NBP Narodowy Bank Polski

Bilans Płatniczy Rzeczypospolitej Polskiej za II kwartał 2018 r.

Bilans Płatniczy Rzeczypospolitej Polskiej za II kwartał 2018 r.

Warszawa 2018

Wydał:
Narodowy Bank Polski
ul. Świętokrzyska 11/21
00-919 Warszawa
www.nbp.pl

© Copyright Narodowy Bank Polski 2018

Spis treści

Synteza	5
1. Rachunek bieżący i kapitałowy	6
2. Rachunek finansowy i zadłużenie zagraniczne	7
Rozdział 1. Rachunek bieżący i kapitałowy	9
1.1. Międzynarodowy handel towarami i usługami	11
1.1.1. Eksport towarów	11
1.1.2. Import towarów	16
1.1.3. Saldo towarów	20
1.1.4. Międzynarodowy handel usługami	21
1.2. Dochody pierwotne	23
1.2.1. Wynagrodzenia pracowników	23
1.2.2. Dochody z inwestycji	24
1.3. Dochody wtórne	24
1.4. Transfery z Unią Europejską	27
Rozdział 2. Rachunek finansowy	29
2.1. Rachunek finansowy – pasywa	30
2.1.1. Inwestycje bezpośrednie – pasywa	30
2.1.2. Zagraniczne inwestycje portfelowe – pasywa	31
2.1.3. Pozostałe inwestycje – pasywa	33
2.2. Rachunek finansowy – aktywa	35
2.2.1. Inwestycje bezpośrednie – aktywa	35
2.2.2. Inwestycje portfelowe – aktywa	36
2.2.3. Pozostałe inwestycje – aktywa	36
2.2.4. Oficjalne aktywa rezerwowe	37
2.3. Pochodne instrumenty finansowe	38
Rozdział 3. Zadłużenie zagraniczne	41
3.1. Zadłużenie zagraniczne sektora rządowego i samorządowego	42
3.2. Zadłużenie zagraniczne pozostałych sektorów (wobec podmiotów niepowiązanych kapitałowo)	44
3.3. Zadłużenie zagraniczne z tytułu instrumentów dłużnych wykazywanych w inwestycjach bezpośrednich (wobec podmiotów powiązanych kapitałowo z wyłączeniem sektora bankowego)	44
3.4. Zadłużenie zagraniczne sektora bankowego	45
3.5. Zadłużenie zagraniczne NBP	45
3.6. Struktura walutowa zadłużenia zagranicznego	46
3.7. Wybrane wskaźniki zadłużenia zagranicznego	47
Aneks statystyczny	49

Synteza

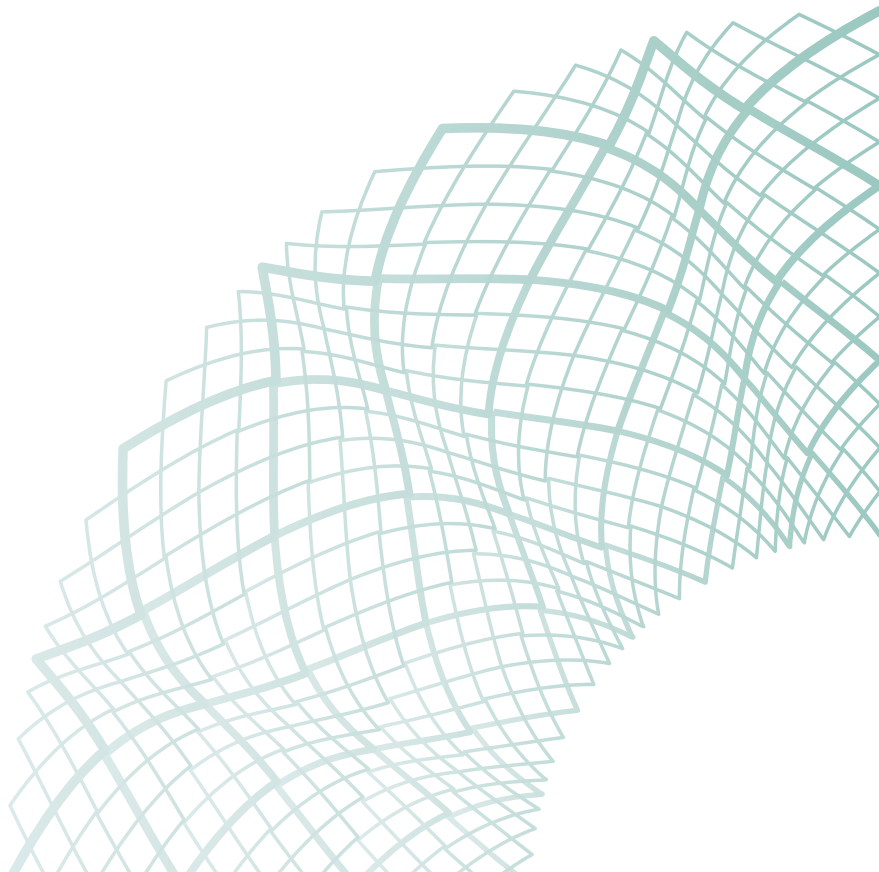

Synteza

1. Rachunek bieżący i kapitałowy

II kwartał 2018 r. charakteryzował się wysoką dynamiką procesów gospodarczych. PKB w cenach stałych zwiększył się o 5,1 %. Pozytywny wpływ na dynamikę wzrostu gospodarczego miały obroty handlowe z zagranicą, a dodatni wpływ salda towarów i usług wyniósł realnie 0,5 pkt proc. Nominalny przyrost nadwyżki towarów i usług, w stosunku do II kwartału 2017 r. wyniósł 0,9 mld PLN. Jednakże w obrotach towarowych i usługowych z zagranicą obserwowano odmienne tendencje.

Saldo obrotów towarowych, które w II kwartale 2017 r. było dodatnie (3,2 mld PLN) w II kwartale 2018 r. zamknęło się niewielkim deficytem (0,1 mld PLN). Nominalna dynamika eksportu towarów (6,5%) była niższa niż dynamika importu (8,2%). Największe znaczenie dla wzrostu importu miał wzrost wartości dostaw surowców i paliw oraz samochodów osobowych. Wartość importowanej ropy naftowej zwiększyła się o 75%, na co złożył się zarówno wzrost ilości importowanej ropy, jak i wzrost cen. Dodatkowo do przyspieszenia dynamiki importu przyczynił się wzrost popytu sektora eksportowego, wynikający z ożywienia handlu związanego z międzynarodowymi sieciami produkcji. Po stronie eksportu zaobserwowano wzrost sprzedaży do krajów strefy Euro, w tym szczególnie do Niemiec. Dobra koniunktura w niemieckim przemyśle motoryzacyjnym skutkowała wzrostem eksportu części samochodowych, samochodów ciężarowych oraz samochodów osobowych. Dodatkowo zwiększył się eksport dóbr konsumpcyjnych, tj. wyrobów tytoniowych, odzieży i obuwia oraz żywności.

Poprawa łącznego salda towarów i usług wynikała z dalszego powiększania się nadwyżki w handlu usługami. Wartość wyeksportowanych usług była najwyższa w historii i wyniosła 60,7 mld PLN. Największe znaczenie dla dynamiki eksportu, jak i zwiększenia nadwyżki miały usługi transportowe oraz pozostałe usługi. Szczególnie dynamicznie rósł eksport pozostałych usług biznesowych, czyli usług prawnych, doradczych, księgowych, informatycznych i telekomunikacyjnych.

W pozostałych składnikach rachunku bieżącego, tj. dochodach pierwotnych i wtórnych zanotowano niewielką poprawę. Tym samym wynik na rachunku bieżącym był dodatni, a nadwyżka wyniosła 2,5 mld PLN, co stanowiło 0,5% PKB.

Rachunek kapitałowy, który determinowany jest przez wysokość napływu środków z UE, wykazał nadwyżkę w wysokości 6,6 mld PLN. Oznacza to wyraźną poprawę w stosunku do analogicznego okresu roku ubiegłego w wysokości 2,9 mld PLN. Wyraźnie wyższy napływ środków zaobserwowano w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, głównie w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko. wyniku opisanych zmian łączne saldo rachunku bieżącego i kapitałowego było dodatnie i wyniosło 9,1 PLN, co stanowiło 1,8 % PKB. Wynik ten oznacza stabilizację w stosunku do I kwartału 2018 r. oraz wyraźną poprawę w stosunku do II kwartału 2017 r.

2. Rachunek finansowy i zadłużenie zagraniczne

W rachunku finansowym bilansu płatniczego obserwowano zmniejszenie zagranicznych inwestycji w Polsce. Nierezydenci obniżyli swoje zaangażowanie głównie w obligacje skarbowe emitowane zarówno na rynkach zagranicznych, jak i na rynku krajowym (łącznie o 19,8 mld PLN). W przypadku obligacji skarbowych emitowanych na rynkach zagranicznych głównym powodem zmniejszenia portfela nierezydentów był wykup obligacji przez Polskę i zmniejszenie dostępnej wielkości emisji obligacji. Polski rząd wykupił, zgodnie z harmonogramem, obligacje nominowane w EUR i w CHF o łącznej wartości 12,4 mld PLN.

Duże znaczenie dla kształtowania się rachunku finansowego miały transakcje dokonane przez NBP. Zobowiązania NBP w ramach pozostałych inwestycji zmniejszyły się o 16,6 mld PLN, głównie w wyniku przeprowadzanych transakcji repo. Spadkowi temu towarzyszyło również zmniejszenie oficjalnych aktywów rezerwowych. Przeprowadzane przez NBP transakcje rewers repo i repo służyły bieżącemu zarządzaniu płynnością aktywów rezerwowych, a także zwiększeniu ich dochodowości.

Zadłużenie zagraniczne Polski na koniec II kwartału 2018 r. wyniosło 1 358,4 mld PLN i w stosunku do marca 2018 r. zwiększyło się o 10,4 mld PLN. Zmiana ta wynikała przede wszystkim z dodatnich różnic kursowych i innych zmian w wysokości 36,6 mld PLN oraz z odpływu kapitału w kwocie 26,2 mld PLN. Odpływ kapitału wynikał z redukcji portfela obligacji skarbowych w posiadaniu nierezydentów oraz spadku zobowiązań NBP z tytułu transakcji repo co przyczyniało się do zmniejszenia zadłużenia zagranicznego odpowiednio sektora rządowego oraz NBP.

Rozdział 1

Rachunek bieżący i kapitałowy

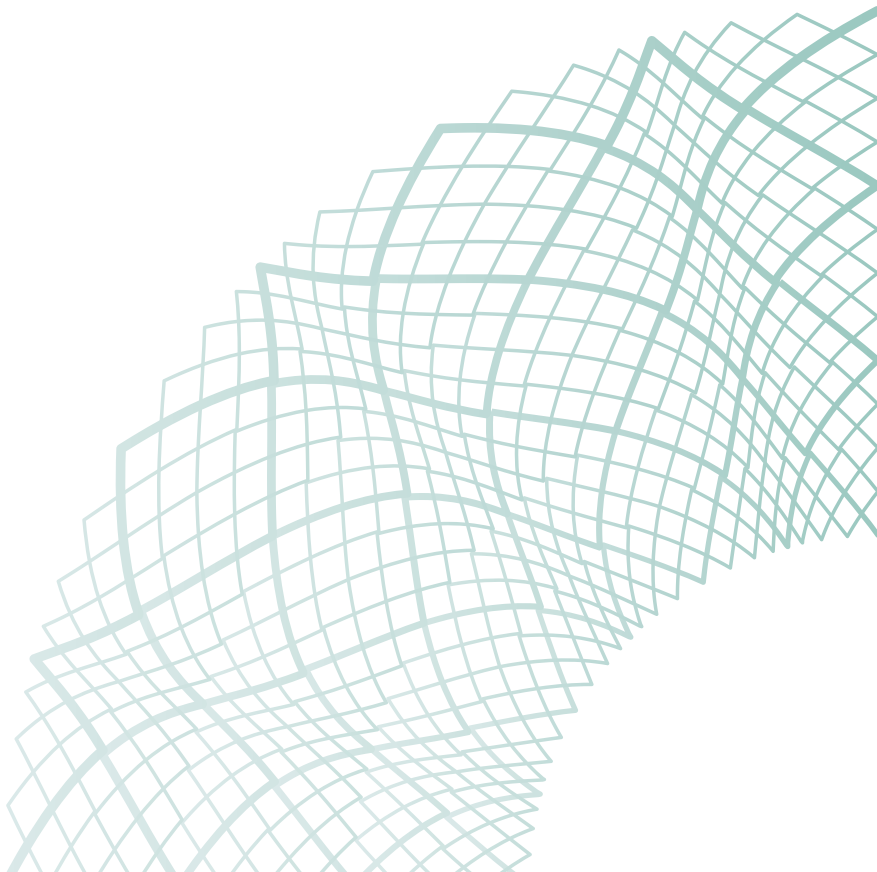

Rachunek bieżący i kapitałowy

Saldo rachunku bieżącego i kapitałowego w II kwartale 2018 r. było dodatnie i wyniosło 9,1 mld PLN. Na tę kwotę oddziaływało dodatnie saldo rachunku kapitałowego wynoszące 6,6 mld PLN oraz saldo rachunku bieżącego wynoszące 2,5 mld PLN. W II kwartale 2018 r. saldo rachunku bieżącego i kapitałowego poprawiło się o 5,7 mld PLN w porównaniu z analogicznym okresem 2017 r. (poprawę salda zanotowano zarówno w rachunku bieżącym, jaki kapitałowym).

W rachunku bieżącym zaobserwowano poprawę salda mimo znaczącego pogorszenia salda obrotów towarowych (spadek o 3,4 mld PLN w porównaniu z analogicznym okresem roku poprzedniego). Pogorszenie to było rekompensowane silną poprawą salda usług (przyrost o 4,3 mld PLN) oraz poprawą salda dochodów pierwotnych (o 0,9 mld PLN) i wtórnych (o 0,9 mld PLN). Nadwyżka na rachunku kapitałowym uległa poprawie o 2,9 mld PLN w wyniku wyższego napływu środków z Unii Europejskiej.

Wykres 1. Saldo rachunku bieżącego i kapitałowego w % PKB w ujęciu kwartalnym[1]

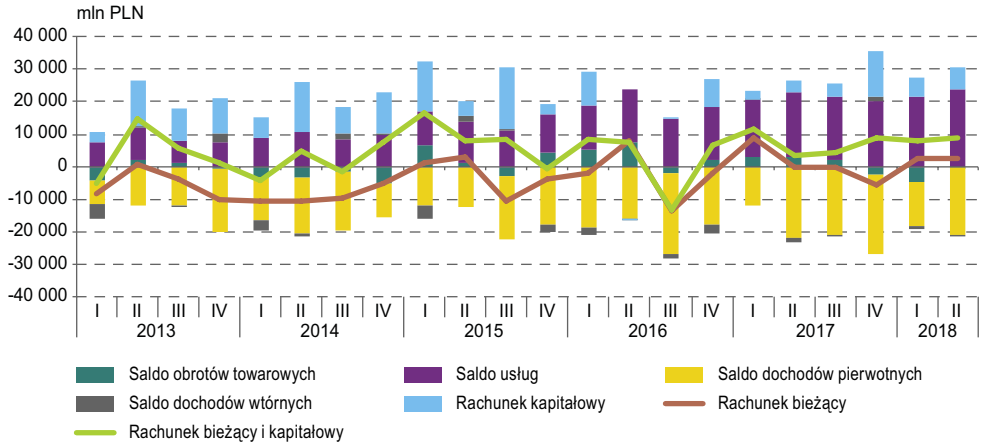

Relacja salda rachunku bieżącego i kapitałowego do PKB w analizowanym okresie była dodatnia i wyniosła 1,8% (wskaźnik ten w porównaniu z II kwartałem 2017 r. poprawił się o 1,1 pkt proc). Relacja salda rachunku bieżącego do PKB wyniosła w omawianym kwartale 0,5% (poprawa o 0,6% pkt. proc.).

[1] Szeregi czasowe prezentujące składniki bilansu płatniczego oraz zadłużenia zagranicznego zostały zaprezentowane w Aneksie Tablice statystyczne, s. 48 i kolejne.

Wykres 2. Saldo rachunku bieżącego i kapitałowego w % PKB w ujęciu kwartalnym

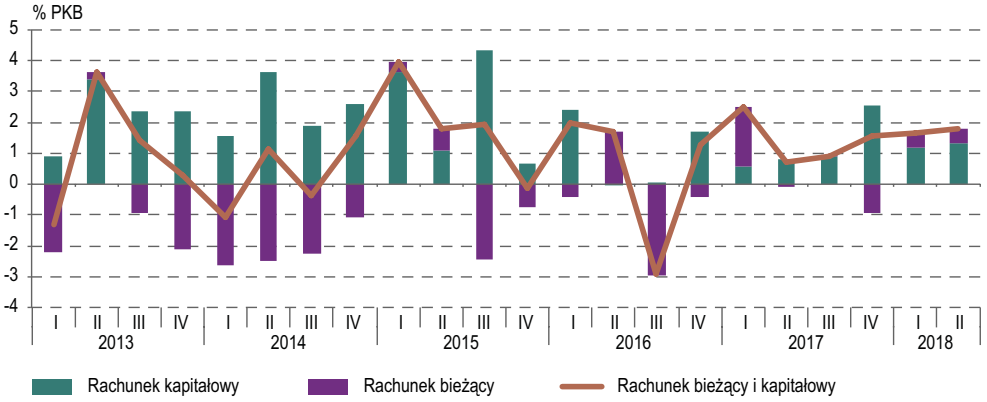

1.1. Międzynarodowy handel towarami i usługami

Łączne saldo towarów i usług w II kwartale 2018 r. było dodatnie i ukształtowało się na poziomie 23,8 mld PLN. W porównaniu z analogicznym kwartałem 2017 r. saldo zwiększyło się o 0,9 mld PLN. Poprawa salda w handlu ogółem (po dwóch kolejnych kwartałach jego pogorszenia) wynikała z dalszego powiększania się nadwyżki w handlu usługami. Natomiast saldo obrotów towarowych, które w II kwartale 2017 r. było dodatnie, zamknęło się niewielkim deficytem. W wyniku relatywnie niewielkiej zmiany salda towarów i usług, jego relacja do PKB praktycznie nie zmieniła się w porównaniu z rokiem poprzednim (w II kwartale 2017 r. wyniosła ona 4,8%, a w II kwartale 2018 r. ukształtowała się na poziomie 4,7%).

Podobnie jak w poprzednich kwartałach, wartość eksportu usług rosła szybciej niż eksportu towarów. Analizując dane w ujęciu płynnego roku widać, że w wyniku wspomnianej wyżej tendencji udział usług w eksporcie ogółem (tj. łącznie towarów i usług) zwiększył się do 20,9%, tj. do najwyższego poziomu co najmniej od 2004 r. (tj. od czasu kiedy publikowane są dane wg obowiązującej obecnie metodologii). Z kolei polski popyt na zagraniczne towary rósł szybciej niż na usługi, w efekcie tego udział usług w imporcie obniżył się do 14,4%.

Poprawa salda w handlu towarami i usługami wynikała z różnicy między realnymi dynamikami eksportu i importu. W II kwartale 2018 r. wolumen eksportu zwiększył się o 6,9% r/r, podczas gdy wolumen importu wzrósł o 6,5%. Szybszy realny wzrost eksportu niż importu spowodował, że w II kwartale 2018 r. wpływ obrotów handlowych na dynamikę PKB w II kwartale 2018 r. był pozytywny (0,5 pkt proc.). Natomiast w kierunku zmniejszania salda oddziaływał większy wzrost cen transakcyjnych importu niż eksportu.

1.1.1. Eksport towarów

W II kwartale 2018 r. wartość eksportu towarów wyniosła 225,2 mld PLN i była wyższa w stosunku do analogicznego okresu 2017 r. o 13,8 mld PLN, tj. o 6,5%. Po wyraźnym obniżeniu się w I kwartale 2018 r., dynamika eksportu przyśpieszyła, chociaż nadal utrzymywała się poniżej średniego

Wykres 3. Towary i usługi

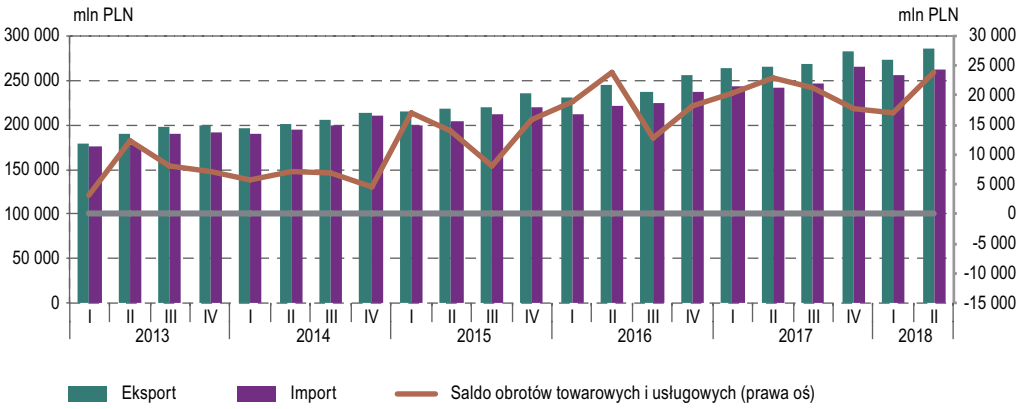

tempa wzrostu eksportu w 2017 r.[2] Do przyspieszenia eksportu w porównaniu z I kwartałem 2018 r. przyczyniła się przede wszystkim korzystna koniunktura w strefie euro, zwłaszcza wzrost aktywności w niemieckim sektorze motoryzacyjnym. Natomiast wolniejszy wzrost eksportu w porównaniu z 2017 r. wynikał z ogólnej tendencji obniżania się dynamiki handlu światowego[3].

Największe znaczenie dla wzrostu polskiego eksportu w II kwartale 2018 r. miał wzrost sprzedaży do krajów strefy euro. Zwiększenie eksportu do tej grupy krajów wyjaśniało w tym okresie 80% ogólnego wzrostu wartości polskiego eksportu. W II kwartale 2018 r. wartość eksportu do strefy euro zwiększyła się o 9,5%, do pozostałych krajów UE wzrosła o 4,4%, a do krajów spoza Unii Europejskiej – zaledwie o 1,9% r/r. Utrzymująca się kolejny kwartał wyższa dynamika eksportu do strefy euro w porównaniu z pozostałymi partnerami handlowymi przyczyniła się do wzrostu udziału tej grupy krajów w polskim eksporcie do 58,5%. Najbardziej zwiększył się udział Niemiec, na które w II kwartale 2018 r. przypadało 27,8% polskiego eksportu (wobec 26,7% w analogicznym okresie roku poprzedniego). Był to najwyższy udział Niemiec, biorąc pod uwagę wartość eksportu w II kwartale, od 2004 r. Znaczenie gospodarki niemieckiej w polskim eksporcie rośnie od 2014 r.

Duży wpływ na wzrost polskiego eksportu do strefy euro miało zwiększenie sprzedaży do Niemiec. Wartość eksportu do tego kraju w II kwartale wzrosła o 11,3% r/r wobec wzrostu o 4,4% w I kwartale. Wzrost eksportu do Niemiec związany był zarówno z poprawą koniunktury w niemieckim przemyśle samochodowym, o czym świadczy zarówno wzrost liczby rejestracji nowych samochodów w tym kraju, jak i wzrost liczby eksportowanych pojazdów[4]. Znalazło to odzwierciedlenie w zwiększeniu polskiego eksportu motoryzacyjnego.

[2] Średnia nominalna dynamika eksportu w 2017 r. ukształtowała się na poziomie 11,0%.

[3] Według szacunków CPB Netherlands Bureau for Economic Policy Analysis – dynamika światowego handlu w II kwartale 2018 r. obniżyła się do 3,9% wobec 4,3% w I kwartale 2018 r. i 4,6% średnio w 2017 r. Obniżenie to wynikało głównie z wolniejszego wzrostu popytu importowego w gospodarkach rozwiniętych spoza strefy euro.

[4] Według danych Niemieckiego Stowarzyszenia Przemysłu Motoryzacyjnego (VDA - Verband der Automobilindustrie) w II kwar-tale 2018 r. liczba rejestrowanych w Niemczech samochodów osobowych zwiększyła się o 1,9% r/r (w tym niemieckich marek o 4,2%), a liczba eksportowanych z Niemiec samochodów wzrosła się o 4,0% r/r (po spadku o 6,7% w I kwartale 2018 r.). Prawdopodobnie tendencja wzrostowa nie będzie kontynuowana w III kwartale, na co może wskazywać głęboki spadek pro-dukcji, jaki miał miejsce w sierpniu. Może to prowadzić do obniżenia się tempa wzrostu polskiego eksportu.

Wykres 4. Dynamika eksportu ogółem r/r (dane niewyrównane sezonowo) w podziale geograficznym – udział we wzroście wartości głównych krajów i grup krajów

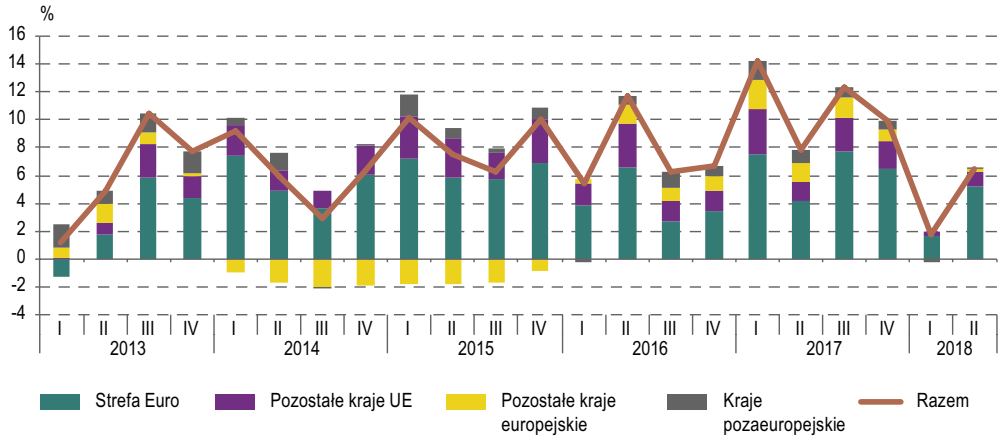

Zwiększył się zarówno eksport części samochodowych, a także samochodów ciężarowych oraz samochodów osobowych. Wartość eksportu samochodów osobowych do Niemiec zwiększyła się w II kwartale o 5,0% r/r (wobec ogólnego spadku eksportu w tej grupie). Wzrost eksportu nastąpił także w pozostałych kategoriach, zwłaszcza obejmujących dobra konsumpcyjne - wyrobów tytoniowych, odzieży i obuwia oraz odbiorników telewizyjnych. W II kwartale 2018 r. zwiększył się także eksport żywności – głównie mięsa z drobiu oraz soków z owoców i warzyw.

Wzrost polskiego eksportu do Niemiec był wyższy niż wzrost niemieckiego importu ogółem, co wpłynęło na dalsze zwiększenie się udziału Polski w niemieckim imporcie. Udział Polski w imporcie Niemiec wzrósł w II kwartale 2018 r. do 5,4%, był więc o 0,2 pkt. proc. wyższy w porównaniu z II kwartałem 2017 r. Polska jako dostawca towarów ma największe znaczenie w niemieckim imporcie dóbr konsumpcyjnych trwałego użytku (13,7% w II kwartale 2018 r.), żywności przetworzonej (9,2%), towarów konsumpcyjnych nietrwałych (8,8%) oraz części środków transportu (7,8%).

Obok Niemiec największy wzrost w eksporcie do strefy euro odnotowano do Holandii (do czego przyczynił się wzrost sprzedaży produktów rafinacji ropy naftowej, komputerów oraz wyrobów tytoniowych), Francji (odbiorników telewizyjnych, samochodów ciężarowych, koksu) oraz Słowacji (części samochodowych). W porównaniu z I kwartałem 2018 r. zahamowany został także spadek eksportu do Włoch. Dalszy spadek sprzedaży samochodów do tego kraju (o blisko 1/3 w porównaniu z analogicznym okresem poprzedniego roku) i części motoryzacyjnych został w II kwartale 2018 r. zrekompensowany przez wzrost eksportu w pozostałych kategoriach, głównie wyrobów tytoniowych, komputerów i wyrobów ze stali.

W II kwartale 2018 r. przyspieszył także eksport do krajów EŚW[5] spoza strefy euro. Przyczyniła się do tego przede wszystkim poprawa koniunktury w europejskim sektorze motoryzacyjnym. Wzrost eksportu samochodów w Rumunii i na Węgrzech przyczynił się

[5] Bułgaria, Chorwacja, Czechy, Rumunia i Węgry.

w dużej mierze do wzrostu eksportu części motoryzacyjnych do tych krajów. Z kolei do wzrostu eksportu do Czech przyczyniła się głównie większa sprzedaż wyrobów stalowych i produktów chemicznych. Natomiast na spadek eksportu części motoryzacyjnych wpłynęło zmniejszenie dostaw silników Diesla.

Po spadku na początku roku, w II kwartale 2018 r. ustabilizowała się wartość eksportu do Wielkiej Brytanii. Jednakże ponownie niższa dynamika eksportu do tego kraju w porównaniu z eksportem ogółem wpłynęła na dalsze obniżenie się udziału Wielkiej Brytanii w polskim eksporcie. Zmniejszanie się znaczenia rynku brytyjskiego obserwowane było w większości krajów Unii Europejskiej. Złożył się na to przede wszystkim ogólny spadek importu w Wielkiej Brytanii. Prawdopodobnie na osłabienie handlu z Wielką Brytanią wpływają także obawy związane z brakiem porozumienia z UE w sprawie zasad opuszczenia Unii przez ten kraj. W II kwartale 2018 r. udział Wielkiej Brytanii w polskim eksporcie obniżył się do 6,0% (wobec 6,4% w II kwartale 2017 r.). W II kwartale obniżył się eksport samochodów osobowych (piąty kolejny kwartał), artykułów gospodarstwa domowego oraz przetworzonych towarów zaopatrzeniowych. Spadki w tych grupach zrekompensował wzrost eksportu żywności, komputerów oraz produktów rafinacji ropy naftowej.

Wolniej niż w I kwartale 2018 r. rósł eksport do krajów nienależących do UE. Przyczyniło się do tego głównie obniżenie się dynamiki eksportu do dwóch najważniejszych partnerów handlowych Polski z tej grupy – Rosji i Stanów Zjednoczonych. Na niskim poziomie kształtowało się także tempo wzrostu eksportu do pozaeuropejskich gospodarek rozwijających się. Wpłynął na to niewielki spadek eksportu do Chin.

Po szybkim wzroście eksportu do Rosji, jaki miał miejsce w 2017 r. Na początku br. nastąpiło wyraźne spowolnienie eksportu do tego kraju. Po wzroście o 4,9% r/r w I kwartale, w II kwartale 2018 r. wartość eksportu do tego kraju zwiększyła się zaledwie o 3,2%. Wpływ zwiększenia wartości eksportu dóbr inwestycyjnych (m.in. komputerów, obrabiarek) oraz części do dóbr inwestycyjnych na rynek rosyjski został zniwelowany przez spadki sprzedaży większości największych pozycji towarowych obejmujących głównie dobra konsumpcyjne nietrwałe, części motoryzacyjne oraz przemysłowe środki transportu. Obniżeniu się dynamiki eksportu do Rosji, towarzyszyło spowolnienie eksportu na Ukrainę i ponowne obniżenie się sprzedaży na Białoruś.

Ramka 1. Eksport autobusów elektrycznych

Polska od lat jest jednym z najważniejszych producentów i eksporterów autobusów w Unii Europejskiej (w 2017 r. na Polskę przypadało 10% unijnego eksportu autobusów). W Polsce zlokalizowanych jest najwięcej fabryk autobusów spośród krajów UE. Jednocześnie autobusy należą do ważniejszych pozycji w polskim eksporcie motoryzacyjnym. W I połowie 2018 r. wartość ich eksportu wyniosła 1,8 mld PLN.

Obserwowane obecnie zmiany na europejskim rynku autobusów, spowodowane rosnącym popytem na pojazdy z napędem alternatywnym (hybrydowym, gazowym i elektrycznym) przeznaczone dla komunikacji miejskiej, będą prawdopodobnie wpływać na dalszy wzrost eksportu i umocnienie się pozycji polskich producentów.

Władze miejskie starając się o poprawę środowiska naturalnego dążą do modernizacji floty autobusowej miejskich przewoźników. Pod względem wymagań środowiskowych najbardziej pożądane są autobusy elektryczne, które z jednej strony nie emitują spalin, z drugiej – są niemal bezgłośne w eksploatacji. Popytowi na autobusy elektryczne sprzyja zwiększenia wsparcia finansowego ich zakupu (zwłaszcza w ramach europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych) oraz postępujące zmiany technologiczne. Powstające obecnie konstrukcje pozwalają na dłuższą i wydajniejszą jazdę, skrócenie czasu ładowania baterii oraz zwiększenie dostępności do infrastruktury ładującej.

Komitet Regionów UE oczekuje, że w 2019 r. na ulicach miast Unii Europejskiej pojawi się 2 tysiące nowych autobusów elektrycznych. Natomiast do 2030 r. autobusy o napędzie alternatywnym mają stanowić już połowę floty autobusowej komunikacji miejskiej. Z tego względu w ofertach coraz większej liczby europejskich producentów autobusów pojawiają się pojazdy elektryczne. Fabryki zlokalizowane w Polsce były jednymi z pierwszych, które wprowadziły do produkcji autobusy elektryczne. Bezemisyjne pojazdy pochodzące z Polski jeżdżą już m.in. w miastach Austrii, Finlandii, Francji, Hiszpanii, Niemiec i Szwecji. Obecnie w Polsce autobusy elektryczne produkowane są w trzech fabrykach, a kolejne zakłady zapowiedziały już ich produkcję w najbliższym czasie.

Według danych Eurostatu[6] w I połowie 2018 r. kraje Unii Europejskiej sprowadziły z zagranicy 213 autobusów elektrycznych. Najwięcej autobusów elektrycznych w tym okresie sprowadziła Rumunia (51 sztuk pojazdów), Czechy (43) oraz Niemcy (22). Większość autobusów elektrycznych, sprowadzanych przez kraje Unii pochodzi z pozostałych krajów UE (75%). Statystki wskazują, że na razie większość transakcji obejmuje jeden lub dwa pojazdy. Może to oznaczać, że na obecnym etapie wdrażania elektromobilności do miejskiego transportu publicznego, autobusy sprowadzane są w dużej mierze na potrzeby testów eksploatacyjnych.

W okresie styczeń-czerwiec 2018 r. najważniejszym eksportem autobusów elektrycznych w UE była Polska. Polscy producenci autobusów dostarczyli 69 pojazdów elektrycznych (tj. blisko 40% wszystkich eksportowanych przez kraje Unii autobusów elektrycznych). Ważniejszymi eksporterami były też Włochy (21), Belgia (18) i Wielka Brytania (17). Największym konkurentem dla polskich eksporterów na europejskim rynku były Chiny. Kraje UE zadeklarowały, że w I połowie 2018 r. sprowadziły z Chin 50 autobusów elektrycznych (w tym osiem autobusów sprowadziły polskie miasta).

W ciągu pierwszych sześciu miesięcy 2018 r. najwięcej pojazdów Polscy eksporterzy dostarczyli do Czech (25), Włoch (16) i Rumunii (11). Sześć autobusów znalazło nabywców w krajach spoza Unii Europejskiej – w Norwegii (5) oraz na Ukrainie (1). Statystyka handlu zagranicznego wskazuje, że przedmiotem polskiego eksportu w I połowie 2018 r. było też 16 autobusów hybrydowych oraz 17 z napędem gazowym.

[6] Dzięki zmianom w klasyfikacji towarowej HS wprowadzonym w 2017 r. stała się możliwa obserwacja handel międzynarodowy autobusami elektrycznymi. Wówczas dodano pozycję HS 8702 40 obejmującą autobusy elektryczne. Jednocześnie wyod-rębniono także pozycje obejmujące autobusy hybrydowe, zarówno z silnikiem benzynowym, jak i z silnikiem Diesla oraz au-tobusy z napędem gazowym. Prawdopodobnie w 2017 r. nie wszyscy eksporterzy i importerzy posługiwali się już nową kla-syfikacją.

1.1.2. Import towarów

W II kwartale 2018 r. wartość importu towarów do Polski wyniosła 225,3 mld PLN i, w porównaniu z analogicznym okresem poprzedniego roku, była wyższa o 17,1 mld PLN, tj. o 8,2%. Podobnie, jak w przypadku eksportu, także dynamika importu była wyższa w porównaniu z I kwartałem 2018 r., ale pozostała niższa niż w 2017 r. Największe znaczenie dla wzrostu importu miał, podobnie jak na początku 2018 r. wzrost wartości dostaw surowców i paliw oraz samochodów osobowych. Dodatkowo do przyspieszenia dynamiki importu przyczynił się wzrost popytu sektora eksportowego wynikający z ożywienia handlu związanego z międzynarodowymi sieciami produkcji.

Wykres 5. Dynamika importu ogółem r/r (dane niewyrównane sezonowo) w podziale według struktury towarowej – udział we wzroście wartości importu głównych grup towarów)

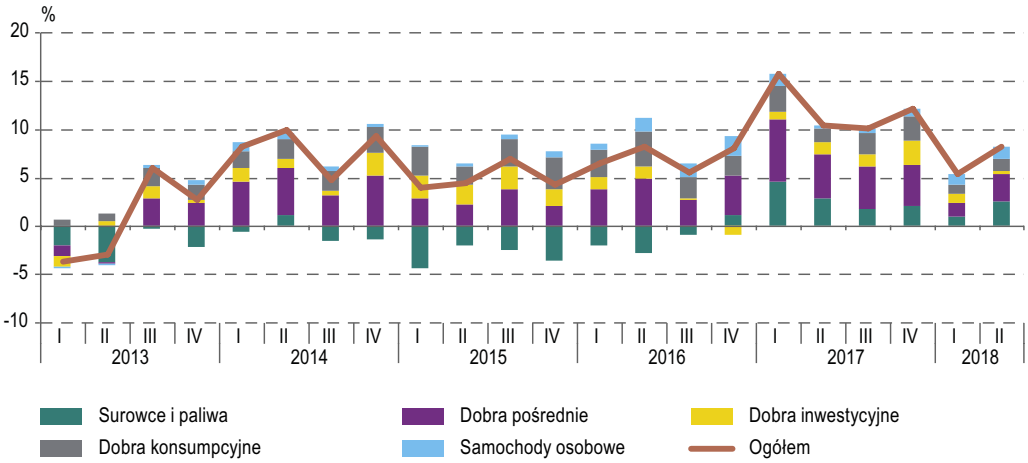

Źródło: Obliczenia NBP na podstawie danych Eurostatu

W II kwartale 2018 r. wartość importu surowców i paliw zwiększyła się o 5,6 mld PLN, tj. o 23,6% w porównaniu z analogicznym okresem poprzedniego roku. Wzrost wartości importu w tej kategorii obserwowany w okresie kwiecień-czerwiec 2018 r. wynikał przede wszystkim ze zwiększenia się wolumenu dostaw. Dodatkowo bardziej niż w poprzednich kwartałach wzrosły ceny paliw – zwłaszcza ropy naftowej. W wyniku tych tendencji udział surowców i paliw w polskim imporcie zwiększył się do 12,8% (w tym ponad 7% stanowiły dostawy ropy naftowej).

Wartość importu ropy była blisko o 75% wyższa w porównaniu z II kwartałem 2017 r., na co złożył się zarówno wzrost ilości importowanej ropy, jak i wzrost cen. Średnia cena ropy w imporcie do Polski wyniosła w II kwartale br. 235 PLN/b (wobec 189 PLN/b w II kwartale 2017 r. i 219 PLN/b w I kwartale 2018 r.)[6]. Zwiększeniu się wielkości dostaw ropy towarzyszyła dalsza dywersyfikacja źródeł zaopatrzenia. W II kwartale udział ropy pochodzącej ze

[7] Cena ropy systematycznie się zwiększała osiągając w czerwcu poziom 261 PLN/b. Wzrost cen ropy może przyczynić się do silniejszego wzrostu wartości importu w III kwartale 2018 r. W lipcu 2018 r. cena ropy wzrosła do 265 PLN/baryłkę, tj. naj-wyższego poziomu od października 2014 r. i była o ponad 60% wyższa w porównaniu ze średnią ceną w lipcu 2017 r.

złóż rosyjskich w dostawach ropy do Polski obniżył się do 64% (wobec 79% w II kwartale 2017 r. i 70% w I kwartale 2018 r.). Największy wzrost dostaw ropy nastąpił z Kazachstanu (dostawy z tego kraju stanowiły 12% importu ropy do Polski) i ze Stanów Zjednoczonych. W wyniku regularnych dostaw z USA import ropy amerykańskiej zwiększył się do 3,6 mln b, tak więc Stany Zjednoczone były w tym okresie czwartym największym dostawcą ropy naftowej do Polski. W maju i czerwcu 2018 r. do Polski trafiła także ropa z Nigerii.

Zróżnicowanie kierunków importu obserwowane jest także w dostawach gazu ziemnego. W II kwartale 2018 r. 25% wartości importu gazu do Polski stanowił gaz skroplony dostarczany za pośrednictwem Terminalu LNG w Świnoujściu. W I połowie 2018 r. port przyjął łącznie jedenaście ładunków.

Dostawy węgla do Polski w okresie kwiecień-czerwiec 2018 r. wyniosły 4,5 mln ton były więc o blisko 70% wyższe w porównaniu z rokiem poprzednim. Inaczej niż w przypadku pozostałych surowców energetycznych, w imporcie węgla nastąpił wzrost dostaw z Rosji. Import węgla rosyjskiego zwiększył się ponad dwukrotnie w porównaniu z II kwartałem 2017 r. i stanowił 75% importowanego węgla do Polski.

Duży wzrost odnotowano także w imporcie nowych samochodów. Jego wartość zwiększyła się o 30% w porównaniu z II kwartałem 2017 r. (wobec wzrostu o 17,0% w I kwartale 2018 r.). Poza utrzymującą się ogólnie dobrą koniunkturą gospodarczą i pozytywnymi nastrojami konsumentów do tak dużego wzrostu przyczyniło się wprowadzenie na początku września 2018 r. nowej procedury pomiaru zużycia paliwa i emisji spalin – WLTP (World Harmonized Light Wehicle Test Procedure). Z tego powodu część importerów przyspieszyła sprowadzanie samochodów z zagranicy, co prawdopodobnie znajdzie odzwierciedlenie w mniejszym imporcie od września 2018 r.

W porównaniu z I kwartałem 2018 r., nastąpiło wyraźne przyspieszenie importu dóbr pośrednich. Zwiększenie się importu zarówno części do dóbr inwestycyjnych, jak i części do środków transportu wskazuje, że nastąpiło ożywienie handlu związanego z międzynarodowymi sieciami produkcji (GVC – Global Value Chains), co odzwierciedlał także wzrost eksportu w kategoriach, w których duży udział mają przedsiębiorstwa zintegrowane w ramach GVC. Duży wpływ na wzrost importu części do urządzeń miał przede wszystkim wzrost przywozu elektronicznych układów scalonych spowodowany wzrostem produkcji i eksportu komputerów. Wzrost odnotowano także w imporcie części samochodowych.

Umiarkowany wzrost miał miejsce w przypadku dóbr konsumpcyjnych. W największym stopniu zwiększył się import dóbr trwałego użytku, w tym przede wszystkim odbiorników telewizyjnych. Stosunkowo duży wzrost importu nastąpił także w przypadku odzieży. Wolniej rósł natomiast popyt na pozostałe zagraniczne dobra konsumpcyjne.

Najniższą dynamiką w II kwartale 2018 r. charakteryzował się import dóbr inwestycyjnych. Była to także jedyna spośród głównych kategorii, gdzie dynamika importu w II kwartale 2018 r. była niższa w porównaniu z I kwartałem. Do obniżenia dynamiki przyczyniła się stabilizacja importu w pozycjach obejmujących maszyny i urządzenia. W tej grupie wartość importu pozostała na podobnym poziomie, jak w II kwartale 2017 r. Zwiększył się natomiast import w grupie obejmującej przemysłowe środki transportu, na co złożył się wzrost importu samochodów ciężarowych, a także import samolotów związanych przede wszystkim z rozbudową floty narodowego przewoźnika.

W przeciwieństwie do eksportu, w imporcie nastąpił dalszy wzrost znaczenia krajów spoza Unii Europejskiej. W II kwartale 2018 r. ich udział w imporcie zwiększył się do 40% (wobec 38,8% w II kwartale 2017 r.). Wartość importu spoza UE zwiększyła się o 11,6%, a wartość przywozu z Unii Europejskiej o 6,1%. Złożył się na to m.in. wyższy wzrost cen transakcyjnych w imporcie z krajów trzecich w wyniku wzrostu cen ropy naftowej. Spośród dziesięciu krajów, z których wartość importu wzrosła w II kwartale najbardziej, aż osiem stanowiły kraje nienależące do UE. Wśród krajów spoza UE największy wzrost wartości importu odnotowano z Rosji (o 3,4 mld PLN), Stanów Zjednoczonych (1,6 mld PLN), Kazachstanu (0,8 mld PLN) i Wietnamu (820 PLN). Wzrost importu z Rosji i Kazachstanu wynikał z większych dostaw paliw. Z kolei największą pozycją w imporcie ze Stanów Zjednoczonych były samoloty. W imporcie z Wietnamu najbardziej wzrosła wartość części dóbr inwestycyjnych oraz wyrobów elektronicznych (tj. w podobnych pozycjach, które należą do najważniejszych w imporcie z Chin).

Ramka 2. Import i eksport towarów drogą morską

W I połowie 2018 r. nastąpił wyraźny wzrost znaczenia transportu morskiego w imporcie do Polski. W ciągu pierwszych sześciu miesięcy 2018 r. przez polskie porty morskie sprowadzono 21,6 mln ton towarów o wartości 78,6 mld PLN[8]. Masa dostarczonych ładunków z zagranicy wzrosła więc o 35,2% z okresem od stycznia do czerwca 2017 r., a wartość o 17,1%. Był to zatem największy wzrost dostaw za pośrednictwem portów w Unii Europejskiej i jednocześnie największy w Polsce co najmniej od początku obecnej dekady.

Import towarów drogą morską zwiększył się bardziej niż dostawy za pośrednictwem pozostałych środków transportu[9], co wpłynęło na wzrost udziału transportu morskiego w imporcie do Polski do 27% (z 22% w I połowie 2017 r.)[10]. Transport morski jest najważniejszym środkiem dostaw towarów spoza UE. W I połowie 2018 r. 46% importu z krajów trzecich trafiło do Polski drogą morską, podczas gdy z krajów Unii zaledwie 4% ogółu dostaw. Tak więc w I połowie 2018 r. 93% rozładowywanych towarów w polskich portach pochodziło z krajów trzecich i tylko 7% z krajów UE.

Wzrost znaczenia transportu morskiego w imporcie, jaki nastąpił w I połowie 2018 r. wynikał przede wszystkim ze zwiększenia dostaw ropy naftowej oraz węgla. W okresie od stycznia do czerwca 2018 r. wielkość dostarczanej przez statki ropy naftowej zwiększyła się 75%, a węgla – ponad dwukrotnie.

Na duży wzrost dostaw ropy transportem morskim złożyły się dwa czynniki; dalsza wyraźna dywersyfikacja kierunków importu oraz wzrost dostaw drogą morską ropy rosyjskiej. W wyniku tych zmian w I połowie 2018 r. 47% całości importu ropy naftowej dotarło do Polski drogą morską (wobec 33% w I połowie 2017 r.). Jednocześnie

[8] Ze względu na tajemnicę statystyczną publikowane dane nie uwzględniają importu gazu ziemnego.
[9] W I połowie 2018 r. import transportem morskim zwiększył się o 35,2% r/r, transportem rurociągowym o 21,6%, a transportem kolejowym o 19,0%. Wywóz pozostałym transportem, łącznie z transportem samochodowym, wzrósł o 3,2% r/r.
[10] Jest to kontynuacja trendu długookresowego. W 2000 r. udział transportu morskiego w imporcie Polski wyniósł 15,6%, por. Gospodarka morska w Polsce w latach 2012-2014, GUS, Szczecin 2015.

w okresie od stycznia do czerwca 2018 r. ponad 20% importu ropy z Rosji trafiło do Polski przez Naftoport w Gdańsku (wobec 10% w I połowie 2017 r.). Natomiast wzrost wyładunków węgla wynikał z większego popytu na ten surowiec. Prawdopodobnie jego wzrost okazał się na tyle duży, że przekroczył dostępne moce przewozowe kolei i skutkowało to zwiększeniem dostaw morskich. Ponadto wzrósł także import węgla ze Stanów Zjednoczonych i Kolumbii. W I połowie 2018 r. ropa naftowa i węgiel stanowiły odpowiednio 30% i 17% importu do polski drogą morską, były to więc zdecydowanie najważniejsze produkty sprowadzane do Polski przez porty morskie.

Zwiększenie importu ropy i węgla w I połowie 2018 r. spowodowało, że największy wzrost wyładunków odnotowano z Rosji (o 2 mln ton r/r), ze Stanów Zjednoczonych (o 1,4 mln ton) i z Kazachstanu (o 0,9 mln ton). Kraje te są jednocześnie najważniejszymi dostawcami towarów drogą morską biorąc pod uwagę masę ładunków. Natomiast biorąc pod uwagę wartość dostaw najważniejszym kierunkiem importu są Chiny (w I połowie 2018 r. import z tego kraju obejmował 30% wartości importu drogą morską). Struktura dostaw z Chin znacznie się różni się od importu z innych krajów. Podczas w imporcie morskim z Chin dominują towary o wysokim stopniu przetworzenia (głównie części do dóbr konsumpcyjnych i inwestycyjnych oraz towarów zaopatrzeniowych dla przemysłu motoryzacyjnego), to w imporcie z innych krajów zdecydowanie największe znaczenie mają surowce i pozostałe towary masowe.

Wysoka dynamika importu transportem morskim wpłynęła na zwiększenie się w I połowie 2018 r. udziału polskich portów w wyładunkach Unii Europejskiej do 3,1%. Największe znaczenie w UE mają porty w Holandii (18% importu drogą morską), Hiszpanii i we Włoszech (po 13%) oraz we Francji (11%).

W I połowie 2018 r. eksport transportem morskim obejmował 8,6 mln ton towarów (co stanowiło 16% ilości polskiego eksportu w tym okresie) o wartości 38,5 mld PLN. Wielkość załadunków w I połowie 2018 r. uległa niewielkiemu zmniejszeniu (o 2,5% r/r), na co złożyło się zmniejszenie dostaw do krajów nienależących do Unii Europejskiej. W ciągu pierwszych sześciu miesięcy 2018 r. na statkach przewieziono 50% towarów przeznaczonych na rynki krajów spoza UE i 9% towarów eksportowanych do Unii Europejskiej. Struktura geograficzna eksportu transportem morskim znacznie różni

Wykres 6. Import i eksport transportem morskim (mln ton)

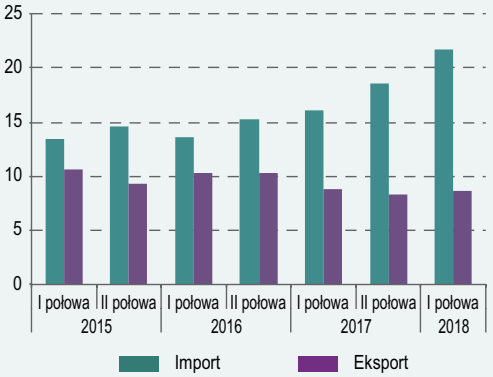

Wykres 7. Import towarów transportem morskim wg wielkości dostaw (mln ton)

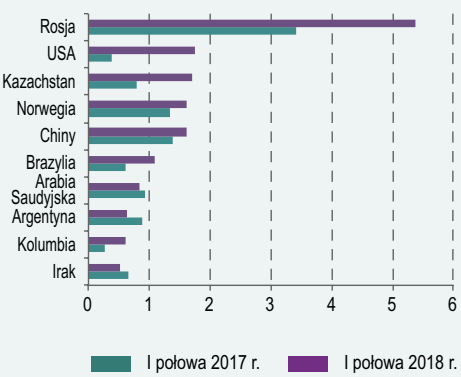

się od importu. W eksporcie morskim 53% stanowią towary przeznaczone do krajów trzecich i 47% przeznaczone do krajów Unii. Najważniejszymi kierunkami eksportu drogą morską były w I poł. 2018 r. Holandia, Stany Zjednoczone, Wielka Brytania, Indie i Szwecja. Najważniejszymi towarami eksportowanymi drogą morską w tym okresie były produkty rafinacji ropy naftowej, koks, zboża i nawozy sztuczne.

Większy udział transportu morskiego w imporcie niż w eksporcie wynika z różnic pomiędzy strukturą importu i eksportu. Po pierwsze w strukturze importu większy udział mają surowce i paliwa, po drugie większe znaczenie mają też kraje odległe geograficznie, takie jak Chiny, Stany Zjednoczone czy Korea.

1.1.3. Saldo towarów

Od IV kwartału 2017 r. wartość importu towarów pozostaje większa w porównaniu z wartością eksportu. W II kwartale 2018 r. ujemne saldo w handlu towarami ukształtowało się na poziomie 117 mln PLN (0,8% PKB). Wyższy wzrost wartości importu niż eksportu przyczynił się do pogorszenia się salda obrotów towarowych o 3,4 mld PLN w porównaniu z analogicznym okresem poprzedniego roku.

Na pogorszenie się salda obrotów towarowych w II kwartale 2018 r. złożyło się pogłębienie deficytu w kategoriach obejmujących paliwa nieprzetworzone oraz samochody osobowe. Deficyt w handlu paliwami nieprzetworzonymi wzrósł do 15,4 mld PLN, a więc był o 5,8 mld PLN większy niż w analogicznym okresie poprzedniego roku i jednocześnie najwyższy od 2014 r. Do pogorszenia salda przyczyniał się bardziej wzrost wielkości dostaw niż wzrost cen. Pogłębiła się także nierównowaga w handlu samochodami osobowymi. Z jednej strony kontynuowany był spadek eksportu, z drugiej w II kwartale 2018 r. nastąpił dalszy szybki wzrost importu, zwłaszcza nowych pojazdów.

Natomiast w większości pozostałych kategorii w II kwartale nastąpił albo wzrost nadwyżki albo zmniejszenie deficytu. Dodatnie saldo najbardziej zwiększyło się w grupie dóbr konsumpcyjnych na co złożył się wyższa nadwyżka w handlu przetworzoną żywnością (w II kwartale 2018 r. przekroczyła ona 10 mld PLN) oraz pojawienie się dodatniego salda w handlu towarami półtrwałymi. Dodatnie saldo znacząco wzrosło także w obrotach obejmujących części do środków transportu. Wyraźne zmniejszenie się deficytu nastąpiło także w handlu dobrami inwestycyjnymi (ze względu na stagnację importu maszyn i urządzeń).

W ujęciu geograficznym w II kwartale 2018 r. nastąpiło wyraźne powiększenie się dodatniego saldo w handlu ze strefą euro (o 4,1 mld PLN). Spośród dziewiętnastu krajów strefy euro dodatnie saldo Polska utrzymuje w handlu z szesnastoma krajami. Zwiększyła się także nadwyżka w wymianie z pozostałymi krajami Unii Europejskiej. Natomiast kontynuowana była tendencja do pogłębiania się deficytu w obrotach z krajami spoza UE. Obecnie najwyższe dodatnie saldo Polska notuje z Niemcami. Nadwyżka w handlu z tym krajem wzrosła w II kwartale o 2,4 mld PLN. Natomiast ze względu na spadek wartości eksportu zmniejszyło się nieco dodatnie saldo w handlu z Wielką Brytanią.

Do pogłębienia się ujemnego salda z Rosją przyczynił się wzrost wartości importowanych surowców. Obok Rosji w II kwartale 2018 r. najbardziej deficyt pogłębił się w handlu ze Stanami Zjednoczonymi i z Kazachstanem. Wpłynął na to wzrost dostaw surowców, a dodatkowo w przypadku Stanów Zjednoczonych dostawy samolotów pasażerskich. Deficyt w handlu ze Stanami Zjednoczonymi, który zwiększył się do 2,4 mld PLN, był piątym największym w polskim handlu towarami. Największy deficyt Polska notowała z Chinami (22,0 mld PLN). Jego zmiana w porównaniu z rokiem poprzednim była mniejsza niż w poprzednich kwartałach, co wynikało ze stosunkowo niskiej dynamiki importu z tego kraju w II kwartale 2018 r.

1.1.4. Międzynarodowy handel usługami

W II kwartale 2018 r. odnotowano dodatnie saldo usług, które wyniosło 23,9 mld PLN. W porównaniu z analogicznym okresem 2017 r. zwiększyło się aż o 4,3 mld PLN. Była to kontynuacja trendu wzrostowego obserwowanego od III kwartału 2017, po którym zaobserwowane przyrosty (rok do roku) salda usług oscylują wokół 4,0 mld PLN. Największy wpływ na zmianę wielkości salda miały pozostałe usługi (wzrost salda o 2,2 mld PLN) oraz usługi transportowe (wzrost salda o 1,6 mld PLN).

W opisywanym okresie zaobserwowano wyraźny wzrost obrotów w międzynarodowym handlu usługami zarówno po stronie przychodów jak i rozchodów. Obroty eksportowe wzrosły w porównaniu z II kwartałem 2017 r. aż o 7,0 mld PLN (tj. 13,0%). Wartość usług eksportowanych przez polskie podmioty na rzecz zagranicy wyniosła w analizowanym okresie ponad 60,0 mld PLN. Rozchody również przyspieszyły w stosunku do wartości obserwowanych poprzednio (dynamika importu była równa 7,8% rok do roku). Zakupy usług od nierezydentów były równe 36,8 mld PLN i wzrosły o 2,7 mld PLN.

W II kwartale 2018 r. saldo usług transportowych było dodatnie i wyniosło 8,2 mld PLN. Wzrost salda w stosunku do analogicznego okresu roku poprzedniego wynosił 1,6 mld PLN. Wartość eksportu była równa 16,9 mld PLN, zaś kwota rozchodów 8,7 mld PLN. Widoczna poprawa wynika głównie z lepszej koniunktury na rynku towarowego transportu kołowego (poprawa salda o 0,8 mld PLN).

W analizowanym kwartale wydatki nierezydentów z tytułu podróży zagranicznych wzrosły o 0,7 mld PLN. W omawianym okresie zauważyć można widoczne spowolnienie przyrostu wydatków poniesionych w Polsce przez pracowników sezonowych i przygranicznych (do niedawna była to jedna z najbardziej dynamicznie rosnących kategorii). W analizowanym kwartale wydatki Polaków na podróże zagraniczne zwiększyły się zaledwie o 0,6 mld PLN (tj. o 7,1%), z czego najważniejszy był przyrost wydatków poniesionych na pozostałe podróże prywatne. Saldo podróży zagranicznych wyniosło w omawianym okresie 4,7 mld PLN i w stosunku do analogicznego okresu 2017 r. pozostawało na podobnym poziomie.

Tabela 1. Usługi (mln PLN)

	2016				2017				2018	
	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II
Przychody	**43 121**	**49 090**	**50 423**	**53 406**	**49 648**	**53 762**	**57 575**	**59 735**	**54 622**	**60 725**
Transport	12 192	13 442	13 450	14 152	14 002	14 637	15 091	15 886	15 439	16 887
Podróże zagraniczne	9 045	11 163	12 640	10 370	10 117	12 339	14 171	11 347	10 792	12 989
Uszlachetnianie	3 441	3 656	3 649	3 957	3 873	3 955	3 978	4 128	4 065	4 345
Naprawy	1 123	1 291	1 394	1 406	1 574	1 529	1 618	1 842	1 728	1 749
Pozostałe	17 320	19 538	19 290	23 521	20 082	21 302	22 717	26 532	22 598	24 755
Rozchody	**29 387**	**32 794**	**35 637**	**37 280**	**32 271**	**34 129**	**38 445**	**39 486**	**32 941**	**36 799**
Transport	6 613	7 195	7 797	8 141	7 942	8 012	8 333	8 753	8 011	8 668
Podróże zagraniczne	6 408	7 266	10 851	6 886	6 825	7 735	11 508	7 197	7 200	8 288
Uszlachetnianie	387	340	289	399	361	346	334	393	374	435
Naprawy	773	726	813	955	858	843	839	1 039	823	930
Pozostałe	15 206	17 267	15 887	20 899	16 285	17 193	17 431	22 104	16 533	18 478
Saldo	**13 734**	**16 296**	**14 786**	**16 126**	**17 377**	**19 633**	**19 130**	**20 249**	**21 681**	**23 926**
Transport	5 579	6 247	5 653	6 011	6 060	6 625	6 758	7 133	7 428	8 219
Podróże zagraniczne	2 637	3 897	1 789	3 484	3 292	4 604	2 663	4 150	3 592	4 701
Uszlachetnianie	3 054	3 316	3 360	3 558	3 512	3 609	3 644	3 735	3 691	3 910
Naprawy	350	565	581	451	716	686	779	803	905	819
Pozostałe	2 114	2 271	3 403	2 622	3 797	4 109	5 286	4 428	6 065	6 277

Wykres 8. Saldo międzynarodowego handlu usługami

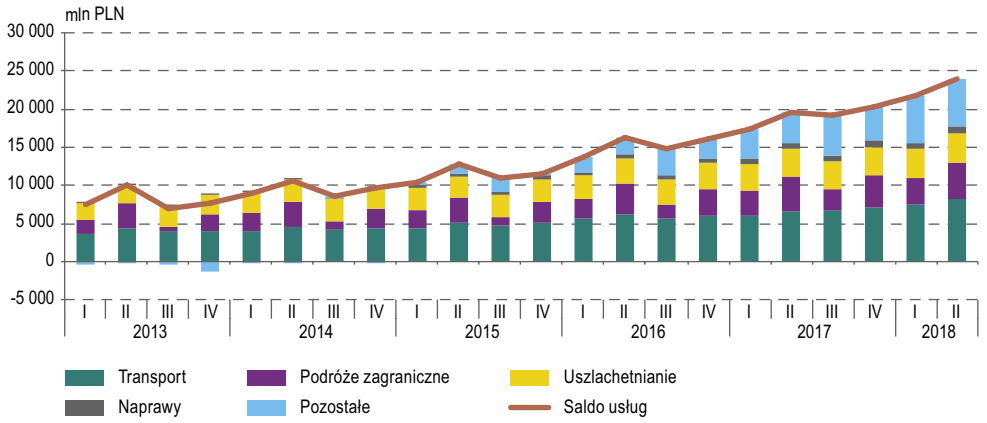

Zarówno uszlachetnianie jak i naprawy i konserwacja dóbr ruchomych[11] odnotowały niewielki wzrost salda. Wynikało to przede wszystkim z faktu, niewielkiego przyrostu eksportu (uszlachetnianie – wzrost o 390 mln PLN; naprawy i konserwacje – wzrost o 220 mln PLN) oraz braku znaczących zmian w wartości zaimportowanych usług.

[11] Usługi napraw i konserwacji dóbr ruchomych obejmują zarówno niewielkie naprawy i konserwacje towarów, jak również remonty kapitalne zwiększające sprawność i wydajność lub wydłużające okres eksploatacji towaru.

Najbardziej zróżnicowaną kategorią w polskim międzynarodowym handlu usługami są pozostałe usługi[12]. W II kwartale 2018 r. saldo tej kategorii było dodatnie i wyniosło 6,3 mld PLN. W porównaniu z II kwartałem 2017 r. nadwyżka w pozostałych usługach wzrosła aż o 2,2 mld PLN. W omawianym okresie wielkość przychodów z tytułu pozostałych usług osiągnęła wartość 24,8 mld PLN. Natomiast kwota rozchodów ukształtowała się na poziomie 18,5 mld PLN. W opisywanym okresie przychody wzrosły 16,2%, zaś rozchody 7,5% w odniesieniu do II kwartału 2017 r. W przychodach największy przyrost wartości odnotowano wśród pozostałych usług biznesowych – wzrost o 2,8 mld PLN (były to głównie usługi prawne, księgowe, doradcze, których eksport wzrósł o 1,7 mld PLN). Wzrost rozchodów można było zaobserwować w usługach telekomunikacyjnych, informatycznych i informacyjnych (przyrost o 0,5 mld PLN) oraz pozostałych usługach biznesowych (przyrost o 0,7 mld PLN).

Analizując strukturę geograficzną przychodów z usług ogółem można zaobserwować, że największy wzrost zaobserwowano z tytułu świadczenia usług nierezydentom z Niemiec i Holandii (głównie spowodowany wzrostem popytu nierezydentów na usługi transportu towarowego kołowego).

W II kwartale 2018 r. najważniejszym rynkiem dla Polski nadal pozostawały Niemcy. Przychody z tytułu nabycia usług przez kontrahentów z tego kraju wynosiły 13,8 mld PLN (przyrost o 11,0%), zaś rozchody były równe 7,9 mld PLN.

1.2. Dochody pierwotne

W II kwartale 2018 r. saldo dochodów pierwotnych tradycyjnie było ujemne i wyniosło 20,1 mld PLN. W porównaniu z II kwartałem 2017 r. poprawiło się ono o 0,9 mld PLN. Główną przyczyną ujemnego salda dochodów pierwotnych były znaczne kwoty dochodów uzyskiwanych przez nierezydentów z tytułu ich zaangażowania kapitałowego w polską gospodarkę (głównie z inwestycji bezpośrednich).

1.2.1. Wynagrodzenia pracowników

W II kwartale 2018 r. wynagrodzenia Polaków pracujących krótkookresowo za granicą wyniosły 3,4 mld PLN i wzrosły o 8,2% w porównaniu z analogicznym okresem 2017 r. W. Tym samym czasie wynagrodzenia cudzoziemców pracujących krótkookresowo w Polsce wyniosły 5,9 mld PLN, przy wzroście o 11,4% w porównaniu z II kwartałem 2017 r. Zanotowana dynamika wzrostu przychodów wynikała głównie z wyższych dochodów osiągniętych przez Polaków pracujących w Niemczech. W przypadku rozchodów, zanotowany wzrost podobnie jak w poprzednich kwartałach wynikał z rosnącej liczby pracujących w Polsce obywateli Ukrainy. Saldo przepływów związane z wynagrodzeniami pracowników było ujemne i wyniosło 3,4 mld PLN.

[12] Pozostałe usługi zawierają w sobie kategorie takie jak: usługi budowlane, ubezpieczeniowe, finansowe, telekomunikacyjne, informatyczne i informacyjne, opłaty z tytułu użytkowania własnością intelektualną, usługi dla ludności, usługi rządowe, oraz pozostałe usługi biznesowe.

1.2.2. Dochody z inwestycji

Saldo dochodów z inwestycji w II kwartale 2018 r. było ujemne i wyniosło 21,2 mld PLN, co oznacza zmniejszenie się ujemnego salda o 1,2 mld PLN w porównaniu z II kwartałem 2017 r.

Ujemne saldo dochodów od inwestycji bezpośrednich w II kwartale 2018 r. wyniosło 18,7 mld PLN i pogłębiło się o 1,2 mld PLN w porównaniu z I kwartałem 2017 r.

Rozchody, czyli dochody inwestorów bezpośrednich z tytułu inwestycji w Polsce, wyniosły 20,0 mld PLN i były o 0,6 mld PLN niższe niż w II kwartale 2017 r. W porównaniu z analogicznym kwartałem 2017 r. spadły reinwestowane zyski natomiast dywidendy były półtora raza wyższe niż przed rokiem. Dywidendy deklarowały przede wszystkim firmy zajmujące się przetwórstwem przemysłowym i handlem. Trafiły one przede wszystkim do inwestorów z Holandii i Niemiec. Największymi płatnikami odsetek były firmy związane z obsługą nieruchomości i przetwórstwem przemysłowym. Zostały one wypłacone przede wszystkim kredytodawcom z Luksemburga, Francji i Holandii.

Przychody wyniosły 1,3 mld PLN i w porównaniu z analogicznym okresem 2017 r. zmniejszyły się o 0,9 mld PLN. Spadek przychodów wynikał przede wszystkim z niższych niż przed rokiem zysków zagranicznych podmiotów bezpośredniego inwestowania przy nieznacznie niższych płatnościach odsetkowych. Rezydenci otrzymywali dywidendy głównie od podmiotów z Czech i Niemiec.

Saldo dochodów z inwestycji portfelowych było ujemne i wyniosło 2,9 mld PLN. W porównaniu z analogicznym kwartałem 2017 r. poprawiło się ono o 1,1 mld PLN. Wielkość tego salda została ukształtowana głównie przez odsetki od dłużnych papierów wartościowych, których ujemne saldo wyniosło 3,1 mld PLN (3,4 mld PLN należne inwestorom zagranicznym przy jednoczesnych należnościach polskich inwestorów na kwotę 0,3 mld PLN).

Dochody z pozostałych inwestycji w II kwartale 2018 r. zamknęły się ujemnym saldem 1,6 mld PLN. W porównaniu z analogicznym kwartałem poprzedniego roku pozostało na praktycznie nie zmienionym poziomie.

1.3. Dochody wtórne

W II kwartale 2018 r. przychody z tytułu dochodów wtórnych wyniosły 5,7 mld PLN i były o 0,3 mld PLN wyższe w porównaniu z analogicznym okresem 2017 r. Rozchody wyniosły natomiast 6,2 mld PLN i w stosunku do II kwartału 2017 r. zmalały o 0,6 mld PLN.

Na obserwowany spadek rozchodów wpływ miała przede wszystkim niższa niż przed rokiem składka zapłacona do Unii Europejskiej. Przekazy zarobków transferowane do Polski (klasyfikowane w przychodach pozostałych sektorów) wyniosły 2,6 mld PLN i w stosunku do II kwartału 2017 r. pozostawały na podobnym poziomie.

Kształtowanie się dochodów wtórnych sektora rządowego wynikało z rozliczeń z Unią Europejską i zostało omówione w rozdziale 4, natomiast opis głównej części dochodów wtórnych sektora prywatnego, czyli przekazy zarobków, zostały omówione w ramce 3.

Tabela 2. Dochody pierwotne (mln PLN)

	2016				2017				2018	
	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II
Przychody	**10 539**	**14 543**	**12 211**	**11 075**	**17 976**	**11 497**	**10 481**	**9 800**	**14 967**	**11 538**
Wynagrodzenia pracowników	2 418	3 415	4 085	3 368	2 437	3 130	4 017	3 232	2 463	3 387
Dochody z inwestycji	3 293	5 006	3 312	3 891	4 864	4 844	4 150	5 813	2 846	4 459
Dochody z inwestycji bezpośrednich	1 043	2 165	1 204	1 514	2 640	2 184	2 041	3 526	566	1 304
Dochody z inwestycji portfelowych	307	1 003	334	464	330	840	359	340	365	936
Dochody z pozostałych inwestycji	1 943	1 838	1 774	1 913	1 894	1 820	1 750	1 947	1 915	2 219
Pozostałe dochody pierwotne	4 828	6 122	4 814	3 816	10 675	3 523	2 314	755	9 658	3 692
Rozchody	**29 114**	**30 504**	**37 160**	**28 957**	**29 809**	**33 242**	**31 385**	**34 096**	**28 650**	**32 353**
Wynagrodzenia pracowników	2 557	3 368	3 859	4 030	4 343	5 295	5 666	5 622	5 484	5 900
Dochody z inwestycji	25 945	26 514	32 771	24 115	24 762	27 254	25 051	27 690	22 447	25 686
Dochody z inwestycji bezpośrednich	20 567	19 892	25 734	18 465	19 606	20 558	18 417	22 307	17 404	20 005
Dochody z inwestycji portfelowych	3 751	4 965	5 371	3 780	3 507	4 893	4 897	3 547	3 400	3 856
Dochody z pozostałych inwestycji	1 627	1 657	1 666	1 870	1 649	1 803	1 737	1 836	1 643	1 825
Pozostałe dochody pierwotne	612	622	530	812	704	693	668	784	719	767
Saldo	**-18 575**	**-15 961**	**-24 949**	**-17 882**	**-11 833**	**-21 745**	**-20 904**	**-24 296**	**-13 683**	**-20 815**
Wynagrodzenia pracowników	-139	47	226	-662	-1 906	-2 165	-1 649	-2 390	-3 021	-2 513
Dochody z inwestycji	-22 652	-21 508	-29 459	-20 224	-19 898	-22 410	-20 901	-21 877	-19 601	-21 227
Dochody z inwestycji bezpośrednich	-19 524	-17 727	-24 530	-16 951	-16 966	-18 374	-16 376	-18 781	-16 838	-18 701
Dochody z inwestycji portfelowych	-3 444	-3 962	-5 037	-3 316	-3 177	-4 053	-4 538	-3 207	-3 035	-2 920
Dochody z pozostałych inwestycji	316	181	108	43	245	17	13	111	272	394
Pozostałe dochody pierwotne	4 216	5 500	4 284	3 004	9 971	2 830	1 646	-29	8 939	2 925

Tabela 3. Dochody wtórne (mln PLN)

	2016				2017				2018	
	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II
Saldo dochodów wtórnych	**-2 143**	**-55**	**-1 444**	**-2 456**	**223**	**-1 463**	**-384**	**1 089**	**-963**	**-514**
Przychody	**5 869**	**5 755**	**5 890**	**6 524**	**5 816**	**5 354**	**6 222**	**8 428**	**6 025**	**5 677**
Sektor rządowy	1 160	1 041	836	1 442	995	952	1 410	3 609	1 380	1 307
Pozostałe sektory	4 709	4 714	5 054	5 082	4 821	4 402	4 812	4 819	4 645	4 370
w tym: przekazy zarobków	2 953	2 779	2 825	2 900	2 935	2 681	2 737	2 900	2 728	2 566
Rozchody	**8 012**	**5 810**	**7 334**	**8 980**	**5 593**	**6 817**	**6 606**	**7 339**	**6 988**	**6 191**
Sektor rządowy	5 627	2 806	4 380	5 810	2 927	4 039	3 659	4 590	4 427	3 315
Pozostałe sektory	2 385	3 004	2 954	3 170	2 666	2 778	2 947	2 749	2 561	2 876
w tym: przekazy zarobków	224	251	183	179	253	278	280	282	380	420

Ramka 3. Dochody z pracy migrantów

W II kwartale 2018 r. z tytułu pracy Polaków za granicą do kraju trafiło 3,9 mld PLN. Na kwotę tę złożyły się przekazy od migrantów krótkookresowych w wysokości 1,3 mld PLN (tj. 34,3% ogółu transferów) i od migrantów długookresowych w wysokości 2,6 mld PLN (tj. 65,7% całej kwoty). W stosunku do analogicznego okresu poprzedniego roku globalna wielkość przekazanych środków nie uległa zmianie. W strukturze

przekazów zanotowano natomiast spadek napływu środków od osób przebywających długookresowo w Wielkiej Brytanii, który został jednak wyrównany wyższym niż przed rokiem napływem środków od emigrantów krótkookresowych z Niemiec.

Najwięcej środków, podobnie jak w poprzednich okresach trafiło do Polski od osób pracujących w Niemczech – 1,5 mld PLN oraz z Wielkiej Brytanii – 0,8 mld PLN. Łącznie przekazy z tych dwóch krajów stanowiły 58,2% wszystkich transferów.

Tabela 4. Środki przekazane do kraju z tytułu pracy Polaków za granicą (mln PLN)

	2016				2017				2018	
	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II
Wynagrodzenia pracowników	**2 418**	**3 415**	**4 085**	**3 368**	**2 437**	**3 130**	**4 017**	**3 227**	**2 463**	**3 387**
Podatki i składki	-826	-1 169	-1 168	-883	-637	-821	-1 055	-846	-646	-889
Wydatki pracowników sezonowych i przygranicznych	-728	-1 028	-1 338	-1 145	-830	-1 062	-1 362	-1 096	-844	-1 158
Przekazy zarobków	2 953	2 779	2 825	2 900	2 935	2 681	2 737	2 894	2 728	2 566
Środki przekazywane do Polski	**3 817**	**3 997**	**4 404**	**4 240**	**3 905**	**3 928**	**4 338**	**4 178**	**3 702**	**3 907**

W tym samym okresie, środki przekazane za granicę przez pracujących w Polsce cudzoziemców wyniosły 3,7 mld PLN. Była to kwota wyższa o 0,4 mld PLN niż w analogicznym okresie ubiegłego roku. Zanotowany wzrost wynikał z rosnących transferów od imigrantów krótkookresowych, które w II kwartale 2018 r. wyniosły 3,3 mld PLN wobec 3,0 mld PLN w II kwartale 2017 r. W strukturze geograficznej dominowały transfery przekazane na Ukrainę. Wyniosły one 3,3 mld PLN i stanowiły 89,9% wszystkich środków. Rok wcześniej, pracownicy z Ukrainy przekazali do swojego kraju 3,0 mld PLN.

Tabela 5. Środki przekazane za granicę z tytułu pracy cudzoziemców w Polsce (mln PLN)

	2016				2017				2018
	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I
Wynagrodzenia pracowników	**2 557**	**3 368**	**3 859**	**4 030**	**4 343**	**5 295**	**5 667**	**5 624**	**5 434**
Podatki i składki	-292	-246	-290	-339	-390	-448	-513	-559	-559
Wydatki pracowników sezonowych i przygranicznych	-874	-1 152	-1 320	-1 378	-1 485	-1 811	-1 938	-1 924	-1 859
Przekazy zarobków	224	251	183	179	253	278	281	283	380
Środki przekazywane do Polski	**1 614**	**2 221**	**2 432**	**2 492**	**2 720**	**3 314**	**3 497**	**3 425**	**3 397**

W statystyce bilansu płatniczego informacje o dochodach uzyskiwanych z tytułu pracy w innym kraju ujmowane są w dwóch pozycjach: wynagrodzenia pracowników (pozycja „dochody pierwotne") i przekazy zarobków (pozycja „dochody wtórne"). Pierwszą z tych kategorii, czyli wynagrodzenia pracowników, stanowią w całości wynagrodzenia z tytułu pracy osiągane przez Polaków pracujących za granicą krócej niż rok. Przekazy zarobków to część wynagrodzeń przekazywana do rodzin w kraju przez osoby pracujące za granicą dłużej niż rok, które swoje centrum zainteresowania ekonomicznego mają w kraju będącym miejscem ich pracy.

1.4. Transfery z Unią Europejską

W II kwartale 2018 r. Polska otrzymała z budżetu unijnego 11,6 mld PLN, z czego 4,2 mld PLN powiększyło przychody na rachunku bieżącym. Pozostała kwota (tj. 7,4 mld PLN) powiększyła przychody rachunku kapitałowego. W porównaniu do II kwartału 2017 r. wartość transferów z UE była wyższa o 3,5 mld PLN. Wynikało to głównie ze wzrostu odnotowanego w rachunku kapitałowym (o 3,1 mld PLN). Składka zapłacona na rzecz Unii Europejskiej w II kwartale 2018 r. była niższa o 0,6 mld PLN niż w analogicznym kwartale poprzedniego roku i wyniosła 3,7 mld PLN. Największy spadek zanotowano we wpłatach z tytułu DNB (o 0,3 mld PLN). W wyniku opisanych zmian saldo przepływów finansowych pomiędzy Unią Europejską, a Polską zwiększyło się o 4,1 mld PLN i wyniosło 11,6 mld PLN.

W porównaniu z II kwartałem 2017 r. wzrost przychodów w rachunku bieżącym był niewielki (zmiana o 0,4 mld PLN). Środki otrzymane w ramach Wspólnej Polityki Rolnej były wyższe rok do roku o 0,2 mld PLN. Łącznie na Wspólną Politykę Rolną wpłynęło 3,6 mld PLN. Znaczna część tej kwoty została wypłacana w ramach Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji (2,5 mld PLN), z którego finansowane są dopłaty bezpośrednie dla rolników.

Tabela 6. Transfery z Unią Europejską (mln PLN)

	2016				2017				2018	
	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II
Saldo transferów z UE	**10 813**	**4 007**	**968**	**8 858**	**10 840**	**3 704**	**3 636**	**13 721**	**11 639**	**7 852**
Przychody	**16 370**	**7 192**	**5 550**	**14 792**	**13 852**	**8 069**	**7 596**	**18 174**	**16 095**	**11 556**
Dochody pierwotne	4 826	6 120	4 813	3 814	10 674	3 521	2 312	754	9 657	3 691
w tym:										
Wspólna Polityka Rolna	4 826	6 120	4 813	3 814	10 674	3 521	2 312	754	9 657	3 691
Dochody wtórne	616	544	293	851	352	252	645	2 798	570	451
w tym:										
Europejski Fundusz Społeczny	586	446	0	771	304	178	496	2 764	476	446
Transfery kapitałowe	10 928	528	444	10 127	2 826	4 296	4 639	14 622	5 868	7 414
w tym:										
Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego	6 653	311	374	4 484	2 128	2 656	3 240	8 254	2 224	5 465
Fundusz Spójności	4 210	216	70	5 643	698	1 627	1 372	6 368	3 644	1 946
Rozchody	**5 557**	**3 185**	**4 582**	**5 934**	**3 012**	**4 365**	**3 960**	**4 453**	**4 456**	**3 704**
Składki na rzecz Unii Europejskiej	5 557	3 185	4 582	5 934	3 012	4 365	3 960	4 453	4 456	3 704

W ramach rachunku bieżącego zauważyć można niewielki wzrost przychodów z tytułu Europejskiego Funduszu Społecznego.

W stosunku do analogicznego kwartału poprzedniego roku, na rachunku kapitałowym odnotowano znaczny wzrost środków (przyrost o 3,1 mld PLN). Środki przeznaczone na Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego wzrosły o 2,8 mld PLN. Na wzrost w ramach tego funduszu miały wpływ środki przeznaczone na Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko (wzrost o 1,4 mld PLN), z którego finansowane są projekty infrastrukturalne m.in. budowa autostrad, linii kolejowych. Wzrosły także środki alokowane na Regionalne Programy Operacyjne (wzrost o 1,3 mld PLN). Kwota przeznaczona na Fundusz Spójności wzrosła rok do roku o 0,3 mld PLN. Na wyższą refundację środków z KE ma wpływ rosnące tempo składania przez beneficjentów wniosków o płatność za zrealizowane zadania.

Rozdział 2

Rachunek finansowy

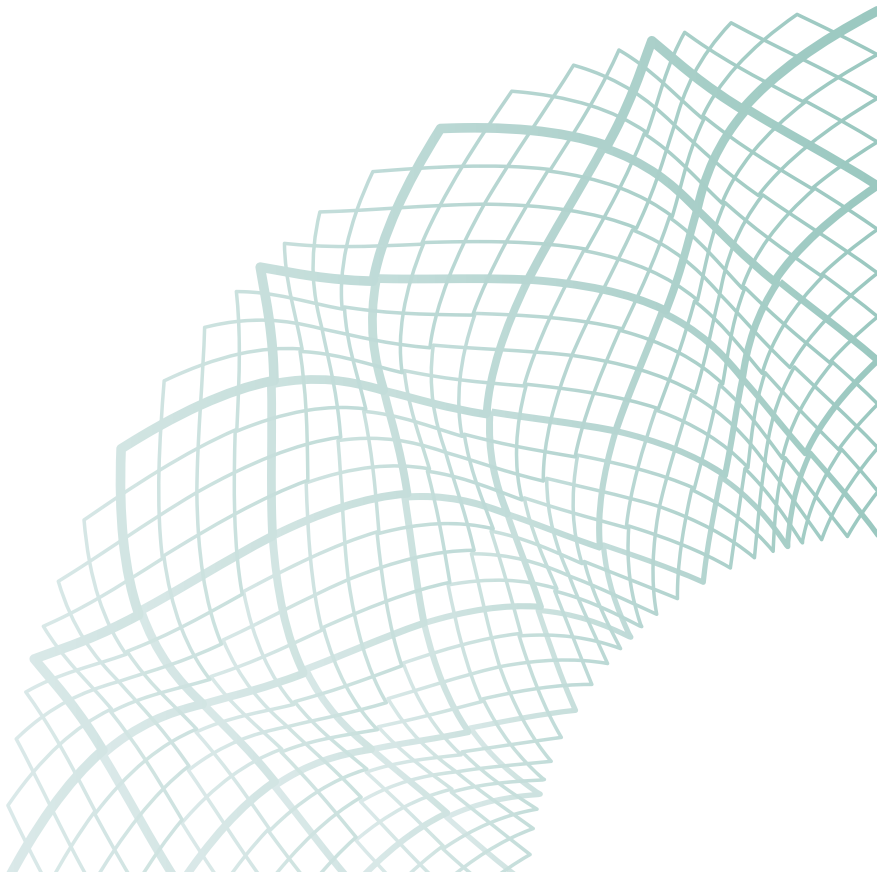

Rachunek finansowy

W II kwartale 2018 r. dodatnie saldo rachunku finansowego ukształtowało się na poziomie 7,0 mld PLN i wynikało z niższego spadku należności polskich podmiotów od nierezydentów (napływ kapitału) niż zobowiązań zagranicznych wobec nierezydentów (odpływ kapitału).

2.1. Rachunek finansowy – pasywa

W II kwartale 2018 r. w rachunku finansowym po stronie pasywów odnotowano odpływ kapitału zagranicznego w wysokości 25,0 mld PLN. Na ujemne saldo tej pozycji złożył się odpływ kapitału w ramach pozostałych inwestycji w kwocie 16,3 mld PLN i inwestycji portfelowych 12,0 mld PLN, natomiast w inwestycjach bezpośrednich zarejestrowano napływ kapitału w wysokości 3,2 mld PLN.

Tabela 7. Rachunek finansowy – pasywa (mln PLN)

	2016				2017				2018	
	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	
Rachunek finansowy – pasywa	**23 495**	**57 362**	**13 486**	**32 398**	**4 526**	**-15 177**	**1 725**	**23 734**	**28 839**	**-25 038**
Inwestycje bezpośrednie	28 526	10 980	10 627	22 471	14 478	-6 554	11 431	20 361	18 222	3 242
Inwestycje portfelowe	-25 184	25 106	-1 507	-7 909	11 428	5 691	2 755	3 445	3 681	-11 961
Pozostałe inwestycje	20 153	21 276	4 366	17 836	-21 380	-14 314	-12 461	-72	6 936	-16 319

2.1.1. Inwestycje bezpośrednie – pasywa

Saldo transakcji w pasywach inwestycji bezpośrednich w II kwartale 2018 r. było dodatnie i wyniosło 3,2 mld PLN. W porównaniu z tym samym kwartałem 2017 r. największa zmiana widoczna jest w napływie kapitałów udziałowych ze względu na dużą dezinwestycję odnotowaną w poprzednim roku. Dodatnie saldo pasywnych inwestycji bezpośrednich wynikało przede wszystkim z dodatnich transakcji na instrumentach dłużnych o wartości 3,7 mld PLN oraz odpływu kapitału w formie akcji i innych form udziałów kapitałowych o wartości 0,5 mld PLN.

Kapitał w formie akcji i innych form udziałów kapitałowych napływał do Polski głównie z Holandii i Wielkiej Brytanii. Odpływ kapitału odnotowano przede wszystkim w przypadku Szwecji. Nowe zobowiązania w formie instrumentów dłużnych rezydenci zaciągali przede wszystkim od inwestorów z Holandii, natomiast spłacali zadłużenie głównie podmiotom z Hiszpanii.

Na powyższe kierunki przepływu kapitału wpływ miały przede wszystkim reorganizacje firm zajmujących się obsługą nieruchomości oraz działalnością w obszarze telekomunikacji.

Rezydenci w ramach inwestycji bezpośrednich zaciągnęli zobowiązania przede wszystkim w PLN i EUR.

Tabela 8. Inwestycje bezpośrednie – pasywa (mln PLN)

	2016				2017				2018	
	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II
Inwestycje bezpośrednie – pasywa	**28 526**	**10 980**	**10 627**	**22 471**	**14 478**	**-6 554**	**11 431**	**20 361**	**18 222**	**3 242**
Akcje i inne formy udziałów kapitałowych	17 734	-1 121	13 169	14 607	15 243	-11 574	10 844	21 885	10 198	-501
Akcje i udziały	5 164	-1 328	-2 095	4 994	1 880	-12 515	2 027	6 982	2 573	-511
Reinwestycje zysków	12 570	207	15 264	9 613	13 363	941	8 817	14 903	7 625	10
Instrumenty dłużne	10 792	12 101	-2 542	7 864	-765	5 020	587	-1 524	8 024	3 743

Wykres 9. Inwestycje bezpośrednie – pasywa

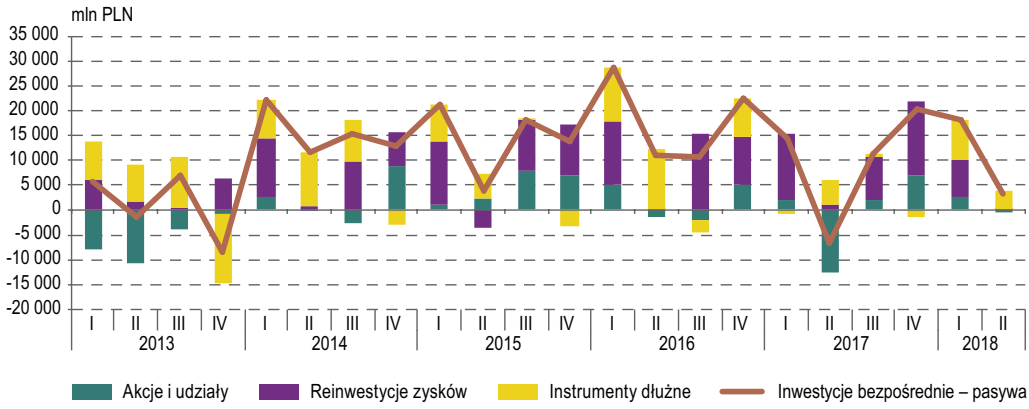

2.1.2. Zagraniczne inwestycje portfelowe – pasywa

W II kwartale 2018 r. zarejestrowano duży odpływ zagranicznego kapitału z rynku polskich papierów wartościowych. Wyniósł on 12,0 mld PLN. Ujemne saldo zagranicznych inwestycji portfelowych było rezultatem wynoszącego 13,6 mld PLN odpływu inwestycji z rynku papierów dłużnych oraz napływu kapitału inwestowanego w polskie udziałowe papiery wartościowe, wynoszącego 1,6 mld PLN.

Tabela 9. Inwestycje portfelowe – pasywa (mln PLN)

	2016				2017				2018	
	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II
Inwestycje portfelowe – pasywa	**-25 184**	**25 106**	**-1 507**	**-7 909**	**11 428**	**5 691**	**2 755**	**3 445**	**3 681**	**-11 961**
Udziałowe papiery wartościowe	1 528	4 457	-5 679	-11 027	1 474	118	2 058	1 887	1 398	1 622
Dłużne papiery wartościowe	-26 712	20 649	4 172	3 118	9 954	5 573	697	1 558	2 283	-13 583
Papiery dłużne długoterminowe	-26 739	20 659	4 213	3 115	9 886	5 573	756	1 566	1 846	-13 565
Instrumenty rynku pieniężnego	27	-10	-41	3	68	0	-59	-8	437	-18

W kategorii dłużnych papierów wartościowych głównym przedmiotem transakcji dokonywanych przez zagranicznych inwestorów były obligacje emitowane przez Skarb Państwa. W omawianym okresie miał miejsce odpływ kapitału inwestowanego w te papiery, który wyniósł 19,8 mld PLN. Kwota ta jest wynikiem spadku zarówno inwestycji w obligacje emitowane na rynkach zagranicznych jak i odpływu inwestycji z krajowego rynku obligacji nominowanych w złotych.

Na krajowym rynku obligacji skarbowych zanotowano odpływ kapitału, który wyniósł 7,6 mld PLN. Na tę kwotę złożyły się: wartość zbytych obligacji skarbowych nominowanych w złotych (8,3 mld PLN), narosłe odsetki, które wpływały dodatnio na saldo inwestycji nierezydentów (1,6 mld PLN) oraz odpływ kapitału z tytułu odsetek wypłaconych nierezydentom (0,9 mld PLN). W efekcie tych operacji, udział portfela nierezydentów w całkowitej wartości obligacji skarbowych nominowanych w polskich złotych na koniec II kwartału 2018 r. osiągnął poziom 30,2%, podczas gdy na koniec I kwartału 2018 r. wyniósł on 31,7%. Odpływ inwestycji zagranicznych odbywał się w ciągu całego II kwartału 2018 r. i w kolejnych miesiącach wyniósł: 3,1 mld PLN, 1,6 mld PLN i 2,9 mld PLN. Na odpływ inwestycji mogło mieć wpływ pogorszenie się nastrojów na globalnych rynkach finansowych, wywołane dokonaną w czerwcu przez Fed podwyżką stóp procentowych, a także płynącymi ze strony EBC sygnałami o możliwym wyhamowaniu wzrostu podaży pieniądza w dalszej części br. W całym omawianym okresie nastąpił też spadek zadłużenia Skarbu Państwa z tytułu obligacji nominowanych w złotych, czyli zmniejszenie podaży na rynku pierwotnym. Łączny wykup netto wyniósł 2,9 mld PLN.

Według danych Krajowego Depozytu Papierów Wartościowych, wśród sprzedających obligacje skarbowe nominowane w złotych dominowały fundusze inwestycyjne z USA i Luksemburga, podmioty sektora finansowego z Wlk. Brytanii i francuskie banki. Z kolei największymi nabywcami były przedsiębiorstwa niefinansowe z Japonii oraz austriackie banki.

W przypadku obligacji skarbowych emitowanych na rynkach międzynarodowych zanotowano odpływ kapitału netto, który wyniósł 12,2 mld PLN. Na tę kwotę złożyły się: wartość zbytych obligacji skarbowych nominowanych w walutach obcych (12,4 mld PLN), narosłe odsetki powiększające saldo inwestycji nierezydentów (1,6 mld PLN) oraz odpływ kapitału z tytułu odsetek wypłaconych nierezydentom (1,4 mld PLN). W II kwartale 2018 r. Skarb Państwa nie dokonał na rynkach zagranicznych żadnych nowych emisji. Jednocześnie wykupiono obligacje nominowane w euro o wartości nominalnej 2,0 mld EUR (8,6 mld PLN) oraz dwie serie obligacji nominowanych we frankach szwajcarskich o łącznej wartości nominalnej 1,0 mld CHF (3,7 mld PLN). Oprócz tego, nierezydenci zakupili na rynku wtórnym od polskich podmiotów, przede wszystkim banków, obligacje Skarbu Państwa o wartości 0,3 mld PLN.

W II kwartale 2018 r. miały miejsce również duże emisje obligacji dokonane przez polskie banki, które zostały objęte przez inwestorów zagranicznych. Łączna wartość zakupów dokonanych przez nierezydentów wyniosła 6,4 mld PLN. Były to głównie obligacje nominowane w walutach obcych, skierowane na rynki zagraniczne. Ich wartość wyniosła 4,9 mld PLN. Wartość obligacji nominowanych w złotych, zakupionych przez nierezydentów wyniosła 1,5 mld PLN.

Wykres 10. Inwestycje portfelowe – pasywa

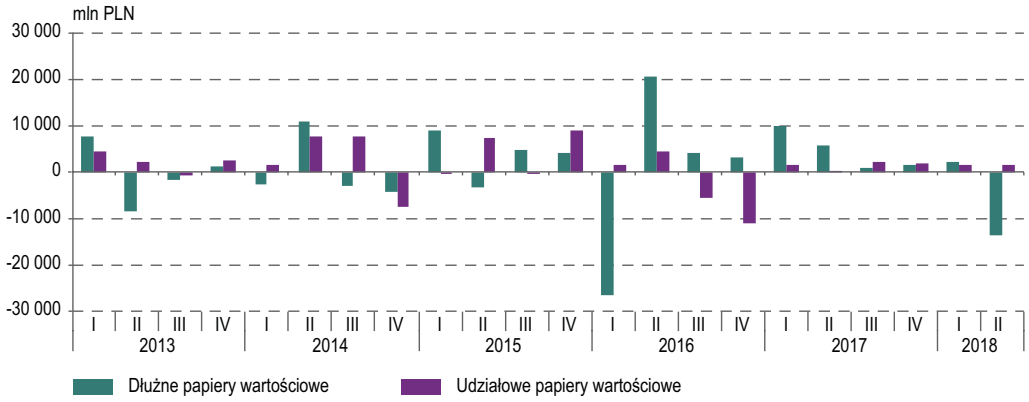

W II kwartale 2018 r. zanotowano napływ kapitału inwestowanego przez nierezydentów w polskie papiery udziałowe. Wyniósł on 1,6 mld PLN. Zagraniczni inwestorzy nabywali przede wszystkim tytuły uczestnictwa polskich funduszy inwestycyjnych. Łączny napływ kapitału z tego tytułu wyniósł 2,7 mld PLN. Saldo inwestycji w akcje polskich spółek było natomiast ujemne i wyniosło 1,1 mld PLN. Sprzedawano przede wszystkim akcje polskich banków oraz spółek sektora surowcowego i telekomunikacyjnego. Jednocześnie nierezydenci powiększali swoje zaangażowanie w spółki technologiczne. W omawianym okresie indeks WIG20 zanotował spadek, który wyniósł 3,4%. W ujęciu dolarowym indeks, na skutek osłabienia złotego, zmniejszył swoją wartość aż o 11,7%, co mogło mieć wpływ na decyzje inwestycyjne nierezydentów. Natomiast dla cen wyrażonych w euro odnotowano spadek wynoszący 7,1%.

2.1.3. Pozostałe inwestycje – pasywa

Ujemne saldo pozostałych inwestycji nierezydentów w Polsce w II kwartale 2018 r. wyniosło 16,3 mld PLN. O wysokości tego salda zadecydował odpływ kapitału z NBP.

Zobowiązania NBP z tytułu pozostałych inwestycji zmniejszyły się o 16,6 mld PLN, głównie w wyniku przeprowadzonych krótkoterminowych transakcji repo. Spadkowi temu towarzyszyło również zmniejszenie się oficjalnych aktywów rezerwowych. Przeprowadzane przez NBP transakcje reverse repo i repo służyły bieżącemu zarządzaniu płynnością aktywów rezerwowych, a także zwiększeniu dochodowości rezerw.

W II kwartale 2018 r. pozostałe zobowiązania sektora rządowego i samorządowego zmniejszyły się o 1,7 mld PLN. Był to wynik spłaty kredytów organizacjom międzynarodowym w EUR.

Zobowiązania sektora bankowego w II kwartale 2018 r. zmniejszyły się o 0,6 mld PLN. Istotnie na wysokość tego salda wpłynął odpływ kapitału z tytułu spłaty pozostałych kredytów i pożyczek otrzymanych od nierezydentów (spłaty rat kapitałowych były wyższe niż

Wykres 11. Pozostałe inwestycje – pasywa

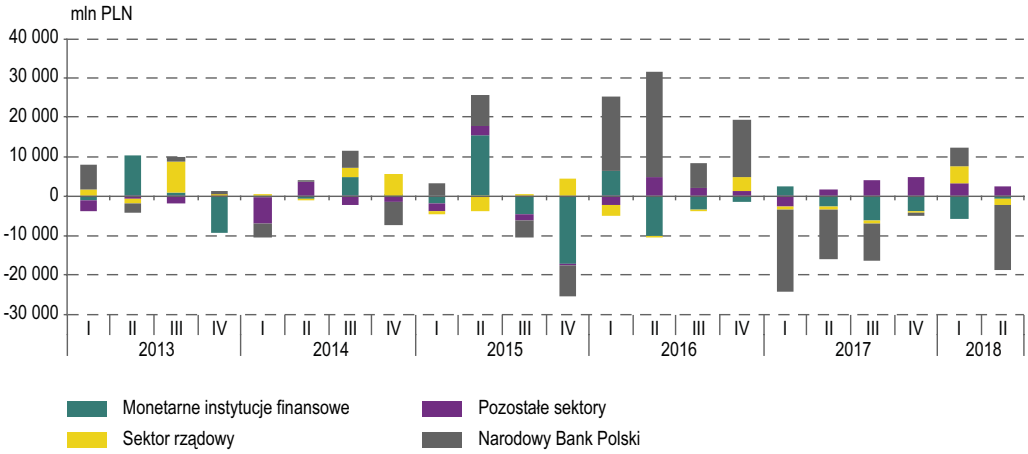

wykorzystanie nowych kredytów) w wysokości 2,2 mld PLN. Jednocześnie nierezydenci zwiększyli wartość swoich depozytów w polskich bankach o 1,1 mld PLN. Pozostałe zobowiązania zagraniczne również zwiększyły się o 0,6 mld PLN. Zobowiązania sektora bankowego z tytułu spłaty pozostałych kredytów i pożyczek otrzymanych od nierezydentów zmniejszyły się głównie wobec organizacji międzynarodowych (o 0,7 mld PLN) oraz nierezydentów z Luksemburga, Węgier i Wielkiej Brytanii. Biorąc pod uwagę strukturę walutową zarejestrowano spadek zobowiązań z tytułu pozostałych kredytów i pożyczek otrzymanych przede wszystkim w EUR, CHF i USD, natomiast wzrost zobowiązań z tego tytułu odnotowano w PLN. W omawianym kwartale zwiększyły się zobowiązania sektora bankowego z tytułu przyjętych depozytów od nierezydentów głównie z takich krajów jak: Francja (o 2,6 mld PLN) oraz Belgia, Holandia i Chiny (po 0,4 mld PLN). Wartość depozytów w polskich bankach zmniejszyli nierezydenci z Niemiec (o 1,0 mld PLN), Litwy (o 0,8 mld PLN), Stanów Zjednoczonych (o 0,4 mld PLN), Finlandii (o 0,3 mld) oraz Luksemburga, Hongkongu i Wielkiej Brytanii (po 0,2 mld PLN). Analizując strukturę walutową depozytów należy odnotować ich wzrost w PLN oraz spadek w EUR, USD i GBP.

Tabela 10. Pozostałe inwestycje – pasywa (mln PLN)

	2016				2017				2018	
	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II
Pozostałe inwestycje – pasywa	**20 153**	**21 276**	**4 366**	**17 836**	**-21 380**	**-14 314**	**-12 461**	**-72**	**6 936**	**-16 319**
Narodowy Bank Polski	18 665	26 809	5 981	14 408	-20 860	-12 486	-9 498	-600	4 954	-16 563
Sektor rządowy	-2 970	-378	-530	3 579	-813	-762	-636	-561	4 298	-1 683
Monetarne instytucje finansowe	6 529	-9 901	-3 363	-1 460	2 703	-2 604	-6 252	-3 732	-5 590	-571
Pozostałe sektory	-2 071	4 746	2 278	1 309	-2 410	1 538	3 925	4 821	3 274	2 498
Pozostałe podmioty finansowe	463	2 328	2 089	-3 570	-107	1 618	1 656	3 271	875	1 732
Pozostałe podmioty niefinansowe	-2 534	2 418	189	4 879	-2 303	-80	2 269	1 550	2 399	766

Pozostałe sektory odnotowały napływ kapitału z tytułu pozostałych inwestycji w wysokości 2,5 mld PLN. Podmioty finansowe zwiększyły swoje zobowiązania wobec nierezydentów o 1,7 mld PLN. Wzrost ten to przede wszystkim wynik napływu kapitału z tytułu pozostałych pożyczek otrzymanych w wysokości 1,5 mld PLN. W tym samym czasie również zwiększyły się zobowiązania zagraniczne podmiotów niefinansowych o 0,8 mld PLN. Napływ kapitału z tytułu pozostałych pożyczek otrzymanych wyniósł 0,3 mld PLN, natomiast pozostałe zobowiązania zagraniczne wzrosły o 0,5 mld PLN.

Największy napływ kapitału z tytułu wykorzystania nowych kredytów i pożyczek odnotowano z Holandii (1,1 mld PLN), Francji (0,6 mld PLN) oraz Włoch i EBI (po 0,3 mld PLN). Największy odpływ kapitału z tytułu spłat zarejestrowano do międzynarodowych organizacji finansowych (0,2 mld PLN) oraz na Cypr i do Niemiec (po 0,1 mld PLN). Polskie podmioty otrzymały kredyty i pożyczki przede wszystkim w PLN i EUR, a spłacały zaciągnięte kredyty od nierezydentów głównie w CHF.

2.2. Rachunek finansowy – aktywa

W II kwartale 2018 r. saldo polskich inwestycji za granicą było ujemne i wyniosło 18,0 mld PLN. Na wysokość tego salda istotnie wpłynęły ujemne salda transakcji zarejestrowane w ramach oficjalnych aktywów rezerwowych. W przeciwnym kierunku oddziaływało dodatnie saldo pozostałych inwestycji.

Tabela 11. Rachunek finansowy – aktywa (mln PLN)

	2016				2017				2018	
	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II
Rachunek finansowy – aktywa	**20 895**	**60 412**	**4 713**	**46 721**	**6 725**	**-19 089**	**-696**	**22 877**	**30 004**	**-18 038**
Inwestycje bezpośrednie	7 561	2 602	3 837	42 010	3 280	2 221	1 146	9 025	4 587	-4 762
Inwestycje portfelowe	-2 150	5 882	-2 494	-25 444	6 403	-2 428	1 863	-867	4 308	-2 526
Pozostałe inwestycje	715	10 373	-3 149	2 968	12 443	-4 203	5 489	10 513	5 721	13 972
Pochodne instrumenty finansowe netto	352	-309	-266	985	-686	-2 034	-538	-1 258	-864	-194
Oficjalne aktywa rezerwowe	14 417	41 864	6 785	26 202	-14 715	-12 645	-8 656	5 464	16 252	-24 528

2.2.1. Inwestycje bezpośrednie – aktywa

Saldo transakcji na aktywach inwestycji bezpośrednich w II kwartale 2018 r. było ujemne i wyniosło 4,8 mld PLN. Złożyły się na nie ujemne salda transakcji na akcjach i innych formach udziałów kapitałowych 5,8 mld PLN oraz ujemne reinwestycje zysków 0,8 mld PLN. W przeciwnym kierunku odnotowano transakcje na instrumentach dłużnych 1,8 mld PLN.

Spadek aktywów inwestycji bezpośrednich dotyczył przede wszystkim Szwecji i wiązał się z reorganizacją w firmie działającej w obszarze telekomunikacji. Nowe pożyczki w II kwartale 2018 r. były udzielane głównie podmiotom z Wielkiej Brytanii. Pożyczek udzielano głównie w PLN i USD, spłat dokonywano natomiast w EUR.

2.2.2. Inwestycje portfelowe – aktywa

W II kwartale 2018 r. polskie inwestycje portfelowe za granicą zmniejszyły się o 2,5 mld PLN. Rezydenci zbywali udziałowe papiery wartościowe (2,9 mld PLN), jednocześnie powiększając portfel papierów dłużnych (0,4 mld PLN).

Spadek, w porównaniu z I kwartałem 2018 r., popytu na zagraniczne obligacje ze strony polskich inwestorów należy wiązać z osiągnięciem dużych zysków, przede wszystkim na obligacjach nominowanych w dolarach i prawdopodobną realizacją tych zysków przez część rezydentów. W ciągu omawianego kwartału dolar umocnił się względem złotego o 7,0% Z kolei w przypadku papierów udziałowych, w omawianym okresie, główne światowe rynki akcji zachowywały się w sposób mieszany. Na giełdach amerykańskich przeważały wzrosty, co w połączeniu ze wspomnianym wcześniej umocnieniem dolara mogło skłaniać inwestorów do realizacji zysków. Na innych rynkach akcji dominowały spadki, co z kolei nie zachęcało do zakupów.

Wśród polskich inwestorów sprzedających zagraniczne papiery wartościowe największe znaczenie miały fundusze inwestycyjne (2,4 mld PLN), banki (0,4 mld PLN) oraz fundusze emerytalne (0,3 mld PLN), natomiast wśród kupujących znalazły się osoby fizyczne (0,3 mld PLN) oraz inne instytucje finansowe (0,2 mld PLN).

Fundusze inwestycyjne zbywały w omawianym okresie głównie papiery udziałowe (ujemne saldo wyniosło 2,8 mld PLN). Były to przede wszystkim tytuły uczestnictwa (jednostki uczestnictwa i certyfikaty) funduszy inwestycyjnych zarejestrowanych w Luksemburgu (1,0 mld PLN), akcje spółek zarejestrowanych w Luksemburgu (0,8 mld PLN) i USA (0,2 mld PLN) oraz w Austrii, Niemczech, Wlk. Brytanii i Niderlandach (wszystkie po 0,1 mld PLN). Natomiast saldo inwestycji w papiery dłużne było dodatnie i wyniosło 0,4 mln PLN. Polskie fundusze inwestycyjne nabywały głównie obligacje szwedzkie (0,4 mld PLN), chorwackie (0,3 mld PLN) i wyemitowane przez organizacje międzynarodowe (0,2 mld PLN) oraz amerykańskie instrumenty rynku pieniężnego (0,4 mld PLN), natomiast sprzedawały obligacje tureckie (1,1 mld PLN).

Polskie banki w II kwartale 2018 r. zbywały niemal wyłącznie papiery dłużne (ujemne saldo w wysokości 0,4 mld PLN). Sprzedawano głównie obligacje francuskie (0,8 mld PLN), niemieckie (0,2 mld PLN) i amerykańskie (0,2 mld PLN), natomiast nabywano obligacje wyemitowane przez organizacje międzynarodowe (0,8 mld PLN). Saldo inwestycji w papiery udziałowe było zerowe.

Otwarte fundusze emerytalne sprzedały zagraniczne papiery udziałowe o łącznej wartości 0,1 mld PLN. Były to przede wszystkim tytuły uczestnictwa funduszy luksemburskich (0,1 mln PLN). Jednocześnie sprzedano papiery dłużne o łącznej wartości 0,2 mld PLN. Były to głównie obligacje wyemitowane w Niemczech (0,2 mld PLN).

2.2.3. Pozostałe inwestycje – aktywa

W II kwartale 2018 r. saldo pozostałych inwestycji zagranicznych było dodatnie i wyniosło 14,0 mld PLN. Istotny wpływ na wzrost tej pozycji miały transakcje zrealizowane przez NBP.

Aktywa sektora bankowego w wyniku transakcji zwiększyły się o 12,7 mld PLN. Na wysokość tego salda wpłynął wzrost należności sektora bankowego z tytułu lokat w bankach za granicą o 11,1 mld PLN, należności z tytułu udzielonych kredytów o 1,2 mld PLN i pozostałych należności zagranicznych o 0,4 mld PLN.

W omawianym okresie zwiększyły się aktywa banków z tytułu lokat w takich krajach jak: Francja (o 9,4 mld PLN), Austria (o 0,8 mld PLN), Niemcy (o 0,6 mld PLN) oraz Czechy, Włochy i Wielka Brytania (po 0,5 mld PLN). W tym samym czasie banki zmniejszyły swoje lokaty głównie w Belgii (o 0,7 mld PLN), Szwecji (o 0,6 mld PLN) oraz w Luksemburgu i Stanach Zjednoczonych (po 0,3 mld PLN). Wzrost lokat w bankach za granicą odnotowano głównie w EUR i PLN, natomiast spadek w USD i GBP.

Banki odnotowały wzrost należności z tytułu udzielonych nowych kredytów głównie nierezydentom z Francji (o1,4 mld PLN), Chin (o 0,6 mld PLN) oraz Rumunii, Niemiec i Hongkongu (po 0,1 mld PLN). Spadek należności banków z tytułu spłat kredytów udzielonych zarejestrowano wobec nierezydentów z Wielkiej Brytanii (o 0,7 mld PLN), Cypru (o 0,2 mld PLN) oraz Włoch, Norwegii i Szwajcarii (po 0,1 mld PLN). Banki udzieliły kredyty nierezydentom przede wszystkim w USD i EUR. Nierezydenci w głównej mierze spłacali swoje kredyty zaciągnięte w CHF.

W analizowanym kwartale 2018 r. pozostałe inwestycje polskich przedsiębiorstw zwiększyły się o 1,2 mld PLN. Zdecydowanie na wzrost salda tej pozycji wpłynęła wartość udzielonych nierezydentom kredytów i pożyczek przez przedsiębiorstwa finansowe. W przeciwnym kierunku oddziaływało zmniejszenie się lokat polskich przedsiębiorstw w bankach za granicą.

W II kwartale 2018 r. saldo transakcji z tytułu udzielonych kredytów i pożyczek podmiotom niepowiązanym kapitałowo (aktywa) było dodatnie i wyniosło 2,2 mld złotych. Największe dodatnie saldo wystąpiło w obrotach z Luksemburgiem (1,2 mld zł), Danią i Włochami (po 0,3 mld zł) oraz Wielką Brytanią (0,1 mld PLN). Polskie przedsiębiorstwa udzieliły kredyty nierezydentom przede wszystkim w PLN i EUR.

Przedsiębiorstwa zmniejszyły swoje aktywa w bankach za granicą z tytułu lokat o 1,1 mld PLN, głównie w takich krajach jak: Holandia (o 0,9 mld PLN), Niemcy (o 0,2 mld PLN), Austria i Stany Zjednoczone (po 0,1 mld PLN). Jednocześnie zwiększyły swoje lokaty w Luksemburgu (o 0,3 mld PLN) i Belgii (o 0,1 mld PLN). Spadek lokat w bankach za granicą odnotowano głównie w PLN, EUR i USD, natomiast ich wzrost w CHF i GBP.

2.2.4. Oficjalne aktywa rezerwowe

W wyniku transakcji własnych NBP w wysokości 14,2 mld PLN (odpływ będący wynikiem głównie spłaty transakcji repo) oraz transakcji zrealizowanych na zlecenie klientów NBP, głównie Ministerstwa Finansów (wykup obligacji Skarbu Państwa nominowanych w walutach obcych) i Komisji Europejskiej – oficjalne aktywa rezerwowe zmniejszyły się o 24,5 mld PLN. W przeciwnym kierunku oddziaływały dodatnie różnice kursowe oraz zmiany wyceny zwiększając wartość tej pozycji o 24,6 mld PLN.

Tabela 12. Oficjalne aktywa rezerwowe – stany (mln PLN)

	2016				2017				2018	
	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II
Oficjalne aktywa rezerwowe	**377 896**	**438 896**	**431 535**	**478 077**	**441 837**	**414 068**	**406 642**	**394 358**	**407 861**	**407 982**
Złoto monetarne	15 347	17 350	16 946	16 036	16 218	15 254	15 559	14 942	14 962	15 500
SDR	1 660	1 743	1 681	1 774	1 604	1 542	1 542	1 490	1 484	1 580
Pozycja rezerwowa w MFW	2 449	2 546	2 443	2 579	2 388	2 301	2 123	1 846	1 823	2 466
Należności w walutach wymienialnych	358 440	417 257	410 465	457 688	421 627	394 971	387 418	376 080	389 592	388 436

W wyniku przeciwstawnych czynników poziom oficjalnych aktywów rezerwowych nie zmienił się w porównaniu z końcem marca 2018 r. i wyniósł na koniec czerwca 408 mld PLN.

Wykres 12. Stan oficjalnych aktywów rezerwowych

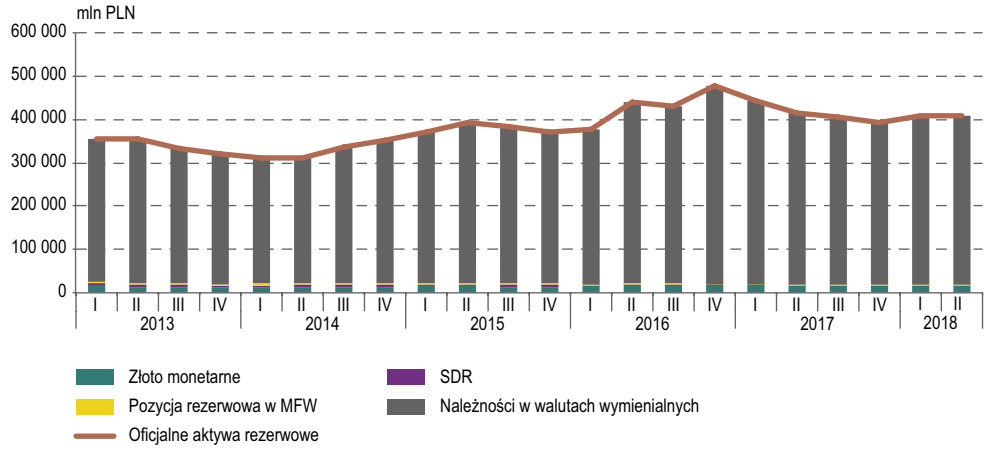

2.3. Pochodne instrumenty finansowe

W II kwartale 2018 r. saldo rozliczeń transakcji związanych z pochodnymi instrumentami finansowymi zawartych pomiędzy rezydentami, a nierezydentami było ujemne i wyniosło 0,2 mld PLN. Oznacza to przepływ środków do rezydentów. W analogicznym okresie 2017 r. saldo to było również ujemne i wyniosło 0,5 mld PLN.

Tabela 13. Pochodne instrumenty finansowe netto (mln PLN)

	2016				2017				2018	
	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II
Pochodne instrumenty finansowe netto	352	-309	-266	985	-686	-2 034	-538	-1 258	-864	-194

Saldo transakcji na pochodnych instrumentach finansowych stanowiło łączny rezultat rozliczenia pozycji w tych instrumentach, których termin wygaśnięcia przypadał na II kwartał 2018 r. oraz przepływów wynikających z otwarcia i rozliczania pozycji w instrumentach pochodnych o terminach zamknięcia w przyszłych okresach.

Wśród instrumentów pochodnych największy udział (69,5%), mierzony wartością nominalną otwartych przez polskie podmioty pozycji, miały instrumenty pochodne stóp procentowych, przede wszystkim FRA oraz IRS. Instrumenty te używane były głównie przez banki dla zabezpieczania aktywów i pasywów przed ryzykiem stóp procentowych. Wśród instrumentów stóp procentowych zdecydowanie przeważały instrumenty na stopy związane z polską walutą. Stanowiły one 83,5% wartości nominalnej instrumentów stóp procentowych. W strukturze geograficznej nierezydentów, z którymi zawierane były transakcje, dominowały podmioty z Wielkiej Brytanii (71,9% wartości nominalnej instrumentów stóp procentowych).

Pod względem wartości nominalnej otwartych pozycji następną istotną kategorią (26,6%) były walutowe instrumenty pochodne tj. swapy walutowe, dwuwalutowe swapy stóp procentowych oraz pozostałe instrumenty walutowe. Instrumenty walutowe były używane zarówno przez banki, inne podmioty sektora finansowego, jak i przez przedsiębiorstwa niefinansowe do zabezpieczania się przed ryzykiem kursowym. Głównymi parami walutowymi, na które opiewały zawarte kontrakty były pary: EUR/PLN, USD/PLN i CHF/PLN. Instrumenty oparte na parach walutowych złożonych z tych walut (PLN, USD, CHF i EUR) miały zdecydowaną przewagę wśród walutowych instrumentów pochodnych (94,7% wartości nominalnej otwartych pozycji). Swapy walutowe są instrumentami o krótkim terminie, co w konsekwencji generuje duże obroty na tego rodzaju instrumentach. W przypadku walutowych instrumentów pochodnych nierezydenci, z którymi zawierane były transakcje, mieli najczęściej siedzibę w Wielkiej Brytanii (37,8% wartości nominalnej instrumentów walutowych). Następną istotną lokalizacją była Francja (z udziałem 25,3%).

Rozdział 3

Zadłużenie zagraniczne

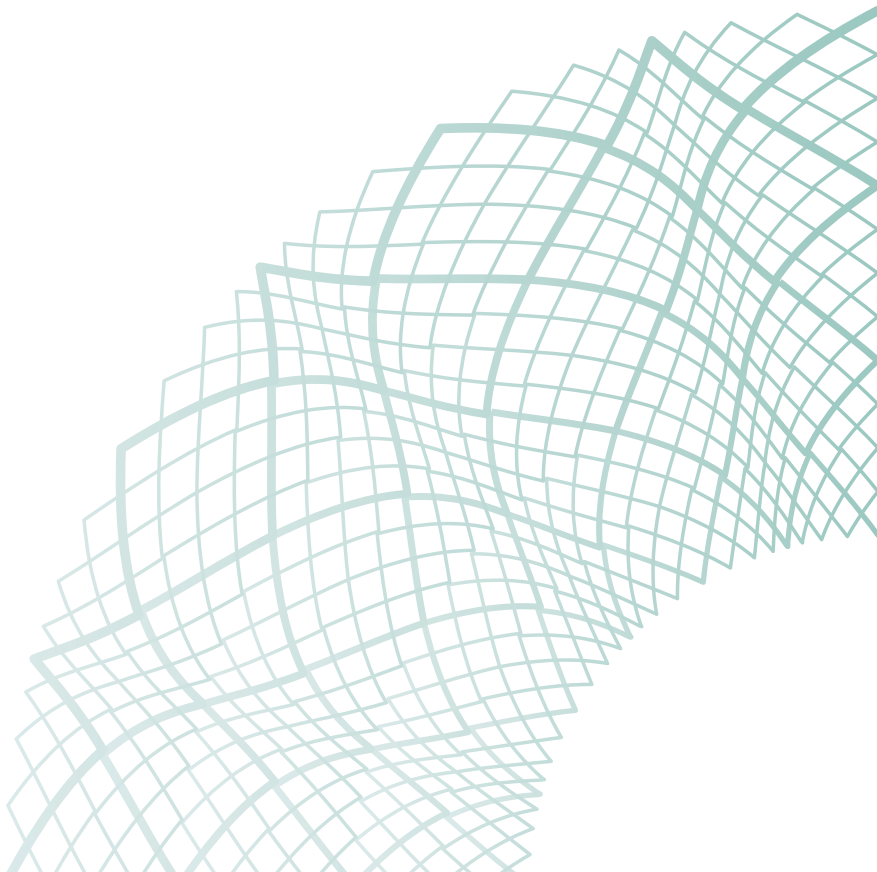

Zadłużenie zagraniczne

Na koniec czerwca 2018 r. zadłużenie zagraniczne Polski (brutto) wyniosło 1 358,4 mld PLN i w porównaniu z I kwartałem 2018 r. zwiększyło się o 10,4 mld PLN, tj. o 0,8%.

Istotnie na wzrost zadłużenia zagranicznego wpłynęły dodatnie różnice kursowe i inne zmiany[13] zwiększając je o 36,6 mld PLN. W przeciwnym kierunku oddziaływało saldo transakcji bilansu płatniczego, które zmniejszyło je o 26,2 mld PLN.

Wykres 13. Zadłużenie zagraniczne

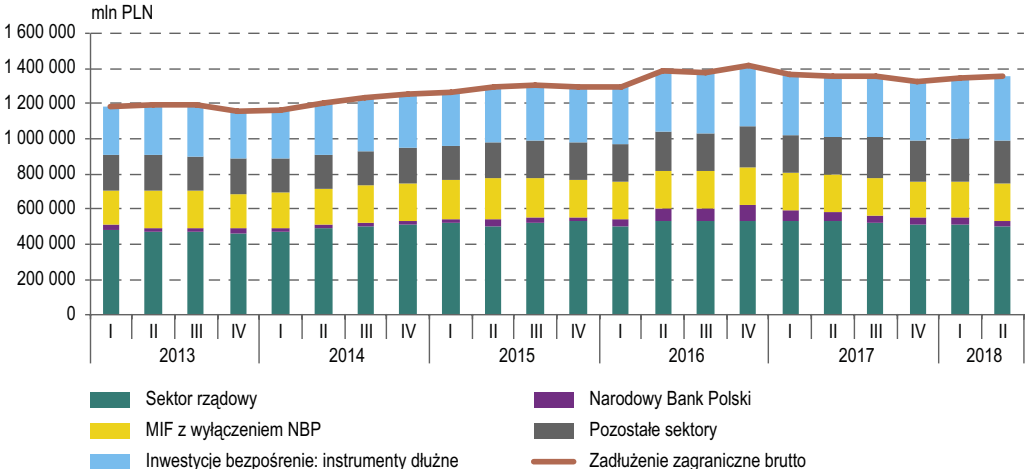

Struktura zadłużenia zagranicznego, według terminów pierwotnych na koniec czerwca 2018 r., przedstawiała się następująco:

- długoterminowe zadłużenie stanowiło 78,0% zadłużenia zagranicznego ogółem, tj. 1 059,2 mld PLN,
- krótkoterminowe zadłużenie stanowiło 22,0% zadłużenia zagranicznego ogółem, tj. 299,2 mld PLN.

Wartość zadłużenia długoterminowego w II kwartale 2018 r. zwiększyła się o 8,7 mld PLN, tj. o 0,8%, natomiast krótkoterminowe zadłużenie zagraniczne wzrosło o 1,7 mld PLN, tj. o 0,6%.

3.1. Zadłużenie zagraniczne sektora rządowego i samorządowego

Zadłużenie zagraniczne sektora rządowego i samorządowego na koniec II kwartału 2018 r. wyniosło 504,9 mld PLN i stanowiło 37,2% ogólnej kwoty zadłużenia zagranicznego Polski.

[13] Inne zmiany obejmują przede wszystkim różnice z wyceny, reklasyfikacje i storna.

Wykres 14. Zadłużenie zagraniczne sektora rządowego i samorządowego

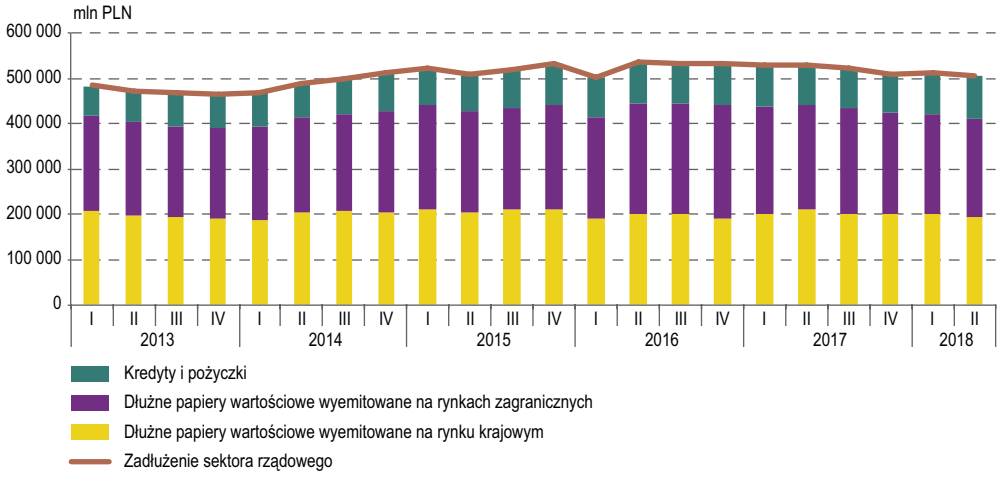

W tej kwocie zadłużenie sektora rządowego stanowiło 97,0% i wyniosło 489,7 mld PLN. W zasadzie zadłużenie to ma charakter w całości długoterminowy.

Największy udział w strukturze zadłużenia zagranicznego sektora rządowego i samorządowego miały dłużne papiery wartościowe i stanowiły 81,7% całości zadłużenia zagranicznego tego sektora. Na koniec czerwca 2018 r. wartość zadłużenia z tego tytułu wyniosła 412,3 mld PLN. Nierezydenci posiadali w swoim portfelu obligacje wyemitowane na rynki zagraniczne o wartości 218,1 mld PLN oraz obligacje wyemitowane na rynek krajowy o wartości 194,2 mld PLN. Pozostałą część zadłużenia zagranicznego tego sektora stanowiły przede wszystkim kredyty zaciągnięte od organizacji międzynarodowych (92,0 mld PLN).

Zadłużenie sektora rządowego i samorządowego w II kwartale 2018 r. zmniejszyło się o 8,3 mld PLN, tj. o 1,6%. Transakcje bilansu płatniczego zmniejszyły jego poziom o 21,6 mld PLN, podczas gdy dodatnie różnice kursowe i zmiany wyceny spowodowały wzrost zadłużenia sektora rządowego o 13,3 mld PLN. Istotnie na zmianę zadłużenia tego sektora wpłynął odpływ kapitału wynikający z wykupu, zgodnie z harmonogramem, obligacji nominowanych w EUR o wartości 8,6 mld PLN oraz dwóch obligacji nominowanych w CHF o łącznej wartości 3,7 mld PLN. Jednocześnie nierezydenci zmniejszyli wartość swojego portfela obligacji Skarbu Państwa wyemitowanych na rynek krajowy o 7,6 mld PLN. Natomiast dodatnie różnice kursowe i zmiany wyceny papierów wartościowych spowodowały zwiększenie się zadłużenia z tego tytułu o 10,4 mld PLN. Nie bez znaczenia była również spłata kredytów otrzymanych od organizacji międzynarodowych w wysokości 1,7 mld PLN. Dodatnie różnice kursowe w kwocie 2,8 mld PLN spowodowały wzrost zadłużenia z tytułu kredytów otrzymanych od międzynarodowych organizacji finansowych.

Zadłużenie zagraniczne sektora rządowego i samorządowego z terminem wymagalności do 1 roku włącznie na koniec czerwca 2018 r. wyniosło 29,8 mld PLN, co stanowiło 7,3% wartości oficjalnych aktywów rezerwowych. Na koniec marca 2018 r. relacja ta wyniosła 8,4%.

3.2. Zadłużenie zagraniczne pozostałych sektorów (wobec podmiotów niepowiązanych kapitałowo)

Zadłużenie zagraniczne sektora przedsiębiorstw wobec podmiotów niepowiązanych kapitałowo na koniec II kwartału 2018 r. wyniosło 247,2 mld PLN, co stanowiło 18,2% całości polskiego zadłużenia zagranicznego. Zadłużenie tego sektora zwiększyło się o 8,9 mld PLN, tj. o 3,7% w porównaniu z I kwartałem 2018 r. W analizowanym kwartale napływ kapitału netto z tytułu instrumentów dłużnych (przede wszystkim z tytułu pozostałych kredytów i pożyczek) zwiększył je o 2,4 mld PLN, jednocześnie dodatnie różnice kursowe i zmiany wyceny spowodowały jego wzrost o 6,5 mld PLN. Udział zadłużenia długoterminowego w zadłużeniu ogółem sektora przedsiębiorstw na koniec czerwca 2018 r. wyniósł 62,4%.

Wykres 15. Zadłużenie zagraniczne pozostałych sektorów

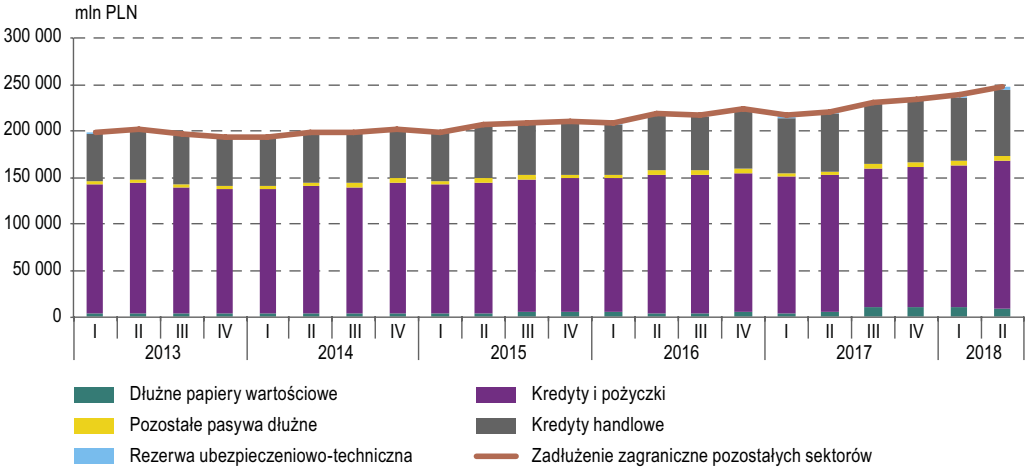

Największą część zadłużenia zagranicznego pozostałych sektorów stanowiły pozostałe kredyty i pożyczki otrzymane. Ich wartość wyniosła 158,1 mld PLN, czyli 64,0% całości zadłużenia tego sektora. Wartość kredytów handlowych wyniosła 71,6 mld PLN, co stanowiło 29,0% zadłużenia. Zadłużenie zagraniczne polskich przedsiębiorstw z tytułu wyemitowanych dłużnych papierów wartościowych będących w posiadaniu nierezydentów portfelowych na koniec czerwca 2018 r. wyniosło 9,7 mld PLN.

3.3. Zadłużenie zagraniczne z tytułu instrumentów dłużnych wykazywanych w inwestycjach bezpośrednich (wobec podmiotów powiązanych kapitałowo z wyłączeniem sektora bankowego)

Wartość zadłużenia zagranicznego pozostałych sektorów z tytułu instrumentów zaliczanych do inwestycji bezpośrednich wyniosła 363,3 mld PLN, co stanowiło 26,7% zadłużenia zagranicznego ogółem. W II kwartale 2018 r. wśród instrumentów dłużnych zaliczanych do inwestycji bezpośrednich największą część (69,2%) stanowiły kredyty i pożyczki otrzymane w ramach grup kapitałowych. Udział pozostałych instrumentów dłużnych otrzymanych od

Wykres 16. Inwestycje bezpośrednie: instrumenty dłużne

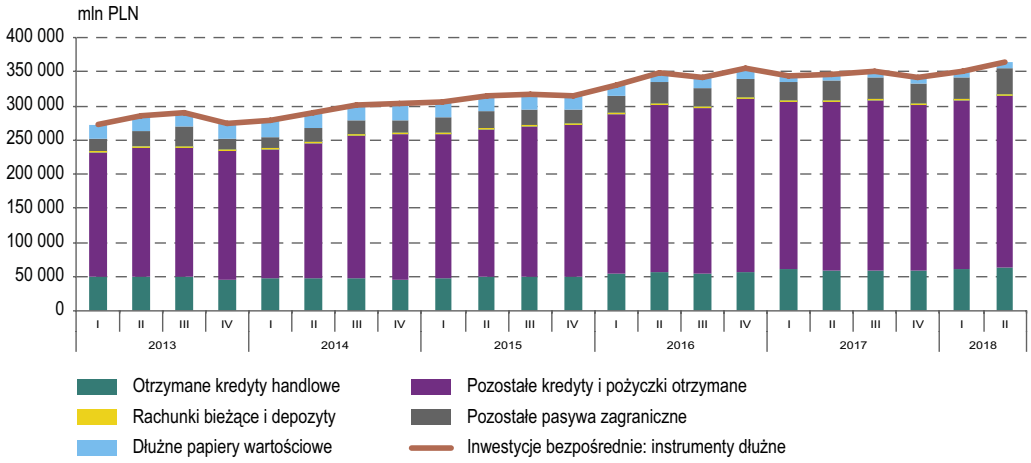

inwestorów bezpośrednich przedstawiał się następująco: kredyty handlowe 17,5%, pozostałe pasywa zagraniczne 10,8% oraz dłużne papiery wartościowe 2,5%.

Zadłużenie z tytułu instrumentów dłużnych wobec podmiotów powiązanych kapitałowo zwiększyło się w omawianym kwartale o 12,9 mld PLN, tj. o 3,7%. Na wzrost zadłużenia tego sektora wpłynęło dodatnie saldo transakcji bilansu płatniczego wykazywane w inwestycjach bezpośrednich w kwocie 3,7 mld PLN oraz dodatnie różnice kursowe i inne zmiany w wysokości 9,1 mld PLN

3.4. Zadłużenie zagraniczne sektora bankowego

Na koniec II kwartału 2018 r. zadłużenie zagraniczne sektora bankowego (z wyłączeniem NBP) wyniosło 215,3 mld PLN, co stanowiło 15,8% ogólnej kwoty zadłużenia zagranicznego Polski. W zadłużeniu tego sektora 46,8% stanowiło zadłużenie wobec podmiotów powiązanych kapitałowo. Zadłużenie zagraniczne sektora bankowego w porównaniu z I kwartałem 2018 r. zwiększyło się o 11,8 mld PLN. Dodatnie saldo transakcji bilansu płatniczego zwiększyło zadłużenie tego sektora o 5,8 mld PLN. Dodatnie różnice kursowe i zmiany wyceny spowodowały jego wzrost o 5,9 mld PLN.

Największą część zadłużenia zagranicznego sektora bankowego stanowiły zobowiązania z tytułu otrzymanych kredytów (45,2%) oraz ulokowane przez nierezydentów w polskich bankach depozyty (36,6%). Na koniec II kwartału 2018 r. wartość zadłużenia z tytułu otrzymanych kredytów wyniosła 97,3 mld PLN, a z tytułu depozytów przyjętych przez polskie banki od nierezydentów 78,9 mld PLN.

3.5. Zadłużenie zagraniczne NBP

Zobowiązania zagraniczne Narodowego Banku Polskiego na koniec II kwartału 2018 r. wyniosły 28,0 mld PLN i stanowiły 2,1% zadłużenia zagranicznego ogółem. Długoterminowe

Wykres 17. Zadłużenie zagraniczne sektora bankowego

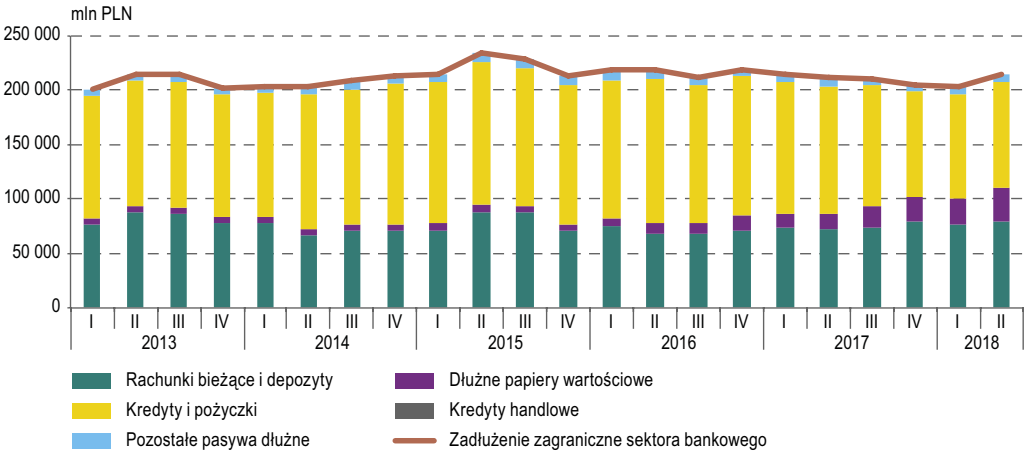

zadłużenie NBP wyniosło 6,9 mld PLN i było wynikiem alokacji SDR. Krótkoterminowe zadłużenie zagraniczne NBP ukształtowało się na poziomie 21,1 mld PLN. W jego skład wchodziły przede wszystkim zobowiązania wynikające z przeprowadzonych transakcji repo. Transakcje te w większości były powiązane z transakcjami reverse repo, które służą bieżącemu zarządzaniu płynnością aktywów rezerwowych NBP oraz zwiększeniu ich dochodowości.

Zobowiązania zagraniczne NBP w II kwartale 2018 r. zmniejszyły się o 14,8 mld PLN. Ujemne saldo transakcji bilansu płatniczego spowodowało ich spadek o 16,6 mld PLN, podczas gdy dodatnie różnice kursowe zwiększały je o 1,8 mld PLN.

3.6. Struktura walutowa zadłużenia zagranicznego

W zadłużeniu zagranicznym na koniec II kwartału 2018 r. największy udział miały dwie waluty EUR – 675,3 mld PLN, tj. 49,7% i PLN – 492,1 mld PLN, tj. 36,2%. Łączny udział obu

Wykres 18. Struktura walutowa zadłużenia zagranicznego

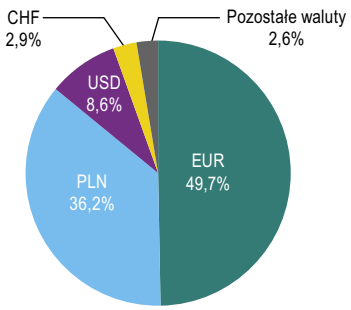

walut w zadłużeniu zagranicznym ogółem wyniósł 85,9%. Wśród pozostałych walut dominowały USD i CHF. Ich udział wyniósł odpowiednio 8,6% i 2,9%.

Stosunkowo wysoki udział złotego w zadłużeniu zagranicznym wynikał w głównej mierze z zakupionych przez inwestorów zagranicznych obligacji Skarbu Państwa nominowanych w złotych oraz z otrzymanych przez polskie podmioty kredytów w złotych. Warto odnotować, że struktura walutowa zadłużenia zagranicznego Polski na przestrzeni ostatnich lat jest stabilna i nie ulega istotnym wahaniom.

3.7. Wybrane wskaźniki zadłużenia zagranicznego

Z punktu widzenia oceny płynności międzynarodowej kraju ważnym wskaźnikiem jest relacja krótkoterminowego zadłużenia zagranicznego do oficjalnych aktywów rezerwowych. Na koniec czerwca 2018 r. relacja ta dla Polski wyniosła 73,3% i w porównaniu z I kwartałem 2018 r. pogorszyła się o 0,4 pkt. proc. Relacja krótkoterminowego zadłużenia do zadłużenia ogółem poprawiła się o 0,1 pkt. proc. w stosunku do I kwartału 2018 r. i wyniosła 22,0%.

Relacja zadłużenia sektora rządowego przypadającego do spłaty w ciągu roku do oficjalnych aktywów rezerwowych wyniosła 7,3% i relacja ta poprawiła się o 1,1 pkt. proc. w porównaniu z marcem 2018 r.

Tabela 14. Zadłużenie zagraniczne Polski – wybrane wskaźniki

		Miana	II kw 2016 I kw 2017	III kw 2016 II kw 2017	IV kw 2016 III kw 2017	I kw 2017 IVkw 2017	II kw 2017 I kw 2018	III kw 2017 II kw 2018*
1	Zadłużenie zagraniczne / Produkt krajowy brutto	%	72,5	71,1	69,7	67,1	67,0	66,7
2	Zadłużenie zagraniczne krótkoterminowe / Zadłużenie zagraniczne ogółem	%	22,1	21,5	21,3	21,8	22,1	22,0
3	Zadłużenie zagraniczne krótkoterminowe / Oficjalne aktywa rezerwowe	%	68,4	70,7	71,0	73,5	72,9	73,3
4	Zadłużenie zagraniczne netto / Produkt krajowy brutto	%	31,2	32,4	31,7	30,1	29,5	28,3
5.	Zadłużenie zagraniczne sektora rządowego i samorządowego z terminem wymagalności do 1 roku / Oficjalne aktywa rezerwowe	%	3,4	6,0	7,5	7,5	8,6	7,1
A	Zadłużenie zagraniczne ogółem	mln PLN	1 367 160	1 360 227	1 356 929	1 329 896	1 348 019	1 358 430
B	Zadłużenie zagraniczne długoterminowe	mln PLN	1 065 050	1 067 495	1 068 383	1 039 919	1 050 530	1 059 231
C	Zadłużenie zagraniczne krótkoterminowe	mln PLN	302 110	292 732	288 546	289 977	297 489	299 199
D	Produkt krajowy brutto	mln PLN	1 885 244	1 911 971	1 947 588	1 982 080	2 010 755	2 037 248
E	Oficjalne aktywa rezerwowe	mln PLN	441 837	414 068	406 642	394 358	407 861	407 982
F	Zadłużenie zagraniczne netto	mln PLN	588 883	619 042	616 928	596 786	593 703	576 409
G	Zadłużenie zagraniczne sektora rządowego i samorządowego z terminem spłaty do 1 roku	mln PLN	14 947	24 805	30 448	29 410	35 012	28 867

Na koniec II kwartału 2018 r. relacja zadłużenia zagranicznego ogółem do PKB wyniosła 66,7% i w stosunku do I kwartału 2017 r. poprawiła się o 0,3 pkt. proc. Natomiast relacja zadłużenia zagranicznego netto14 do PKB ukształtowała się na poziomie 28,3% PKB i poprawiła się o 1,2 pkt. proc. w porównaniu z I kwartałem 2018 r.

[10] Zadłużenie zagraniczne netto jest różnicą między należnościami zagranicznymi a zadłużeniem zagranicznym brutto. Należ-ności zagraniczne, podobnie jak zadłużenie zagraniczne brutto, nie obejmują stanów kapitałów własnych i reinwestowanych zysków, udziałowych papierów wartościowych oraz pochodnych instrumentów finansowych.

Aneks statystyczny

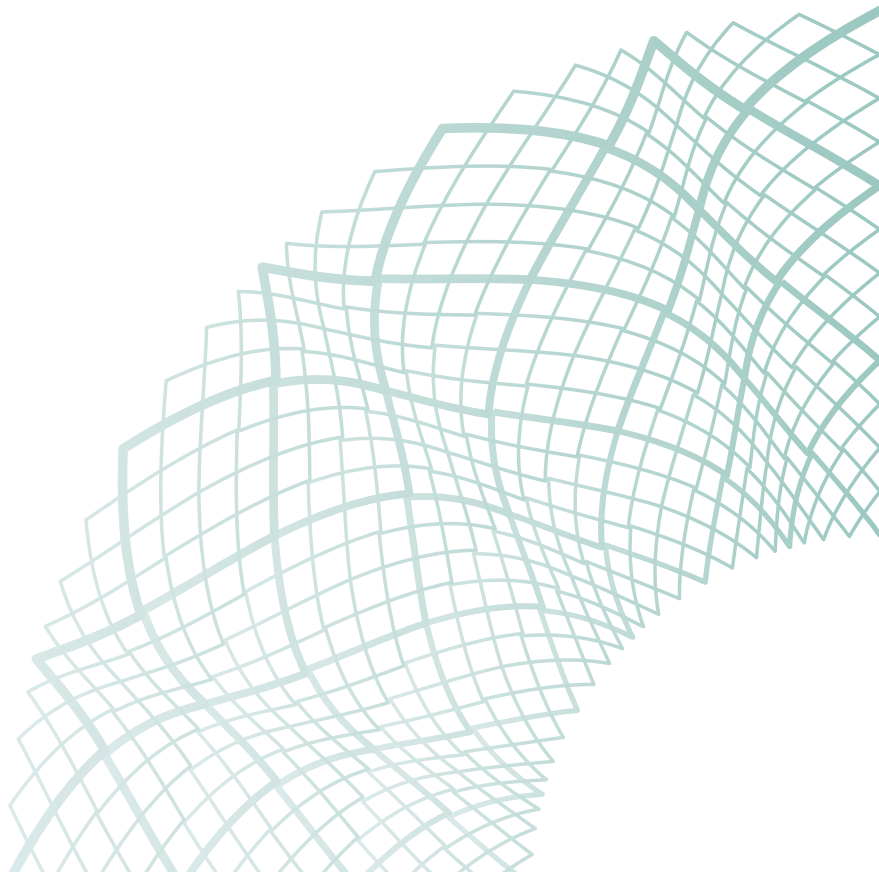

Tabela 1. Bilans płatniczy (mln PLN)

	2016				2017				2018	
	I kw.	II kw.	III kw.	IV kw.	I kw.	II kw.	III kw.	IV kw.	I kw.	II kw.
Rachunek bieżący	**-1 821**	**7 759**	**-13 482**	**-2 145**	**8 777**	**-334**	**74**	**-5 341**	**2 380**	**2 480**
Saldo obrotów towarowych	**5 163**	**7 479**	**-1 875**	**2 067**	**3 010**	**3 241**	**2 232**	**-2 383**	**-4 655**	**-117**
Eksport	188 057	196 153	187 227	202 741	214 864	211 450	210 398	222 817	218 658	225 211
Import	182 894	188 674	189 102	200 674	211 854	208 209	208 166	225 200	223 313	225 328
Saldo usług	**13 734**	**16 296**	**14 786**	**16 126**	**17 377**	**19 633**	**19 130**	**20 249**	**21 681**	**23 926**
Przychody	43 121	49 090	50 423	53 406	49 648	53 762	57 575	59 735	54 622	60 725
Rozchody	29 387	32 794	35 637	37 280	32 271	34 129	38 445	39 486	32 941	36 799
Saldo dochodów pierwotnych	**-18 575**	**-15 961**	**-24 949**	**-17 882**	**-11 833**	**-21 745**	**-20 904**	**-24 296**	**-13 683**	**-20 815**
Przychody	10 539	14 543	12 211	11 075	17 976	11 497	10 481	9 800	14 967	11 538
Rozchody	29 114	30 504	37 160	28 957	29 809	33 242	31 385	34 096	28 650	32 353
Saldo dochodów wtórnych	**-2 143**	**-55**	**-1 444**	**-2 456**	**223**	**-1 463**	**-384**	**1 089**	**-963**	**-514**
Przychody	5 869	5 755	5 890	6 524	5 816	5 354	6 222	8 428	6 025	5 677
Rozchody	8 012	5 810	7 334	8 980	5 593	6 817	6 606	7 339	6 988	6 191
Rachunek kapitałowy	**10 455**	**-19**	**201**	**8 899**	**2 669**	**3 745**	**4 426**	**14 175**	**5 703**	**6 621**
Przychody	11 120	762	518	10 253	2 942	4 414	4 751	14 908	5 995	7 644
Rozchody	665	781	317	1 354	273	669	325	733	292	1 023
Rachunek finansowy	**-2 600**	**3 050**	**-8 773**	**14 323**	**2 199**	**-3 912**	**-2 421**	**-857**	**1 165**	**7 000**
Inwestycje bezpośrednie – aktywa	**7 561**	**2 602**	**3 837**	**42 010**	**3 280**	**2 221**	**1 146**	**9 025**	**4 587**	**-4 762**
Akcje i inne formy udziałów kapitałowych	2 153	-1 924	3 229	28 962	1 117	1 614	2 001	1 495	2 796	-6 584
Instrumenty dłużne	5 408	4 526	608	13 048	2 163	607	-855	7 530	1 791	1 822
Inwestycje bezpośrednie – pasywa	**28 526**	**10 980**	**10 627**	**22 471**	**14 478**	**-6 554**	**11 431**	**20 361**	**18 222**	**3 242**
Akcje i inne formy udziałów kapitałowych	17 734	-1 121	13 169	14 607	15 243	-11 574	10 844	21 885	10 198	-501
Instrumenty dłużne	10 792	12 101	-2 542	7 864	-765	5 020	587	-1 524	8 024	3 743
Inwestycje portfelowe – aktywa	**-2 150**	**5 882**	**-2 494**	**-25 444**	**6 403**	**-2 428**	**1 863**	**-867**	**4 308**	**-2 526**
Udziałowe papiery wartościowe	-1 793	2 597	-3 170	-22 889	2 733	-1 882	1 840	-2 098	625	-2 944
Dłużne papiery wartościowe	-357	3 285	676	-2 555	3 670	-546	23	1 231	3 683	418
Inwestycje portfelowe – pasywa	**-25 184**	**25 106**	**-1 507**	**-7 909**	**11 428**	**5 691**	**2 755**	**3 445**	**3 681**	**-11 961**
Udziałowe papiery wartościowe	1 528	4 457	-5 679	-11 027	1 474	118	2 058	1 887	1 398	1 622
Dłużne papiery wartościowe	-26 712	20 649	4 172	3 118	9 954	5 573	697	1 558	2 283	-13 583
Pozostałe inwestycje – aktywa	**715**	**10 373**	**-3 149**	**2 968**	**12 443**	**-4 203**	**5 489**	**10 513**	**5 721**	**13 972**
NBP	0	0	0	995	-993	0	548	-545	-1	-1
Sektor rządowy	16	691	108	144	24	-23	71	-1	20	60
Monetarne instytucje finansowe (z wyłączeniem NBP)	-4 607	6 903	-3 634	2 691	1 345	-5 599	1 249	4 945	-828	12 740
Pozostałe sektory	5 306	2 779	377	-862	12 067	1 419	3 621	6 114	6 530	1 173
Pozostałe inwestycje – pasywa	**20 153**	**21 276**	**4 366**	**17 836**	**-21 380**	**-14 314**	**-12 461**	**-72**	**6 936**	**-16 319**
NBP	18 665	26 809	5 981	14 408	-20 860	-12 486	-9 498	-600	4 954	-16 563
Sektor rządowy	-2 970	-378	-530	3 579	-813	-762	-636	-561	4 298	-1 683
Monetarne instytucje finansowe (z wyłączeniem NBP)	6 529	-9 901	-3 363	-1 460	2 703	-2 604	-6 252	-3 732	-5 590	-571
Pozostałe sektory	-2 071	4 746	2 278	1 309	-2 410	1 538	3 925	4 821	3 274	2 498
Pochodne instrumenty finansowe	**352**	**-309**	**-266**	**985**	**-686**	**-2 034**	**-538**	**-1 258**	**-864**	**-194**
Oficjalne aktywa rezerwowe	**14 417**	**41 864**	**6 785**	**26 202**	**-14 715**	**-12 645**	**-8 656**	**5 464**	**16 252**	**-24 528**
Saldo błędów i opuszczeń	**-11 234**	**-4 690**	**4 508**	**7 569**	**-9 247**	**-7 323**	**-6 921**	**-9 691**	**-6 918**	**-2 101**

Tabela 2. Bilans płatniczy (mln EUR)

	2016				2017				2018	
	I kw.	II kw.	III kw.	IV kw.	I kw.	II kw.	III kw.	IV kw.	I kw.	II kw.
Rachunek bieżący	**-419**	**1 772**	**-3 109**	**-492**	**2 031**	**-77**	**17**	**-1 256**	**569**	**584**
Saldo obrotów towarowych	**1 184**	**1 711**	**-432**	**472**	**696**	**769**	**524**	**-563**	**-1 113**	**-27**
Eksport	43 130	44 861	43 132	46 325	49 684	50 145	49 418	52 643	52 297	52 854
Import	41 946	43 150	43 564	45 853	48 988	49 376	48 894	53 206	53 410	52 881
Saldo usług	**3 150**	**3 724**	**3 405**	**3 684**	**4 019**	**4 658**	**4 493**	**4 786**	**5 188**	**5 617**
Przychody	9 890	11 226	11 616	12 202	11 480	12 750	13 523	14 113	13 064	14 251
Rozchody	6 740	7 502	8 211	8 518	7 461	8 092	9 030	9 327	7 876	8 634
Saldo dochodów pierwotnych	**-4 261**	**-3 650**	**-5 749**	**-4 086**	**-2 736**	**-5 157**	**-4 910**	**-5 738**	**-3 275**	**-4 886**
Przychody	2 416	3 325	2 814	2 531	4 157	2 726	2 461	2 317	3 580	2 707
Rozchody	6 677	6 975	8 563	6 617	6 893	7 883	7 371	8 055	6 855	7 593
Saldo dochodów wtórnych	**-492**	**-13**	**-333**	**-562**	**52**	**-347**	**-90**	**259**	**-231**	**-120**
Przychody	1 346	1 316	1 357	1 490	1 345	1 270	1 461	1 992	1 441	1 333
Rozchody	1 838	1 329	1 690	2 052	1 293	1 617	1 551	1 733	1 672	1 453
Rachunek kapitałowy	**2 397**	**-5**	**46**	**2 034**	**617**	**888**	**1 040**	**3 349**	**1 364**	**1 554**
Przychody	2 550	174	119	2 343	680	1 047	1 116	3 522	1 434	1 794
Rozchody	153	179	73	309	63	159	76	173	70	240
Rachunek finansowy	**-597**	**693**	**-2 018**	**3 269**	**508**	**-932**	**-566**	**-200**	**278**	**1 640**
Inwestycje bezpośrednie – aktywa	**1 734**	**595**	**885**	**9 599**	**759**	**526**	**270**	**2 134**	**1 098**	**-1 119**
Akcje i inne formy udziałów kapitałowych	494	-440	744	6 618	259	382	470	355	670	-1 546
Instrumenty dłużne	1 240	1 035	141	2 981	500	144	-200	1 779	428	427
Inwestycje bezpośrednie – pasywa	**6 543**	**2 513**	**2 448**	**5 135**	**3 347**	**-1 555**	**2 684**	**4 811**	**4 357**	**761**
Akcje i inne formy udziałów kapitałowych	4 068	-255	3 034	3 338	3 524	-2 745	2 546	5 171	2 438	-118
Instrumenty dłużne	2 475	2 768	-586	1 797	-177	1 190	138	-360	1 919	879
Inwestycje portfelowe – aktywa	**-493**	**1 346**	**-575**	**-5 814**	**1 480**	**-576**	**439**	**-204**	**1 029**	**-593**
Udziałowe papiery wartościowe	-411	594	-730	-5 230	632	-447	433	-495	149	-691
Dłużne papiery wartościowe	-82	752	155	-584	848	-129	6	291	880	98
Inwestycje portfelowe – pasywa	**-5 777**	**5 743**	**-348**	**-1 807**	**2 643**	**1 349**	**648**	**813**	**882**	**-2 806**
Udziałowe papiery wartościowe	350	1 020	-1 309	-2 520	341	28	484	445	335	381
Dłużne papiery wartościowe	-6 127	4 723	961	713	2 302	1 321	164	368	547	-3 187
Pozostałe inwestycje – aktywa	**165**	**2 371**	**-725**	**676**	**2 877**	**-997**	**1 287**	**2 484**	**1 366**	**3 279**
NBP	0	0	0	227	-230	0	129	-129	0	0
Sektor rządowy	4	158	26	32	6	-6	16	0	4	13
Monetarne instytucje finansowe (z wyłączeniem NBP)	-1 057	1 578	-837	614	310	-1 327	293	1 168	-199	2 990
Pozostałe sektory	1 218	635	86	-197	2 791	336	849	1 445	1 561	276
Pozostałe inwestycje – pasywa	**4 623**	**4 867**	**1 006**	**4 076**	**-4 944**	**-3 391**	**-2 928**	**-16**	**1 658**	**-3 830**
NBP	4 281	6 131	1 378	3 292	-4 823	-2 961	-2 231	-142	1 184	-3 887
Sektor rządowy	-681	-86	-122	819	-188	-180	-150	-132	1 029	-395
Monetarne instytucje finansowe (z wyłączeniem NBP)	1 497	-2 264	-774	-333	625	-617	-1 468	-882	-1 337	-134
Pozostałe sektory	-474	1 086	524	298	-558	367	921	1 140	782	586
Pochodne instrumenty finansowe	**80**	**-70**	**-60**	**225**	**-159**	**-483**	**-126**	**-297**	**-206**	**-46**
Oficjalne aktywa rezerwowe	**3 306**	**9 574**	**1 563**	**5 987**	**-3 403**	**-2 999**	**-2 032**	**1 291**	**3 888**	**-5 756**
Saldo błędów i opuszczeń	**-2 575**	**-1 074**	**1 045**	**1 727**	**-2 140**	**-1 743**	**-1 623**	**-2 293**	**-1 655**	**-498**

Tabela 3. Bilans płatniczy (mln USD)

	2016				2017				2018	
	I kw.	II kw.	III kw.	IV kw.	I kw.	II kw.	III kw.	IV kw.	I kw.	II kw.
Rachunek bieżący	**-462**	**1 999**	**-3 469**	**-526**	**2 161**	**-91**	**19**	**-1 487**	**700**	**699**
Saldo obrotów towarowych	**1 306**	**1 931**	**-483**	**509**	**741**	**845**	**616**	**-663**	**-1 369**	**-33**
Eksport	47 567	50 649	48 156	49 968	52 901	55 101	58 044	62 000	64 292	62 989
Import	46 261	48 718	48 639	49 459	52 160	54 256	57 428	62 663	65 661	63 022
Saldo usług	**3 473**	**4 205**	**3 804**	**3 976**	**4 280**	**5 114**	**5 276**	**5 634**	**6 375**	**6 695**
Przychody	10 908	12 674	12 968	13 163	12 225	14 009	15 882	16 622	16 061	16 985
Rozchody	7 435	8 469	9 164	9 187	7 945	8 895	10 606	10 988	9 686	10 290
Saldo dochodów pierwotnych	**-4 699**	**-4 122**	**-6 418**	**-4 406**	**-2 915**	**-5 668**	**-5 768**	**-6 761**	**-4 023**	**-5 820**
Przychody	2 666	3 755	3 140	2 729	4 424	2 996	2 890	2 726	4 401	3 227
Rozchody	7 365	7 877	9 558	7 135	7 339	8 664	8 658	9 487	8 424	9 047
Saldo dochodów wtórnych	**-542**	**-15**	**-372**	**-605**	**55**	**-382**	**-105**	**303**	**-283**	**-143**
Przychody	1 484	1 486	1 515	1 608	1 432	1 395	1 717	2 345	1 772	1 588
Rozchody	2 026	1 501	1 887	2 213	1 377	1 777	1 822	2 042	2 055	1 731
Rachunek kapitałowy	**2 645**	**-5**	**51**	**2 193**	**657**	**976**	**1 221**	**3 944**	**1 677**	**1 852**
Przychody	2 813	197	133	2 527	724	1 150	1 311	4 148	1 763	2 138
Rozchody	168	202	82	334	67	174	90	204	86	286
Rachunek finansowy	**-660**	**788**	**-2 259**	**3 532**	**539**	**-1 019**	**-666**	**-237**	**337**	**1 958**
Inwestycje bezpośrednie – aktywa	**1 912**	**672**	**986**	**10 353**	**806**	**577**	**315**	**2 512**	**1 348**	**-1 332**
Akcje i inne formy udziałów kapitałowych	544	-497	830	7 138	274	420	551	416	822	-1 841
Instrumenty dłużne	1 368	1 169	156	3 215	532	157	-236	2 096	526	509
Inwestycje bezpośrednie – pasywa	**7 214**	**2 835**	**2 734**	**5 538**	**3 564**	**-1 709**	**3 153**	**5 665**	**5 359**	**906**
Akcje i inne formy udziałów kapitałowych	4 484	-290	3 387	3 600	3 753	-3 016	2 992	6 090	2 999	-141
Instrumenty dłużne	2 730	3 125	-653	1 938	-189	1 307	161	-425	2 360	1 047
Inwestycje portfelowe – aktywa	**-544**	**1 520**	**-641**	**-6 271**	**1 577**	**-633**	**515**	**-242**	**1 266**	**-706**
Udziałowe papiery wartościowe	-454	671	-815	-5 642	673	-490	508	-584	184	-823
Dłużne papiery wartościowe	-90	849	174	-629	904	-143	7	342	1 082	117
Inwestycje portfelowe – pasywa	**-6 369**	**6 482**	**-388**	**-1 949**	**2 814**	**1 482**	**759**	**959**	**1 082**	**-3 346**
Udziałowe papiery wartościowe	387	1 151	-1 460	-2 717	363	31	568	525	411	454
Dłużne papiery wartościowe	-6 756	5 331	1 072	768	2 451	1 451	191	434	671	-3 800
Pozostałe inwestycje – aktywa	**179**	**2 677**	**-811**	**732**	**3 063**	**-1 095**	**1 513**	**2 927**	**1 681**	**3 907**
NBP	0	0	0	245	-244	0	151	-152	0	0
Sektor rządowy	3	178	27	35	6	-6	19	0	5	16
Monetarne instytucje finansowe (z wyłączeniem NBP)	-1 166	1 782	-934	663	331	-1 459	345	1 377	-243	3 563
Pozostałe sektory	1 342	717	96	-211	2 970	370	998	1 702	1 919	328
Pozostałe inwestycje – pasywa	**5 098**	**5 494**	**1 124**	**4 395**	**-5 264**	**-3 731**	**-3 439**	**-20**	**2 040**	**-4 563**
NBP	4 722	6 922	1 538	3 550	-5 136	-3 253	-2 621	-167	1 457	-4 632
Sektor rządowy	-751	-98	-137	882	-200	-199	-175	-156	1 263	-470
Monetarne instytucje finansowe (z wyłączeniem NBP)	1 651	-2 556	-865	-360	666	-679	-1 725	-1 039	-1 644	-160
Pozostałe sektory	-524	1 226	588	323	-594	400	1 082	1 342	964	699
Pochodne instrumenty finansowe	**90**	**-80**	**-69**	**243**	**-169**	**-530**	**-148**	**-350**	**-255**	**-54**
Oficjalne aktywa rezerwowe	**3 646**	**10 810**	**1 746**	**6 459**	**-3 624**	**-3 296**	**-2 388**	**1 520**	**4 778**	**-6 860**
Saldo błędów i opuszczeń	**-2 843**	**-1 206**	**1 159**	**1 865**	**-2 279**	**-1 904**	**-1 906**	**-2 694**	**-2 040**	**-593**

Tabela 4. Zbiorczy bilans płatniczy (mln PLN)

Okres	Rachunek bieżący					Rachunek kapitałowy	Rachunek finansowy		
	Razem	Towary	Usługi	Dochody pierwotne	Dochody wtórne		Razem	Inwestycje bezpośrednie	
								Aktywa	Pasywa
	1	2	3	4	5	6	7	8	9
2016	-9 689	12 834	60 942	-77 367	-6 098	19 536	6 000	56 010	72 604
2017	3 176	6 100	76 389	-78 778	-535	25 015	-4 991	15 672	39 716
I kw 2016	-1 821	5 163	13 734	-18 575	-2 143	10 455	-2 600	7 561	28 526
II kw 2016	7 759	7 479	16 296	-15 961	-55	-19	3 050	2 602	10 980
III kw 2016	-13 482	-1 875	14 786	-24 949	-1 444	201	-8 773	3 837	10 627
IV kw 2016	-2 145	2 067	16 126	-17 882	-2 456	8 899	14 323	42 010	22 471
I kw 2017	8 777	3 010	17 377	-11 833	223	2 669	2 199	3 280	14 478
II kw 2017	-334	3 241	19 633	-21 745	-1 463	3 745	-3 912	2 221	-6 554
III kw 2017	74	2 232	19 130	-20 904	-384	4 426	-2 421	1 146	11 431
IV kw 2017	-5 341	-2 383	20 249	-24 296	1 089	14 175	-857	9 025	20 361
I kw 2018	2 380	-4 655	21 681	-13 683	-963	5 703	1 165	4 587	18 222
II kw 2018	2 480	-117	23 926	-20 815	-514	6 621	7 000	-4 762	3 242

Okres	Rachunek finansowy						Saldo błędów i opuszczeń
	Inwestycje portfelowe		Pozostałe inwestycje		Pochodne instrumenty finansowe	Oficjalne aktywa rezerwowe	
	Aktywa	Pasywa	Aktywa	Pasywa			
	10	11	12	13	14	15	16
2016	-24 206	-9 494	10 907	63 631	762	89 268	-3 847
2017	4 971	23 319	24 242	-48 227	-4 516	-30 552	-33 182
I kw 2016	-2 150	-25 184	715	20 153	352	14 417	-11 234
II kw 2016	5 882	25 106	10 373	21 276	-309	41 864	-4 690
III kw 2016	-2 494	-1 507	-3 149	4 366	-266	6 785	4 508
IV kw 2016	-25 444	-7 909	2 968	17 836	985	26 202	7 569
I kw 2017	6 403	11 428	12 443	-21 380	-686	-14 715	-9 247
II kw 2017	-2 428	5 691	-4 203	-14 314	-2 034	-12 645	-7 323
III kw 2017	1 863	2 755	5 489	-12 461	-538	-8 656	-6 921
IV kw 2017	-867	3 445	10 513	-72	-1 258	5 464	-9 691
I kw 2018	4 308	3 681	5 721	6 936	-864	16 252	-6 918
II kw 2018	-2 526	-11 961	13 972	-16 319	-194	-24 528	-2 101

Tabela 5. Rachunek bieżący i kapitałowy (mln PLN)

Okres	Saldo rachunku bieżącego i kapitałowego	Rachunek bieżący						
		Saldo	Towary			Usługi		
			Saldo	Eksport	Import	Saldo	Przychody	Rozchody
	1	2	3	4	5	6	7	8
2016	9 847	-9 689	12 834	774 178	761 344	60 942	196 040	135 098
2017	28 191	3 176	6 100	859 529	853 429	76 389	220 720	144 331
I kw 2016	8 634	-1 821	5 163	188 057	182 894	13 734	43 121	29 387
II kw 2016	7 740	7 759	7 479	196 153	188 674	16 296	49 090	32 794
III kw 2016	-13 281	-13 482	-1 875	187 227	189 102	14 786	50 423	35 637
IV kw 2016	6 754	-2 145	2 067	202 741	200 674	16 126	53 406	37 280
I kw 2017	11 446	8 777	3 010	214 864	211 854	17 377	49 648	32 271
II kw 2017	3 411	-334	3 241	211 450	208 209	19 633	53 762	34 129
III kw 2017	4 500	74	2 232	210 398	208 166	19 130	57 575	38 445
IV kw 2017	8 834	-5 341	-2 383	222 817	225 200	20 249	59 735	39 486
I kw 2018	8 083	2 380	-4 655	218 658	223 313	21 681	54 622	32 941
II kw 2018	9 101	2 480	-117	225 211	225 328	23 926	60 725	36 799

Okres	Rachunek bieżący						Rachunek kapitałowy		
	Dochody pierwotne			Dochody wtórne			Saldo	Przychody	Rozchody
	Saldo	Przychody	Rozchody	Saldo	Przychody	Rozchody			
	9	10	11	12	13	14	15	16	17
2016	-77 367	48 368	125 735	-6 098	24 038	30 136	19 536	22 653	3 117
2017	-78 778	49 754	128 532	-535	25 820	26 355	25 015	27 015	2 000
I kw 2016	-18 575	10 539	29 114	-2 143	5 869	8 012	10 455	11 120	665
II kw 2016	-15 961	14 543	30 504	-55	5 755	5 810	-19	762	781
III kw 2016	-24 949	12 211	37 160	-1 444	5 890	7 334	201	518	317
IV kw 2016	-17 882	11 075	28 957	-2 456	6 524	8 980	8 899	10 253	1 354
I kw 2017	-11 833	17 976	29 809	223	5 816	5 593	2 669	2 942	273
II kw 2017	-21 745	11 497	33 242	-1 463	5 354	6 817	3 745	4 414	669
III kw 2017	-20 904	10 481	31 385	-384	6 222	6 606	4 426	4 751	325
IV kw 2017	-24 296	9 800	34 096	1 089	8 428	7 339	14 175	14 908	733
I kw 2018	-13 683	14 967	28 650	-963	6 025	6 988	5 703	5 995	292
II kw 2018	-20 815	11 538	32 353	-514	5 677	6 191	6 621	7 644	1 023

Tabela 6. Rachunek bieżący – usługi (mln PLN)

Okres	Usługi								
	Saldo	Przychody	Rozchody	Transport			Podróże zagraniczne		
				Saldo	Przychody	Rozchody	Saldo	Przychody	Rozchody
	1	2	3	4	5	6	7	8	9
2016	60 942	196 040	135 098	23 490	53 236	29 746	11 807	43 218	31 411
2017	76 389	220 720	144 331	26 576	59 616	33 040	14 709	47 974	33 265
I kw 2016	13 734	43 121	29 387	5 579	12 192	6 613	2 637	9 045	6 408
II kw 2016	16 296	49 090	32 794	6 247	13 442	7 195	3 897	11 163	7 266
III kw 2016	14 786	50 423	35 637	5 653	13 450	7 797	1 789	12 640	10 851
IV kw 2016	16 126	53 406	37 280	6 011	14 152	8 141	3 484	10 370	6 886
I kw 2017	17 377	49 648	32 271	6 060	14 002	7 942	3 292	10 117	6 825
II kw 2017	19 633	53 762	34 129	6 625	14 637	8 012	4 604	12 339	7 735
III kw 2017	19 130	57 575	38 445	6 758	15 091	8 333	2 663	14 171	11 508
IV kw 2017	20 249	59 735	39 486	7 133	15 886	8 753	4 150	11 347	7 197
I kw 2018	21 681	54 622	32 941	7 428	15 439	8 011	3 592	10 792	7 200
II kw 2018	23 926	60 725	36 799	8 219	16 887	8 668	4 701	12 989	8 288

Okres	Usługi								
	Uszlachetnianie			Naprawy			Pozostałe usługi		
	Saldo	Przychody	Rozchody	Saldo	Przychody	Rozchody	Saldo	Przychody	Rozchody
	10	11	12	13	14	15	16	17	18
2016	13 288	14 703	1 415	1 947	5 214	3 267	10 410	79 669	69 259
2017	14 500	15 934	1 434	2 984	6 563	3 579	17 620	90 633	73 013
I kw 2016	3 054	3 441	387	350	1 123	773	2 114	17 320	15 206
II kw 2016	3 316	3 656	340	565	1 291	726	2 271	19 538	17 267
III kw 2016	3 360	3 649	289	581	1 394	813	3 403	19 290	15 887
IV kw 2016	3 558	3 957	399	451	1 406	955	2 622	23 521	20 899
I kw 2017	3 512	3 873	361	716	1 574	858	3 797	20 082	16 285
II kw 2017	3 609	3 955	346	686	1 529	843	4 109	21 302	17 193
III kw 2017	3 644	3 978	334	779	1 618	839	5 286	22 717	17 431
IV kw 2017	3 735	4 128	393	803	1 842	1 039	4 428	26 532	22 104
I kw 2018	3 691	4 065	374	905	1 728	823	6 065	22 598	16 533
II kw 2018	3 910	4 345	435	819	1 749	930	6 277	24 755	18 478

Tabela 7. Rachunek bieżący – pozostałe usługi (mln PLN)

Okres	Pozostałe usługi					
	Saldo	Przychody	Rozchody	Usługi budowlane		
				Saldo	Przychody	Rozchody
	1	2	3	4	5	6
2015	10 410	79 669	69 259	4 836	6 856	2 020
2016	17 620	90 633	73 013	5 692	7 492	1 800
I kw 2016	2 114	17 320	15 206	942	1 295	353
II kw 2016	2 271	19 538	17 267	1 208	1 796	588
III kw 2016	3 403	19 290	15 887	1 361	1 824	463
IV kw 2016	2 622	23 521	20 899	1 325	1 941	616
I kw 2017	3 797	20 082	16 285	1 107	1 470	363
II kw 2017	4 109	21 302	17 193	1 396	1 710	314
III kw 2017	5 286	22 717	17 431	1 596	2 117	521
IV kw 2017	4 428	26 532	22 104	1 593	2 195	602
I kw 2018	6 065	22 598	16 533	1 153	1 454	301
II kw 2018	6 277	24 755	18 478	1 420	1 796	376

Okres	Pozostałe usługi								
	Usługi ubezpieczeniowe i emerytalne			Usługi finansowe			Opłaty z tytułu użytkowania własności intelektualnej		
	Saldo	Przychody	Rozchody	Saldo	Przychody	Rozchody	Saldo	Przychody	Rozchody
	7	8	9	10	11	12	13	14	15
2015	-1 379	1 820	3 199	-1 161	2 726	3 887	-8 867	1 758	10 625
2016	-812	1 748	2 560	-126	3 463	3 589	-9 723	2 161	11 884
I kw 2016	-393	423	816	-381	596	977	-1 924	330	2 254
II kw 2016	-366	446	812	-358	625	983	-2 404	399	2 803
III kw 2016	-376	409	785	-165	688	853	-1 990	437	2 427
IV kw 2016	-244	542	786	-257	817	1 074	-2 549	592	3 141
I kw 2017	-274	379	653	-88	780	868	-2 018	551	2 569
II kw 2017	-184	488	672	3	887	884	-2 456	453	2 909
III kw 2017	-168	460	628	-2	879	881	-2 253	522	2 775
IV kw 2017	-186	421	607	-39	917	956	-2 996	635	3 631
I kw 2018	-318	348	666	14	855	841	-2 214	412	2 626
II kw 2018	-346	354	700	-38	840	878	-2 290	503	2 793

Tabela 7. Rachunek bieżący – pozostałe usługi (mln PLN) (cd.)

Okres	Pozostałe usługi					
	Usługi telekomunikacyjne, informatyczne i informacyjne			Pozostałe usługi biznesowe		
	Saldo	Przychody	Rozchody	Saldo	Przychody	Rozchody
	16	17	18	19	20	21
2016	8 637	21 008	12 371	9 101	42 750	33 649
2017	10 287	24 029	13 742	13 004	48 918	35 914
I kw 2016	2 063	4 798	2 735	1 974	9 269	7 295
II kw 2016	2 185	5 079	2 894	2 198	10 553	8 355
III kw 2016	2 232	5 036	2 804	2 442	10 120	7 678
IV kw 2016	2 157	6 095	3 938	2 487	12 808	10 321
I kw 2017	2 477	5 552	3 075	2 798	10 687	7 889
II kw 2017	2 709	5 779	3 070	2 676	11 296	8 620
III kw 2017	2 779	6 032	3 253	3 401	11 925	8 524
IV kw 2017	2 322	6 666	4 344	4 129	15 010	10 881
I kw 2018	2 667	6 122	3 455	4 677	12 649	7 972
II kw 2018	2 859	6 392	3 533	4 752	14 052	9 300

Okres									
	Usługi dla ludności, audiowizualne, kulturalne i rekreacyjne			Usługi rządowe			Pozostałe usługi niewydzielone gdzie indziej		
	Saldo	Przychody	Rozchody	Saldo	Przychody	Rozchody	Saldo	Przychody	Rozchody
	22	23	24	25	26	27	28	29	30
2016	-331	2 750	3 081	-	-	430	-	-	-3
2017	-253	2 820	3 073	-	-	450	-	-	1
I kw 2016	-77	609	686	-	-	89	-	-	1
II kw 2016	-90	639	729	-	-	104	-	-	-1
III kw 2016	-7	777	784	-	-	95	-	-	-2
IV kw 2016	-157	725	882	-	-	142	-	-	-1
I kw 2017	-112	662	774	-	-	95	-	-	-1
II kw 2017	69	690	621	-	-	102	-	-	1
III kw 2017	30	780	750	-	-	100	-	-	-1
IV kw 2017	-240	688	928	-	-	153	-	-	2
I kw 2018	67	650	583	-	-	92	-	-	-3
II kw 2018	-88	697	785	-	-	109	-	-	4

Tabela 8. Rachunek bieżący – dochody pierwotne (mln PLN)

Okres	Dochody pierwotne								
	Saldo	Przychody	Rozchody	Wynagrodzenia pracowników			Dochody z inwestycji		
				Saldo	Przychody	Rozchody	Saldo	Przychody	Rozchody
	1	2	3	4	5	6	7	8	9
2016	-77 367	48 368	125 735	-528	13 286	13 814	-93 843	15 502	109 345
2017	-78 778	49 754	128 532	-8 110	12 816	20 926	-85 086	19 671	104 757
I kw 2016	-18 575	10 539	29 114	-139	2 418	2 557	-22 652	3 293	25 945
II kw 2016	-15 961	14 543	30 504	47	3 415	3 368	-21 508	5 006	26 514
III kw 2016	-24 949	12 211	37 160	226	4 085	3 859	-29 459	3 312	32 771
IV kw 2016	-17 882	11 075	28 957	-662	3 368	4 030	-20 224	3 891	24 115
I kw 2017	-11 833	17 976	29 809	-1 906	2 437	4 343	-19 898	4 864	24 762
II kw 2017	-21 745	11 497	33 242	-2 165	3 130	5 295	-22 410	4 844	27 254
III kw 2017	-20 904	10 481	31 385	-1 649	4 017	5 666	-20 901	4 150	25 051
IV kw 2017	-24 296	9 800	34 096	-2 390	3 232	5 622	-21 877	5 813	27 690
I kw 2018	-13 683	14 967	28 650	-3 021	2 463	5 484	-19 601	2 846	22 447
II kw 2018	-20 815	11 538	32 353	-2 513	3 387	5 900	-21 227	4 459	25 686

Okres	Dochody pierwotne											
	Dochody z inwestycji									Pozostałe dochody pierwotne		
	Dochody z inwestycji bezpośrednich			Dochody z inwestycji portfelowych			Dochody z pozostałych inwestycji					
	Saldo	Przychody	Rozchody	Saldo	Przychody	Rozchody	Saldo	Przychody	Rozchody	Saldo	Przychody	Rozchody
	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21
2016	-78 732	5 926	84 658	-15 759	2 108	17 867	648	7 468	6 820	17 004	19 580	2 576
2017	-70 497	10 391	80 888	-14 975	1 869	16 844	386	7 411	7 025	14 418	17 267	2 849
I kw 2016	-19 524	1 043	20 567	-3 444	307	3 751	316	1 943	1 627	4 216	4 828	612
II kw 2016	-17 727	2 165	19 892	-3 962	1 003	4 965	181	1 838	1 657	5 500	6 122	622
III kw 2016	-24 530	1 204	25 734	-5 037	334	5 371	108	1 774	1 666	4 284	4 814	530
IV kw 2016	-16 951	1 514	18 465	-3 316	464	3 780	43	1 913	1 870	3 004	3 816	812
I kw 2017	-16 966	2 640	19 606	-3 177	330	3 507	245	1 894	1 649	9 971	10 675	704
II kw 2017	-18 374	2 184	20 558	-4 053	840	4 893	17	1 820	1 803	2 830	3 523	693
III kw 2017	-16 376	2 041	18 417	-4 538	359	4 897	13	1 750	1 737	1 646	2 314	668
IV kw 2017	-18 781	3 526	22 307	-3 207	340	3 547	111	1 947	1 836	-29	755	784
I kw 2018	-16 838	566	17 404	-3 035	365	3 400	272	1 915	1 643	8 939	9 658	719
II kw 2018	-18 701	1 304	20 005	-2 920	936	3 856	394	2 219	1 825	2 925	3 692	767

Tabela 9. Rachunek bieżący – dochody z inwestycji (mln PLN)

Okres	Dochody z inwestycji											
	Saldo	Przychody	Rozchody	Dochody z inwestycji bezpośrednich			Dochody z inwestycji portfelowych			Dochody z pozostałych inwestycji		
				Saldo	Przychody	Rozchody	Saldo	Przychody	Rozchody	Saldo	Przychody	Rozchody
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
2016	-93 843	15 502	109 345	-78 732	5 926	84 658	-15 759	2 108	17 867	648	7 468	6 820
2017	-85 086	19 671	104 757	-70 497	10 391	80 888	-14 975	1 869	16 844	386	7 411	7 025
I kw 2016	-22 652	3 293	25 945	-19 524	1 043	20 567	-3 444	307	3 751	316	1 943	1 627
II kw 2016	-21 508	5 006	26 514	-17 727	2 165	19 892	-3 962	1 003	4 965	181	1 838	1 657
III kw 2016	-29 459	3 312	32 771	-24 530	1 204	25 734	-5 037	334	5 371	108	1 774	1 666
IV kw 2016	-20 224	3 891	24 115	-16 951	1 514	18 465	-3 316	464	3 780	43	1 913	1 870
I kw 2017	-19 898	4 864	24 762	-16 966	2 640	19 606	-3 177	330	3 507	245	1 894	1 649
II kw 2017	-22 410	4 844	27 254	-18 374	2 184	20 558	-4 053	840	4 893	17	1 820	1 803
III kw 2017	-20 901	4 150	25 051	-16 376	2 041	18 417	-4 538	359	4 897	13	1 750	1 737
IV kw 2017	-21 877	5 813	27 690	-18 781	3 526	22 307	-3 207	340	3 547	111	1 947	1 836
I kw 2018	-19 601	2 846	22 447	-16 838	566	17 404	-3 035	365	3 400	272	1 915	1 643
II kw 2018	-21 227	4 459	25 686	-18 701	1 304	20 005	-2 920	936	3 856	394	2 219	1 825

Tabela 10. Rachunek bieżący – dochody z inwestycji bezpośrednich (mln PLN)

Okres	Dochody z inwestycji bezpośrednich											
	Saldo	Przychody	Rozchody	Dywidendy			Reinwestowane zyski			Odsetki od instrumentów dłużnych		
				Saldo	Przychody	Rozchody	Saldo	Przychody	Rozchody	Saldo	Przychody	Rozchody
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
2016	-78 732	5 926	84 658	-32 791	2 948	35 739	-37 111	543	37 654	-8 830	2 435	11 265
2017	-70 497	10 391	80 888	-27 486	4 183	31 669	-34 808	3 216	38 024	-8 203	2 992	11 195
I kw 2016	-19 524	1 043	20 567	-4 982	364	5 346	-12 469	101	12 570	-2 073	578	2 651
II kw 2016	-17 727	2 165	19 892	-15 156	1 573	16 729	-207	0	207	-2 364	592	2 956
III kw 2016	-24 530	1 204	25 734	-7 299	468	7 767	-15 026	238	15 264	-2 205	498	2 703
IV kw 2016	-16 951	1 514	18 465	-5 354	543	5 897	-9 409	204	9 613	-2 188	767	2 955
I kw 2017	-16 966	2 640	19 606	-2 296	1 301	3 597	-12 728	635	13 363	-1 942	704	2 646
II kw 2017	-18 374	2 184	20 558	-15 544	1 242	16 786	-674	267	941	-2 156	675	2 831
III kw 2017	-16 376	2 041	18 417	-6 353	534	6 887	-7 955	862	8 817	-2 068	645	2 713
IV kw 2017	-18 781	3 526	22 307	-3 293	1 106	4 399	-13 451	1 452	14 903	-2 037	968	3 005
I kw 2018	-16 838	566	17 404	-7 043	254	7 297	-7 924	-299	7 625	-1 871	611	2 482
II kw 2018	-18 701	1 304	20 005	-15 751	1 479	17 230	-829	-819	10	-2 121	644	2 765

Tabela 11. Rachunek bieżący – dochody z inwestycji portfelowych (mln PLN)

Okres	Dochody z inwestycji portfelowych								
	Saldo	Przychody	Rozchody	Dochody z papierów udziałowych			Dochody z papierów dłużnych		
				Saldo	Przychody	Rozchody	Saldo	Przychody	Rozchody
	1	2	3	4	5	6	7	8	9
2016	-15 759	2 108	17 867	-1 907	1 061	2 968	-13 852	1 047	14 899
2017	-14 975	1 869	16 844	-1 938	768	2 706	-13 037	1 101	14 138
I kw 2016	-3 444	307	3 751	56	67	11	-3 500	240	3 740
II kw 2016	-3 962	1 003	4 965	-517	748	1 265	-3 445	255	3 700
III kw 2016	-5 037	334	5 371	-1 543	87	1 630	-3 494	247	3 741
IV kw 2016	-3 316	464	3 780	97	159	62	-3 413	305	3 718
I kw 2017	-3 177	330	3 507	63	66	3	-3 240	264	3 504
II kw 2017	-4 053	840	4 893	-798	538	1 336	-3 255	302	3 557
III kw 2017	-4 538	359	4 897	-1 262	94	1 356	-3 276	265	3 541
IV kw 2017	-3 207	340	3 547	59	70	11	-3 266	270	3 536
I kw 2018	-3 035	365	3 400	64	71	7	-3 099	294	3 393
II kw 2018	-2 920	936	3 856	175	638	463	-3 095	298	3 393

Tabela 12. Rachunek bieżący – dochody wtórne (mln PLN)

Okres	Dochody wtórne								
	Saldo	Przychody	Rozchody	Sektor rządowy			Pozostałe sektory		
				Saldo	Przychody	Rozchody	Saldo	Przychody	Rozchody
	1	2	3	4	5	6	7	8	9
2016	-6 098	24 038	30 136	-14 144	4 479	18 623	8 046	19 559	11 513
2017	-535	25 820	26 355	-8 249	6 966	15 215	7 714	18 854	11 140
I kw 2016	-2 143	5 869	8 012	-4 467	1 160	5 627	2 324	4 709	2 385
II kw 2016	-55	5 755	5 810	-1 765	1 041	2 806	1 710	4 714	3 004
III kw 2016	-1 444	5 890	7 334	-3 544	836	4 380	2 100	5 054	2 954
IV kw 2016	-2 456	6 524	8 980	-4 368	1 442	5 810	1 912	5 082	3 170
I kw 2017	223	5 816	5 593	-1 932	995	2 927	2 155	4 821	2 666
II kw 2017	-1 463	5 354	6 817	-3 087	952	4 039	1 624	4 402	2 778
III kw 2017	-384	6 222	6 606	-2 249	1 410	3 659	1 865	4 812	2 947
IV kw 2017	1 089	8 428	7 339	-981	3 609	4 590	2 070	4 819	2 749
I kw 2018	-963	6 025	6 988	-3 047	1 380	4 427	2 084	4 645	2 561
II kw 2018	-514	5 677	6 191	-2 008	1 307	3 315	1 494	4 370	2 876

Tabela 13. Rachunek finansowy – inwestycje bezpośrednie – aktywa i pasywa (mln PLN)

Okres	Inwestycje bezpośrednie					
	Ogółem	Inwestycje bezpośrednie – aktywa				
		Razem	Akcje i inne formy udziałów kapitałowych			Instrumenty dłużne
			Razem	Akcje i inne formy udziałów kapitałowych z wyłączeniem reinwestycji zysków	Reinwestycje zysków	
	1	2	3	4	5	6
2016	-16 594	56 010	32 420	31 877	543	23 590
2017	-24 044	15 672	6 227	3 011	3 216	9 445
I kw 2016	-20 965	7 561	2 153	2 052	101	5 408
II kw 2016	-8 378	2 602	-1 924	-1 924	0	4 526
III kw 2016	-6 790	3 837	3 229	2 991	238	608
IV kw 2016	19 539	42 010	28 962	28 758	204	13 048
I kw 2017	-11 198	3 280	1 117	482	635	2 163
II kw 2017	8 775	2 221	1 614	1 347	267	607
III kw 2017	-10 285	1 146	2 001	1 139	862	-855
IV kw 2017	-11 336	9 025	1 495	43	1 452	7 530
I kw 2018	-13 635	4 587	2 796	3 095	-299	1 791
II kw 2018	-8 004	-4 762	-6 584	-5 765	-819	1 822

Okres	Inwestycje bezpośrednie				
	Inwestycje bezpośrednie – pasywa				
	Razem	Akcje i inne formy udziałów kapitałowych			Instrumenty dłużne
		Razem	Akcje i inne formy udziałów kapitałowych z wyłączeniem reinwestycji zysków	Reinwestycje zysków	
	7	8	9	10	11
2016	72 604	44 389	6 735	37 654	28 215
2017	39 716	36 398	-1 626	38 024	3 318
I kw 2016	28 526	17 734	5 164	12 570	10 792
II kw 2016	10 980	-1 121	-1 328	207	12 101
III kw 2016	10 627	13 169	-2 095	15 264	-2 542
IV kw 2016	22 471	14 607	4 994	9 613	7 864
I kw 2017	14 478	15 243	1 880	13 363	-765
II kw 2017	-6 554	-11 574	-12 515	941	5 020
III kw 2017	11 431	10 844	2 027	8 817	587
IV kw 2017	20 361	21 885	6 982	14 903	-1 524
I kw 2018	18 222	10 198	2 573	7 625	8 024
II kw 2018	3 242	-501	-511	10	3 743

Tabela 14. Rachunek finansowy – inwestycje bezpośrednie – aktywa i pasywa (mln PLN)

Okres	Inwestycje bezpośrednie – aktywa										
	Razem	Akcje i inne formy udziałów kapitałowych						Instrumenty dłużne			
		Razem	Akcje i inne formy udziałów kapitałowych z wyłączeniem reinwestycji zysków				Reinwestycje zysków	Razem	Inwestor bezpośredni w podmiotach bezpo-średniego inwestowania	Podmioty bez-pośredniego inwestowania w inwestorach bezpośrednich	Między innymi podmiotami w grupie
				Inwestor bezpośredni w podmiotach bezpośredniego inwestowania	Podmioty bezpośredniego inwestowania w inwestorach bezpośrednich	Między innymi podmiotami w grupie					
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
2016	56 010	32 420	31 877	31 730	34	113	543	23 590	10 000	6 716	6 874
2017	15 672	6 227	3 011	2 983	31	-3	3 216	9 445	1 711	2 053	5 681
I kw 2016	7 561	2 153	2 052	2 079	0	-27	101	5 408	2 073	398	2 937
II kw 2016	2 602	-1 924	-1 924	-1 929	0	5	0	4 526	61	650	3 815
III kw 2016	3 837	3 229	2 991	2 964	32	-5	238	608	2 477	493	-2 362
IV kw 2016	42 010	28 962	28 758	28 616	2	140	204	13 048	5 389	5 175	2 484
I kw 2017	3 280	1 117	482	448	0	34	635	2 163	-453	718	1 898
II kw 2017	2 221	1 614	1 347	1 342	0	5	267	607	1 007	-785	385
III kw 2017	1 146	2 001	1 139	1 169	-6	-24	862	-855	654	-581	-928
IV kw 2017	9 025	1 495	43	24	37	-18	1 452	7 530	503	2 701	4 326
I kw 2018	4 587	2 796	3 095	3 080	21	-6	-299	1 791	1 802	-621	610
II kw 2018	-4 762	-6 584	-5 765	-5 966	2	199	-819	1 822	827	333	662

Okres	Inwestycje bezpośrednie – pasywa										
	Razem	Akcje i inne formy udziałów kapitałowych						Instrumenty dłużne			
		Razem	Akcje i inne formy udziałów kapitałowych z wyłączeniem reinwestycji zysków				Reinwestycje zysków	Razem	Inwestor bezpośredni w podmiotach bezpo-średniego inwestowania	Podmioty bez-pośredniego inwestowania w inwestorach bezpośrednich	Między innymi podmiotami w grupie
				Inwestor bezpośredni w podmiotach bezpośredniego inwestowania	Podmioty bezpośredniego inwestowania w inwestorach bezpośrednich	Między innymi podmiotami w grupie					
	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22
2016	72 604	44 389	6 735	7 486	-277	-474	37 654	28 215	14 133	4 098	9 984
2017	39 716	36 398	-1 626	-3 198	1	1 571	38 024	3 318	3 726	-1 711	1 303
I kw 2016	28 526	17 734	5 164	4 651	539	-26	12 570	10 792	3 434	957	6 401
II kw 2016	10 980	-1 121	-1 328	-1 277	112	-163	207	12 101	9 724	3 555	-1 178
III kw 2016	10 627	13 169	-2 095	-1 756	-43	-296	15 264	-2 542	-3 788	-211	1 457
IV kw 2016	22 471	14 607	4 994	5 868	-885	11	9 613	7 864	4 763	-203	3 304
I kw 2017	14 478	15 243	1 880	1 892	-18	6	13 363	-765	4 800	-6 720	1 155
II kw 2017	-6 554	-11 574	-12 515	-12 630	6	109	941	5 020	2 776	873	1 371
III kw 2017	11 431	10 844	2 027	658	9	1 360	8 817	587	-2 184	1 306	1 465
IV kw 2017	20 361	21 885	6 982	6 882	4	96	14 903	-1 524	-1 666	2 830	-2 688
I kw 2018	18 222	10 198	2 573	2 707	2	-136	7 625	8 024	6 155	-65	1 934
II kw 2018	3 242	-501	-511	-443	3	-71	10	3 743	5 888	498	-2 643

Tabela 15. Rachunek finansowy – inwestycje portfelowe według instrumentów (mln PLN)

Okres	Ogółem	Inwestycje portfelowe według instrumentów										
		Inwestycje portfelowe – aktywa					Inwestycje portfelowe – pasywa				
		Ogółem	Udziałowe papiery wartościowe	Dłużne papiery wartościowe			Ogółem	Udziałowe papiery wartościowe	Dłużne papiery wartościowe		
				Ogółem	Długoterminowe papiery dłużne	Instrumenty rynku pieniężnego			Ogółem	Długoterminowe papiery dłużne	Instrumenty rynku pieniężnego
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
2016	-14 712	-24 206	-25 255	1 049	1 072	-23	-9 494	-10 721	1 227	1 248	-21
2017	-18 348	4 971	593	4 378	4 395	-17	23 319	5 537	17 782	17 781	1
I kw 2016	23 034	-2 150	-1 793	-357	-400	43	-25 184	1 528	-26 712	-26 739	27
II kw 2016	-19 224	5 882	2 597	3 285	3 236	49	25 106	4 457	20 649	20 659	-10
III kw 2016	-987	-2 494	-3 170	676	510	166	-1 507	-5 679	4 172	4 213	-41
IV kw 2016	-17 535	-25 444	-22 889	-2 555	-2 274	-281	-7 909	-11 027	3 118	3 115	3
I kw 2017	-5 025	6 403	2 733	3 670	3 356	314	11 428	1 474	9 954	9 886	68
II kw 2017	-8 119	-2 428	-1 882	-546	-1 219	673	5 691	118	5 573	5 573	0
III kw 2017	-892	1 863	1 840	23	847	-824	2 755	2 058	697	756	-59
III kw 2017	-4 312	-867	-2 098	1 231	1 411	-180	3 445	1 887	1 558	1 566	-8
I kw 2018	627	4 308	625	3 683	3 806	-123	3 681	1 398	2 283	1 846	437
II kw 2018	9 435	-2 526	-2 944	418	18	400	-11 961	1 622	-13 583	-13 565	-18

Tabela 16. Rachunek finansowy – inwestycje portfelowe – aktywa – udziałowe papiery wartościowe (mln PLN)

Okres	Inwestycje portfelowe – aktywa – udziałowe papiery wartościowe						
	Ogółem	Narodowy Bank Polski	Monetarne instytucje finansowe	Sektor rządowy	Pozostałe sektory		
					Ogółem	Pozostałe podmioty finansowe	Pozostałe podmioty niefinansowe
	1	2	3	4	5	6	7
2016	-25 255	0	-1 619	0	-23 636	-23 268	-368
2017	593	0	-86	0	679	-243	922
I kw 2016	-1 793	0	0	0	-1 793	-1 771	-22
II kw 2016	2 597	0	-1 644	0	4 241	4 298	-57
III kw 2016	-3 170	0	3	0	-3 173	-2 909	-264
IV kw 2016	-22 889	0	22	0	-22 911	-22 886	-25
I kw 2017	2 733	0	1	0	2 732	2 343	389
II kw 2017	-1 882	0	-51	0	-1 831	-2 056	225
III kw 2017	1 840	0	-19	0	1 859	1 588	271
III kw 2017	-2 098	0	-17	0	-2 081	-2 118	37
I kw 2018	625	0	1	0	624	410	214
II kw 2018	-2 944	0	6	0	-2 950	-2 860	-90

Tabela 17. Rachunek finansowy – inwestycje portfelowe – aktywa – dłużne papiery wartościowe (mln PLN)

Okres	Inwestycje portfelowe – aktywa – dłużne papiery wartościowe							
	Ogółem	Długoterminowe papiery dłużne						
		Ogółem	Narodowy Bank Polski	Monetarne instytucje finansowe	Sektor rządowy	Pozostałe sektory		
						Ogółem	Pozostałe podmioty finansowe	Pozostałe podmioty niefinansowe
	1	2	3	4	5	6	7	8
2016	1 049	1 072	0	1 238	0	-166	-1 201	1 035
2017	4 378	4 395	0	1 417	0	2 978	2 073	905
I kw 2016	-357	-400	0	-249	0	-151	-300	149
II kw 2016	3 285	3 236	0	1 381	0	1 855	1 283	572
III kw 2016	676	510	0	-11	0	521	463	58
IV kw 2016	-2 555	-2 274	0	117	0	-2 391	-2 647	256
I kw 2017	3 670	3 356	0	1 241	0	2 115	2 145	-30
II kw 2017	-546	-1 219	0	550	0	-1 769	-2 113	344
III kw 2017	23	847	0	-1 255	0	2 102	1 625	477
IV kw 2017	1 231	1 411	0	881	0	530	416	114
I kw 2018	3 683	3 806	0	1 294	0	2 512	2 524	-12
II kw 2018	418	18	0	-417	0	435	42	393

Okres	Inwestycje portfelowe – aktywa – dłużne papiery wartościowe						
	Instrumenty rynku pieniężnego						
	Ogółem	Narodowy Bank Polski	Monetarne instytucje finansowe	Sektor rządowy	Pozostałe sektory		
					Ogółem	Pozostałe podmioty finansowe	Pozostałe podmioty niefinansowe
	9	10	11	12	13	14	15
2016	-23	0	0	0	-23	-56	33
2017	-17	0	0	0	-17	-5	-12
I kw 2016	43	0	0	0	43	43	0
II kw 2016	49	0	0	0	49	7	42
III kw 2016	166	0	0	0	166	166	0
IV kw 2016	-281	0	0	0	-281	-272	-9
I kw 2017	314	0	0	0	314	235	79
II kw 2017	673	0	0	0	673	753	-80
III kw 2017	-824	0	0	0	-824	-815	-9
IV kw 2017	-180	0	0	0	-180	-178	-2
I kw 2018	-123	0	0	0	-123	-120	-3
II kw 2018	400	0	0	0	400	397	3

Tabela 18. Rachunek finansowy – inwestycje portfelowe – pasywa – udziałowe papiery wartościowe (mln PLN)

Okres	Inwestycje portfelowe – pasywa – udziałowe papiery wartościowe						
	Ogółem	Narodowy Bank Polski	Monetarne instytucje finansowe	Sektor rządowy	Pozostałe sektory		
					Ogółem	Pozostałe podmioty finansowe	Pozostałe podmioty niefinansowe
	1	2	3	4	5	6	7
2016	-10 721	0	3 408	0	-14 129	-10 693	-3 436
2017	5 537	0	-620	0	6 157	3 685	2 472
I kw 2016	1 528	0	22	0	1 506	462	1 044
II kw 2016	4 457	0	930	0	3 527	5 425	-1 898
III kw 2016	-5 679	0	2 883	0	-8 562	-8 030	-532
IV kw 2016	-11 027	0	-427	0	-10 600	-8 550	-2 050
I kw 2017	1 474	0	96	0	1 378	566	812
II kw 2017	118	0	-392	0	510	528	-18
III kw 2017	2 058	0	-283	0	2 341	621	1 720
IV kw 2017	1 887	0	-41	0	1 928	1 970	-42
I kw 2018	1 398	0	1 696	0	-298	-29	-269
II kw 2018	1 622	0	-143	0	1 765	2 598	-833

Tabela 19. Rachunek finansowy – inwestycje portfelowe – pasywa – dłużne papiery wartościowe (mln PLN)

Okres	Inwestycje portfelowe – pasywa – dłużne papiery wartościowe							
	Ogółem	Długoterminowe papiery dłużne						
		Ogółem	Narodowy Bank Polski	Monetarne instytucje finansowe	Sektor rządowy	Pozostałe sektory		
						Ogółem	Pozostałe podmioty finansowe	Pozostałe podmioty niefinansowe
	1	2	3	4	5	6	7	8
2016	1 227	1 248	0	6 001	-4 576	-177	-693	516
2017	17 782	17 781	0	10 634	1 726	5 421	1 197	4 224
I kw 2016	-26 712	-26 739	0	292	-26 923	-108	-79	-29
II kw 2016	20 649	20 659	0	2 124	19 082	-547	-347	-200
III kw 2016	4 172	4 213	0	1	4 282	-70	-5	-65
IV kw 2016	3 118	3 115	0	3 584	-1 017	548	-262	810
I kw 2017	9 954	9 886	0	410	9 280	196	70	126
II kw 2017	5 573	5 573	0	690	4 465	418	470	-52
III kw 2017	697	756	0	5 223	-9 372	4 905	809	4 096
IV kw 2017	1 558	1 566	0	4 311	-2 647	-98	-152	54
I kw 2018	2 283	1 846	0	1 366	967	-487	-481	-6
II kw 2018	-13 583	-13 565	0	6 403	-19 916	-52	-34	-18

Okres	Inwestycje portfelowe – pasywa – dłużne papiery wartościowe						
	Instrumenty rynku pieniężnego						
	Ogółem	Narodowy Bank Polski	Monetarne instytucje finansowe	Sektor rządowy	Pozostałe sektory		
					Ogółem	Pozostałe podmioty finansowe	Pozostałe podmioty niefinansowe
	9	10	11	12	13	14	15
2016	-21	0	0	-24	3	0	3
2017	1	0	0	-9	10	0	10
I kw 2016	27	0	0	26	1	0	1
II kw 2016	-10	0	0	-9	-1	0	-1
III kw 2016	-41	0	0	-41	0	0	0
IV kw 2016	3	0	0	0	3	0	3
I kw 2017	68	0	0	59	9	0	9
II kw 2017	0	0	0	10	-10	0	-10
III kw 2017	-59	0	8	-79	12	0	12
IV kw 2017	-8	0	-8	1	-1	0	-1
I kw 2018	437	0	0	0	437	446	-9
II kw 2018	-18	0	0	0	-18	-21	3

Tabela 20. Rachunek finansowy – pozostałe inwestycje – według sektorów (mln PLN)

Okres	Pozostałe inwestycje							
	Ogółem	Pozostałe inwestycje – aktywa						
		Ogółem	Narodowy Bank Polski	Monetarne instytucje finansowe	Sektor rządowy	Pozostałe sektory		
						Ogółem	Pozostałe podmioty finansowe	Pozostałe podmioty niefinansowe
	1	2	3	4	5	6	7	8
2016	-52 724	10 907	995	1 353	959	7 600	4 103	3 497
2017	72 469	24 242	-990	1 940	71	23 221	37	23 184
I kw 2016	-19 438	715	0	-4 607	16	5 306	538	4 768
II kw 2016	-10 903	10 373	0	6 903	691	2 779	690	2 089
III kw 2016	-7 515	-3 149	0	-3 634	108	377	954	-577
IV kw 2016	-14 868	2 968	995	2 691	144	-862	1 921	-2 783
I kw 2017	33 823	12 443	-993	1 345	24	12 067	-1 765	13 832
II kw 2017	10 111	-4 203	0	-5 599	-23	1 419	429	990
III kw 2017	17 950	5 489	548	1 249	71	3 621	-149	3 770
IV kw 2017	10 585	10 513	-545	4 945	-1	6 114	1 522	4 592
I kw 2018	-1 215	5 721	-1	-828	20	6 530	1 327	5 203
II kw 2018	30 291	13 972	-1	12 740	60	1 173	1 841	-668

Okres	Pozostałe inwestycje						
	Pozostałe inwestycje – pasywa						
	Ogółem	Narodowy Bank Polski	Monetarne instytucje finansowe	Sektor rządowy	Pozostałe sektory		
					Ogółem	Pozostałe podmioty finansowe	Pozostałe podmioty niefinansowe
	9	10	11	12	13	14	15
2016	63 631	65 863	-8 195	-299	6 262	1 310	4 952
2017	-48 227	-43 444	-9 885	-2 772	7 874	6 438	1 436
I kw 2016	20 153	18 665	6 529	-2 970	-2 071	463	-2 534
II kw 2016	21 276	26 809	-9 901	-378	4 746	2 328	2 418
III kw 2016	4 366	5 981	-3 363	-530	2 278	2 089	189
IV kw 2016	17 836	14 408	-1 460	3 579	1 309	-3 570	4 879
I kw 2017	-21 380	-20 860	2 703	-813	-2 410	-107	-2 303
II kw 2017	-14 314	-12 486	-2 604	-762	1 538	1 618	-80
III kw 2017	-12 461	-9 498	-6 252	-636	3 925	1 656	2 269
IV kw 2017	-72	-600	-3 732	-561	4 821	3 271	1 550
I kw 2018	6 936	4 954	-5 590	4 298	3 274	875	2 399
II kw 2018	-16 319	-16 563	-571	-1 683	2 498	1 732	766

Tabela 21 Rachunek finansowy – pozostałe inwestycje – aktywa (mln PLN)

Okres	Pozostałe inwestycje – aktywa						
	Ogółem	Pozostałe udziały kapitałowe	Rachunki bieżące i depozyty	Kredyty udzielone	Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe	Kredyty handlowe	Inne należności
	1	2	3	4	5	6	7
2016	10 907	662	4 055	-312	-402	3 496	3 408
2017	24 242	215	3 580	3 584	-165	16 731	297
I kw 2016	715	18	-2 807	905	81	4 057	-1 539
II kw 2016	10 373	737	6 273	1	-331	1 939	1 754
III kw 2016	-3 149	776	-2 585	-352	-194	-975	181
IV kw 2016	2 968	-869	3 174	-866	42	-1 525	3 012
I kw 2017	12 443	23	685	3 993	200	9 665	-2 123
II kw 2017	-4 203	-52	-5 279	-962	-135	1 747	478
III kw 2017	5 489	19	1 630	1 081	-200	2 561	398
IV kw 2017	10 513	225	6 544	-528	-30	2 758	1 544
I kw 2018	5 721	201	-1 071	727	353	4 213	1 298
II kw 2018	13 972	-65	10 076	3 501	90	308	62

Tabela 22 Rachunek finansowy – pozostałe inwestycje – pasywa (mln PLN)

Okres	Pozostałe inwestycje – pasywa							
	Ogółem	Pozostałe udziały kapitałowe	Rachunki bieżące i depozyty	Kredyty otrzymane	Rezerwy techniczo-ubezpieczeniowe	Kredyty handlowe	Inne pasywa	Alokacja SDR-ów
	1	2	3	4	5	6	7	8
2016	63 631	30	61 708	-5 471	-72	4 910	2 525	1
2017	-48 227	-76	-31 711	-18 398	-321	1 716	563	0
I kw 2016	20 153	-2	22 685	-4 656	34	-544	2 636	0
II kw 2016	21 276	0	16 551	1 408	-54	2 400	971	0
III kw 2016	4 366	-12	7 061	-711	-61	-420	-1 491	0
IV kw 2016	17 836	44	15 411	-1 512	9	3 474	409	1
I kw 2017	-21 380	-4	-15 937	-1 628	41	-3 285	-567	0
II kw 2017	-14 314	-64	-13 392	-3 919	-72	1 445	1 688	0
III kw 2017	-12 461	-8	-8 590	-6 175	-260	2 148	424	0
IV kw 2017	-72	0	6 208	-6 676	-30	1 408	-982	0
I kw 2018	6 936	119	2 036	3 889	70	233	589	0
II kw 2018	-16 319	-6	-15 415	-2 158	36	-90	1 314	0

Tabela 23. Rachunek finansowy – oficjalne aktywa rezerwowe – aktywa (mln PLN)

Okres	Oficjalne aktywa rezerwowe							
	Netto	Złoto monetarne	SDR	Pozycja rezerwowa w MFW	Razem	Pozostałe aktywa rezerwowe		
						Rachunki bieżące i depozyty	Dłużne papiery wartościowe	Pozostałe należności
	1	2	3	4	5	6	7	8
2016	30 742	5	-3 536	-275	34 548	22 322	12 226	0
2017	5 627	4	-76	-56	5 755	-3 785	9 540	0
I kw 2016	-4 196	1	0	-174	-4 023	-12 139	8 116	0
II kw 2016	-21 343	1	0	-13	-21 331	-19 849	-1 482	0
III kw 2016	14 417	2	-3 535	-62	18 012	10 841	7 171	0
IV kw 2016	41 864	1	-1	-26	41 890	43 469	-1 579	0
I kw 2017	6 785	0	0	-13	6 798	7 113	-315	0
II kw 2017	26 202	3	-1	0	26 200	9 697	16 503	0
III kw 2017	-14 715	1	-72	-43	-14 601	-11 841	-2 760	0
IV kw 2017	-12 645	0	-3	0	-12 642	-8 754	-3 888	0
I kw 2018	-8 656	0	-5	-184	-8 467	-16 098	7 631	0
II kw 2018	5 464	0	8	-200	5 656	-8 588	14 244	0

Tabela 24. Podstawowe wskaźniki bilansu płatniczego

		Jednostka	2016			
			I kw.	II kw.	III kw.	IV kw.
1	Saldo rachunku bieżącego / Produkt krajowy brutto	%	-0,4	1,7	-3,0	-0,4
2	Saldo obrotów towarowych i usługowych / Produkt krajowy brutto	%	4,4	5,3	2,8	3,5
3	Eksport towarów i usług / Import towarów i usług	%	108,9	110,7	105,7	107,6
4	Stan oficjalnych aktywów rezerwowych / Import towarów i usług	%	178,0	198,2	192,0	200,9
5	Stan oficjalnych aktywów rezerwowych / Import towarów i usług	w mies.	5,3	5,9	5,8	6,0
6	Saldo rachunku bieżącego i rachunku kapitałowego / Produkt krajowy brutto	%	2,0	1,7	-2,9	1,3
A	Saldo rachunku bieżącego	mln PLN	-1 821	7 759	-13 482	-2 145
B	Saldo obrotów towarowych i usługowych	mln PLN	18 897	23 775	12 911	18 193
C	Eksport towarów i usług	mln PLN	231 178	245 243	237 650	256 147
D	Import towarów i usług	mln PLN	212 281	221 468	224 739	237 954
E	Saldo rachunku kapitałowego	mln PLN	10 455	-19	201	8 899
F	Saldo inwestycji bezpośrednich	mln PLN	-20 965	-8 378	-6 790	19 539
G	Stan oficjalnych aktywów rezerwowych na koniec okresu	mln PLN	377 895	438 896	431 536	478 077
H	Produkt krajowy brutto	mln PLN	429 904	449 850	454 540	524 174
I	Kurs średni EUR w okresie	PLN	4,3602	4,3725	4,3408	4,3765

Tabela 24. Podstawowe wskaźniki bilansu płatniczego (cd.)

	2017				2018	
	I kw.	II kw.	III kw.	IVkw.	I kw.	II kw.
1	1,9	-0,1	0,0	-1,0	0,5	0,5
2	4,5	4,8	4,4	3,2	3,5	4,7
3	108,4	109,4	108,7	106,7	106,6	109,1
4	181,0	170,9	164,9	149,0	159,2	155,6
5	5,4	5,1	4,9	4,5	4,8	4,7
6	2,5	0,7	0,9	1,6	1,7	1,8
A	8 777	-334	74	-5 341	2 380	2 480
B	20 387	22 874	21 362	17 866	17 026	23 809
C	264 512	265 212	267 973	282 552	273 280	285 936
D	244 125	242 338	246 611	264 686	256 254	262 127
E	2 669	3 745	4 426	14 175	5 703	6 621
F	-11 198	8 775	-10 285	-11 336	-13 635	-8 004
G	441 837	414 068	406 642	394 358	407 860	407 982
H	456 681	476 576	490 156	558 666	485 356	503 069
I	4,3246	4,2168	4,2575	4,2326	4,1811	4,2610

Tabela 25. Zadłużenie zagraniczne Polski – wybrane wskaźniki

		Jednostka	2016*			
			I kw.	II kw.	III kw.	IV kw.
1	Zadłużenie zagraniczne / Produkt krajowy brutto	%	71,5	75,8	74,4	76,5
2	Zadłużenie zagraniczne krótkoterminowe / Zadłużenie zagraniczne ogółem	%	20,1	21,4	21,2	23,0
3	Zadłużenie zagraniczne krótkoterminowe / Oficjalne aktywa rezerwowe	%	68,8	67,7	67,4	68,5
4	Zadłużenie zagraniczne ogółem / Wpływy z eksportu towarów i usług	%	143,2	148,7	144,5	146,5
5	Zadłużenie zagraniczne netto / Produkt krajowy brutto	%	34,6	34,5	34,4	32,8
6	Zadłużenie zagraniczne z terminem spłaty do 1 roku / Oficjalne aktywa rezerwowe	%	93,6	86,3	88,1	86,6
7	Zadłużenie zagraniczne sektora rządowego i samorządowego z terminem spłaty do 1 roku / Oficjalne aktywa rezerwowe	%	8,0	6,0	6,3	5,1
A	Zadłużenie zagraniczne ogółem	mln PLN	1 296 717	1 386 863	1 373 063	1 421 461
B	Zadłużenie zagraniczne długoterminowe	mln PLN	1 036 684	1 089 699	1 082 075	1 093 899
C	Zadłużenie zagraniczne krótkoterminowe	mln PLN	260 033	297 164	290 988	327 562
D	Produkt krajowy brutto	mln PLN	1 813 796	1 829 625	1 844 408	1 858 468
E	Oficjalne aktywa rezerwowe	mln PLN	377 896	438 896	431 535	478 077
F	Zadłużenie zagraniczne netto	mln PLN	627 623	631 807	634 887	610 017
G	Wpływy z eksportu towarów i usług	mln PLN	905 545	932 752	950 154	970 218
H	Zadłużenie zagraniczne z terminem wymagalności do 1 roku	mln PLN	353 567	378 882	380 086	413 834
I	Zadłużenie zagraniczne sektora rządowego i samorządowego z terminem spłaty do 1 roku	mln PLN	30 362	26 375	27 220	24 481
J	Kurs średni EUR w okresie	PLN	4,3602	4,3725	4,3408	4,3765

* Prezentowane są kwartały w ujęciu płynnego roku, tj.:
I kwartał 2016 obejmuje II kw. 2015 r. + III kw. 2015 r. + IV kw. 2015 r. + I kw. 2016 r.
II kwartał 2016 obejmuje III kw. 2015 r. + IV kw. 2015 r. + I kw. 2016 r. + II kw. 2016 r.
III kwartał 2016 obejmuje IV kw. 2015 r. + I kw. 2016 r. + II kw. 2016 r. + III kw. 2016 r.
IV kwartał 2016 obejmuje I kw. 2016 r. + II kw. 2016 r. + III kw. 2016 r. + IV kw. 2016 r.
I kwartał 2017 obejmuje II kw 2016 r. + III kw 2016 r. + IV kw 2016 r. + I kw 2017 r.
II kwartał 2017 obejmuje III kw. 2016 r. + IV kw. 2016 r. + I kw. 2017 r. + II kw. 2017 r.
III kwartał 2017 obejmuje IV kw. 2016 r. + I kw. 2017 r. + II kw. 2017 r. + III kw. 2017 r.
IV kwartał 2017 obejmuje I kw. 2017 r. + II kw. 2017 r. + III kw. 2017 r. + IV kw. 2017 r.
I kwartał 2018 obejmuje II kw 2017 r. + III kw 2017 r. + IV kw 2017 r. + I kw 2018 r.
II kwartał 2018 obejmuje III kw 2017 r. + IV kw 2017 r. + I kw 2018 r. + II kw 2018 r.

Tabela 25. Zadłużenie zagraniczne Polski – wybrane wskaźniki (cd.)

	2017*				2018*	
	I kw.	II kw.	III kw.	IV kw.	I kw.	II kw.
1	72,5	71,1	69,7	67,1	67,0	66,7
2	22,1	21,5	21,3	21,8	22,1	22,0
3	68,4	70,7	71,0	73,5	72,9	73,3
4	136,2	132,9	128,8	123,1	123,8	122,4
5	31,2	32,4	31,7	30,1	29,5	28,3
6	86,6	92,8	97,2	94,4	93,8	97,1
7	3,4	6,0	7,5	7,5	8,4	7,3
A	1 367 160	1 360 227	1 356 929	1 329 896	1 348 019	1 358 430
B	1 065 050	1 067 495	1 068 383	1 039 919	1 050 530	1 059 231
C	302 110	292 732	288 546	289 977	297 489	299 199
D	1 885 244	1 911 971	1 947 588	1 982 080	2 010 755	2 037 248
E	441 837	414 068	406 642	394 358	407 861	407 982
F	588 883	619 042	616 928	596 786	593 703	576 409
G	1 003 552	1 023 521	1 053 844	1 080 249	1 089 017	1 109 741
H	382 489	384 106	395 358	372 311	382 371	396 211
I	14 948	24 805	30 455	29 420	34 281	29 794
J	4,3246	4,2168	4,2575	4,2326	4,1811	4,2610

Tabela 26. Zadłużenie zagraniczne Polski w podziale na długoterminowe i krótkoterminowe (mln PLN)

Okres	Zadłużenie zagraniczne Polski								
	Razem	Krótko-terminowe	Długo-terminowe	Sektor rządowy			Narodowy Bank Polski		
				Razem	Krótko-terminowe	Długo-terminowe	Razem	Krótko-terminowe	Długo-terminowe
	1	2	3	4	5	6	7	8	9
2016	1 421 461	327 562	1 093 899	533 585	42	533 543	89 495	82 096	7 399
2017	1 329 896	289 977	1 039 919	510 090	85	510 005	38 512	32 034	6 478
I kw 2016	1 296 717	260 033	1 036 684	501 299	79	501 220	37 771	30 854	6 917
II kw 2016	1 386 863	297 164	1 089 699	534 220	61	534 159	66 137	58 870	7 267
III kw 2016	1 373 063	290 988	1 082 075	532 840	37	532 803	69 760	62 750	7 010
IV kw 2016	1 421 461	327 562	1 093 899	533 585	42	533 543	89 495	82 096	7 399
I kw 2017	1 367 160	302 110	1 065 050	527 767	90	527 677	64 844	57 871	6 973
II kw 2017	1 360 227	292 732	1 067 495	530 500	88	530 412	50 719	44 000	6 719
III kw 2017	1 356 929	288 546	1 068 383	523 269	50	523 219	40 915	34 177	6 738
IV kw 2017	1 329 896	289 977	1 039 919	510 090	85	510 005	38 512	32 034	6 478
I kw 2018	1 384 837	319 123	1 065 714	527 767	90	527 677	64 844	57 871	6 973
II kw 2018	1 358 430	299 199	1 059 231	504 668	30	504 638	27 998	21 096	6 902

Okres	Zadłużenie zagraniczne Polski								
	MIF z wyłączeniem NBP			Pozostałe sektory			Inwestycje bezpośrednie: instrumenty dłużne		
	Razem	Krótko-terminowe	Długo-terminowe	Razem	Krótko-terminowe	Długo-terminowe	Razem	Krótko-terminowe	Długo-terminowe
	10	11	12	13	14	15	16	17	18
2016	218 930	54 345	164 585	224 339	81 017	143 322	355 112	110 062	245 050
2017	205 480	59 430	146 050	234 193	85 854	148 339	341 621	112 574	229 047
I kw 2016	219 448	61 144	158 304	208 868	68 829	140 039	329 331	99 127	230 204
II kw 2016	218 321	55 365	162 956	218 941	75 235	143 706	349 244	107 633	241 611
III kw 2016	211 394	50 869	160 525	217 948	74 534	143 414	341 121	102 798	238 323
IV kw 2016	218 930	54 345	164 585	224 339	81 017	143 322	355 112	110 062	245 050
I kw 2017	214 466	56 601	157 865	216 500	76 340	140 160	343 583	111 208	232 375
II kw 2017	211 550	56 298	155 252	220 269	79 471	140 798	347 189	112 875	234 314
III kw 2017	210 571	56 499	154 072	231 508	83 999	147 509	350 666	113 821	236 845
IV kw 2017	205 480	59 430	146 050	234 193	85 854	148 339	341 621	112 574	229 047
I kw 2018	203 490	58 027	145 463	238 305	87 465	150 840	350 431	115 670	234 761
II kw 2018	215 257	61 120	154 137	247 210	92 934	154 276	363 297	124 019	239 278

Tabela 27. Zadłużenie zagraniczne Polski w podziale na sektory i instrumenty (mln PLN)

Okres	Sektor rządowy						Narodowy Bank Polski				
	Razem	Rachunki bieżące i depozyty	Dłużne papiery wartościowe	Kredyty i pożyczki	Kredyty handlowe	Pozostałe pasywa dłużne	Razem	SDR alokacja	Rachunki bieżące i depozyty	Dłużne papiery wartościowe	Pozostałe pasywa dłużne
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
2016	533 585	0	439 981	93 070	42	492	89 495	7 399	80 831	0	1 265
2017	510 090	0	423 850	85 791	83	366	38 512	6 478	31 907	0	127
I kw 2016	501 299	0	413 164	88 024	29	82	37 771	6 917	30 713	0	141
II kw 2016	534 220	0	443 702	89 890	20	608	66 137	7 267	58 685	0	185
III kw 2016	532 840	0	444 840	87 376	37	587	69 760	7 010	62 627	0	123
IV kw 2016	533 585	0	439 981	93 070	42	492	89 495	7 399	80 831	0	1 265
I kw 2017	527 767	0	438 677	88 606	21	463	64 844	6 973	57 720	0	151
II kw 2017	530 500	0	442 079	87 980	9	432	50 719	6 719	43 823	0	177
III kw 2017	523 269	0	434 033	88 761	49	426	40 915	6 738	33 266	0	911
IV kw 2017	510 090	0	423 850	85 791	83	366	38 512	6 478	31 907	0	127
I kw 2018	513 020	0	421 767	90 862	32	359	42 773	6 478	36 295	0	0
II kw 2018	504 668	0	412 282	91 980	29	377	27 998	6 902	21 096	0	0

Okres	MIF z wyłączeniem NBP					Pozostałe sektory						
	Razem	Rachunki bieżące i depozyty	Dłużne papiery wartościowe	Kredyty i pożyczki	Pozostałe pasywa dłużne	Razem	Rachunki bieżące i depozyty	Dłużne papiery wartościowe	Kredyty i pożyczki	Kredyty handlowe	Pozostałe pasywa dłużne	Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe
	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23
2016	218 930	71 685	12 788	128 520	5 937	224 339	28	4 949	149 694	63 309	4 477	1 882
2017	205 480	78 926	22 758	97 555	6 241	234 193	65	11 105	150 721	65 626	4 578	2 098
I kw 2016	219 448	75 032	6 743	127 844	9 829	208 868	23	5 341	143 808	54 188	3 627	1 881
II kw 2016	218 321	68 232	9 161	132 901	8 027	218 941	24	4 620	148 710	59 178	4 566	1 843
III kw 2016	211 394	68 381	9 072	128 155	5 786	217 948	111	4 538	148 347	57 776	5 286	1 890
IV kw 2016	218 930	71 685	12 788	128 520	5 937	224 339	28	4 949	149 694	63 309	4 477	1 882
I kw 2017	214 466	73 891	12 150	122 261	6 164	216 500	72	4 231	146 532	59 189	4 375	2 101
II kw 2017	211 550	72 508	13 454	117 736	7 852	220 269	79	5 382	146 976	61 449	4 316	2 067
III kw 2017	210 571	74 533	19 044	110 853	6 141	231 508	122	10 322	149 553	64 499	4 998	2 014
IV kw 2017	205 480	78 926	22 758	97 555	6 241	234 193	65	11 105	150 721	65 626	4 578	2 098
I kw 2018	203 490	76 024	24 137	96 365	6 964	238 305	50	10 750	152 198	68 399	4 620	2 288
II kw 2018	215 257	78 876	31 447	97 299	7 635	247 210	135	9 659	158 108	71 585	5 425	2 298

Okres	Inwestycje bezpośrednie: instrumenty dłużne					
	Razem	Otrzymane kredyty handlowe	Pozostałe kredyty i pożyczki otrzymane	Rachunki bieżące i depozyty	Pozostałe pasywa zagraniczne	Dłużne papiery wartościowe
	24	25	26	27	28	29
2016	355 112	56 373	254 842	61	29 233	14 603
2017	341 621	59 011	241 369	66	31 980	9 195
I kw 2016	329 331	53 788	233 817	58	26 575	15 093
II kw 2016	349 244	55 921	244 826	57	33 237	15 203
III kw 2016	341 121	54 877	241 925	43	28 415	15 861
IV kw 2016	355 112	56 373	254 842	61	29 233	14 603
I kw 2017	343 583	60 119	244 917	59	28 957	9 531
II kw 2017	347 189	58 635	246 723	55	32 399	9 377
III kw 2017	350 666	58 907	249 109	63	33 115	9 472
IV kw 2017	341 621	59 011	241 369	66	31 980	9 195
I kw 2018	350 431	62 054	246 277	144	33 877	8 079
II kw 2018	363 297	63 520	251 298	136	39 132	9 211

www.nbp.pl